

CONSILIUL JUDEȚEAN TELEORMAN
MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

PAVEL MIREA

ION PĂTRAȘCU

ALEXANDRIA

REPERE ARHEOLOGICE
ȘI NUMISMATICE

2006

ALEXANDRIA
REPERE ARHEOLOGICE ȘI NUMISMATICE

PAVEL MIREA

ION PĂTRAȘCU

ALEXANDRIA

REPERE ARHEOLOGICE ȘI NUMISMATICE

CONSILIUL JUDEȚEAN TELEORMAN
MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN

2006

Coperta: Pompilia Zaharia, Eduard Florea
Fotografii: Eduard Florea, Pavel Mirea
Ilustrația: Pavel Mirea, Ion Pătrașcu
Procesare: Pompilia Zaharia
Traducere: Alexandra Țânțăreanu

Apariția acestei lucrări a fost finanțată de Consiliul Județean Teleorman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MIREA, PAVEL

Alexandria: repere arheologice și numismatice/

Pavel Mirea, Ion Pătrașcu - Ploiești: Musica Viva, 2006

Bibliogr.

Index

ISBN 973-86320-8-0

Pătrașcu, Ion

902(498 Alexandria)

937.1(498 Alexandria)

Editat Musica Viva Ploiești
Tipărit S.C Semne 94 București

Foto copertă:
Fragment imitație cupă deliană descoperit la Poroschia-*Râpe*
(epoca geto-dacă, secolele II-I a. Chr.).

ISBN 973-86320-8-0

CUPRINS

Cuvânt înainte	6
Cadrul natural	7
Scurt istoric al cercetărilor	8
Epoca paleolitică	10
Epoca neo-eneolitică	11
Epoca bronzului	17
Prima epocă a fierului	18
A doua epocă a fierului (epoca geto-dacă)	18
Epoca migrațiilor timpurii	22
Secolul V-VII p. Chr.	23
Evul mediu timpuriu	24
Evul mediu târziu	25
Descoperirile numismatice	26
Concluzii	28
Catalogul descoperirilor arheologice și numismatice din zona Alexandriei	30
Abstract (Alexandria. Archaeological and numismatics discoveries)	45
Bibliografie	48
Abrevieri	56
Lista ilustrațiilor / Plates	58

CUVÂNT ÎNAINTE

Oraș înființat în cel de-al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea, nou dacă este privit la scara istoriei, Alexandria cuprinde în arealul său geografic și administrativ un număr impresionant de locuri cu vestigii arheologice, ceea ce poate duce la reconstituirea unei imagini suficient de coerente a istoriei multimilenare a locului.

Prezentul volum îndeplinește o îndatorire asumată de Muzeul Județean Teleorman, depozitarul celor mai multe obiecte descoperite și colectate în ultimii 50 de ani, pentru punerea în valoare a cercetărilor arheologice și a investigațiilor de teren, cu elemente inedite și unele note de incertitudini, dar și prin relevarea faptului că subiectul nu este nici pe departe epuizat și noi cercetări sistematice ar putea clarifica în amănunt chestiunile rămase deschise.

Autorii, demonstrând o cunoaștere detaliată a zonei, abordează tema din două unghiuri: prezentarea mediului geografic dintre pârâul Nanov și segmentul râului Vedea paralel cu el ca o microregiune și relația în cele două sensuri dintre acest cadru natural și factorul antropic precum și ordinea cronologică a epocilor istorice. Se pune accent pe relevanța arheologică a unor perioade cum sunt epocile neo-eneolitică și geto-dacă, fără a se neglija însă celelalte epoci, mai puțin exemplificate, dar prezente: paleoliticul, epoca bronzului, prima vârstă a fierului, mileniul I d. Cr. sau evul mediu.

O mențiune specială poate fi pusă pe ilustrarea catalogului descriptiv al descoperirilor, prin harta riguros întocmită și fotografiile cu vederi generale ale siturilor, dar mai ales prin desenele diferitelor artefacte ce pun în evidență categorii de obiecte, tipuri de forme și de decor cu elementele de generalitate și aspectele specifice sau inedite.

Lucrarea de față, prin demersul ei științific și editorial este materializarea unei părți dintr-un proiect ce poate viza și alte zone și într-un final întregul județ Teleorman.

Ecaterina Țânțăreanu

CADRUL NATURAL

Municipiul Alexandria se află amplasat în lunca râului Vedea, la o altitudine de 47 m deasupra nivelului mării, la zona de întâlnire a trei unități geomorfologice: Câmpia Găvanu Burdea, la nord, Câmpia Boian, la sud și la vest și Câmpia Burnazului, la est¹.

În partea sa estică se găsește râul Vedea (fig. 2), râu ce izvorăște din Platforma Cotmeana, care după un curs de 242 km se varsă în Dunăre, la Pietroșani, în dreptul Ostrovului Batin², aproape în fața zonei de confluență a Iantrei cu Dunărea. La sud de Alexandria, Vedea primește apele unui afluent de tip mostiște, pârâul Nanov (fig. 3). Un alt afluent, mai mic, Vistireasa (Vistireanca), se varsă în Vedea la nord-vest de oraș.

Râul Vedea are o luncă largă, ale cărei dimensiuni variază de la 2 la 1,2 km. Terasa primară estică, cu înălțimea cuprinsă între 10 și 30 m, este permanent erodată de apele râului. Terasa este brăzdată de râpe adânci, produse de apele meteorice, mai ales la sud de oraș, în apropierea comunei Poroschia. La baza acestei terase se găsesc numeroase izvoare. Terasa vestică are înălțimi mai mici, de cca. 10-12 m și pante mai puțin abrupte. O terasă secundară se conturează, cu precădere, în partea de nord-vest a orașului, înălțimea maximă de 3 m evidențiindu-se în stânga râului. Datorită frecvențelor inundațiilor ce amenințau orașul, cursul râului Vedea a fost modificat în zona pădurii cu același nume, prin excavarea unui canal, în anul 1956. Deasemenea, de-a lungul malului drept, a fost construit un dig, între localitățile Nanov și Poroschia.

Pârâul Nanov, cu o lungime de aproximativ 15 km, izvorăște de la vest de satul Adămești și este alimentat de două izvoare principale aflate pe valea Calului, respectiv pe valea Grecilor. O serie de alte izvoare se găsesc mai ales la baza terasei vestice, cele mai importante fiind acelea de pe valea Doamnei și de la Calomfirești, în zona cursului superior al pârâului. În prezent, pe acest curs de apă sunt amenajate nouă bazine piscicole, configurația inițială a terenului fiind semnificativ modificată. Atât terasa estică, cât și cea vestică au înălțimi ce nu depășesc 15 m și pante puțin abrupte. Terasa vestică este brăzdată de o serie de văi: valea Frâncu, valea Mamet, valea Maricăi, valea Doamnei.

Pârâul Vistireasa, cu o lungime de aproximativ 3 km, ocupă un braț părăsit al Vedei și este alimentat de izvoarele aflate la baza terasei joase, estice.

De-a lungul cursului acestui pârâu au fost amenajate trei eleștee, vărsarea în râul Vedea făcându-se printr-un canal, de asemenea amenajat.

Teritoriul orașului Alexandria, dar și împrejurimile acestuia s-au dovedit a fi prielnice pentru întemeierea unor așezări omenești stabile, încă din preistorie, fapt demonstrat de numeroase descoperiri arheologice (fig. 1).

Mediul înconjurător a influențat dinamica locuirilor omenești, așezările fiind, în general, amplasate la foarte mică distanță de cursurile Vedei, Nanovului și

¹ Coteț 1976, p. 193.

² Ujvari 1972, p. 434.

Vistiresei, atât pe terase, la baza acestora, pe pante sau în luncă, de cele mai multe ori în apropierea unor izvoare.

SCURT ISTORIC AL CERCETĂRILOR

Cele mai vechi semnalări ale unor vestigii arheologice aflate pe teritoriul Alexandriei au fost făcute de către Cezar Bolliac. Acesta a consemnat în *Relațiunea către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, referitor la *Excursiunea arheologică din anul 1869*, așezarea de la *Gorgan* și arăta că pe această movilă se află „o foarte mare și adâncă groapă în centru, făcută de căutătorii de comore”. Printre materialele găsite menționa „fragmente de olărie cenușie, numită în știință olărie celtă”, asupra căreia își exprima părerea că, în mod necontestat, este și „olărie dacă”. Tot de la Alexandria a cumpărat „un bust de Hermes bifront de marmură, o statueta fără cap pe un jeț, tot de marmură, aparținând cultului mythriac, și două figurine indicând două divinități necunoscute, tot de marmură [...]”, dar și „șapte monede de bronz și zece de argint, modul ordinar, consulare”. Nu se fac precizări dacă piesele achiziționate au fost descoperite sau nu în împrejurimile orașului. Deasemenea, menționează, că aici nu a putut face săpături datorită lipsei de timp și de oameni³.

La rândul său, Pantele Georgescu a menționat în *Dicționarul Geografic, Statistic, Economic și Istoric al județului Teleorman*, apărut în anul 1897, că la Alexandria au fost descoperite fragmente de diferite unelte și obiecte, acestea fiind atribuite de către Grigore Tocilescu epocii preromane⁴.

În următoarele cinci decenii, lipsesc date referitoare la eventuale descoperiri arheologice făcute în jurul Alexandriei. La mijlocul anilor '50, cunoscutul arheolog C.S. Nicolăescu-Plopșor, a cercetat malurile și prundișurile râului Vedea, între localitățile Nanov și Poroschia, ocazie cu care a descoperit o serie de unelte și așchii de silex atribuite epocii paleolitice⁵. Aceleași zone au fost cercetate, mai apoi, și de Alexandru Păunescu⁶.

Tot în această perioadă, preotul Ioan Spiru și-a început activitatea de arheolog amator, cercetând neîntrerupt, cu pasiune și tenacitate, timp de peste patru decenii, nu numai împrejurimile orașului ci și întregul județ Teleorman. Rezultatele muncii sale au fost sistematizate într-o primă încercare de repertoriu arheologic al județului. Lucrarea sa, *File de istorie teleormăneană*, se constituie ca un veritabil punct de plecare pentru o viitoare cercetare sistematică, făcută după toate normele științifice.

Unele cercetări au avut un caracter de salvare. Pot fi menționate în acest sens, descoperirile de la *Podul Nou*, descoperiri făcute de către Bucur Mîțrea și Constantin Preda în anul 1956, cu ocazia construirii noului pod peste râul Vedea. Constantin Preda a continuat cercetările și în anii următori, în alte două puncte de

³ Bolliac 1965, p. 225-226.

⁴ Georgescu 1897, p. 10.

⁵ Nicolăescu-Plopșor 1966, p. 311-318.

⁶ Păunescu 2000, p. 233-244.

pe raza orașului. Astfel, între anii 1957-1958, a săpat în punctul *La Vii*, unde a identificat un grup cultural specific celei de-a doua vârste a fierului, pentru care a propus denumirea de „cultura Alexandria”⁷. Tot Constantin Preda a cercetat, în anul 1958, prin câteva sondaje arheologice o altă așezare, datată în sec. IV p. Chr., aflată în punctul *La Hectare*⁸.

Aceasta era ultima săpătură arheologică efectuată pe raza orașului Alexandria, până în anul 1991, an în care Suzana Dolinescu-Ferche și Ecaterina Țânțăreanu au executat un sondaj în așezarea de secol IV p. Chr. din vecinătatea vechiului pod de peste Vedea⁹.

Cea mai importantă cercetare arheologică a avut loc în anul 2002 și s-a desfășurat în cadrul unui proiect româno-britanic, intitulat „Cercetarea locuirii neo-eneolitice de pe valea Teleormanului - Southern Romania Archaeological Project (SRAP), fiind vizată așezarea eneolitică de tip tell, cunoscută sub numele de *Gorgan*¹⁰. Proiectul, condus de către Radian R. Andreescu de la Muzeul Național de Istorie a României și Douglass W. Bailey de la Școala de Istorie și Arheologie a Universității din Cardiff, a reunit o echipă numeroasă de specialiști: Constantin Haită, Adrian Bălășescu, Valentin Radu (Muzeul Național de Istorie a României - Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare), Pavel Mirea, Ștefan Nedelcuță-Apopo, Pompilia Zaharia (Muzeul Județean Teleorman), Cătălin Lazăr (Muzeul Dunării de Jos Călărași), Steve Mills (Școala de Istorie și Arheologie a Universității din Cardiff), Laurens Thiessen (Amsterdam), Nicki Stone (Universitatea Sheffield) și studenți de la Universitățile din București, Cardiff și Londra.

De-a lungul anilor, specialiști ai Muzeului Județean Teleorman au cercetat împrejurimile orașului, îmbogățind prin descoperirile făcute patrimoniul muzeului și aducând totodată, noi dovezi legate de vechimea așezărilor omenești din această zonă. Îi amintim astfel, cu speranța evitării unor omisiuni, pe Emilia Rosental, Alexandru Marinescu, Corneliu Beda, Ecaterina Țânțăreanu, Rodica Popa, Ionel Vlad, Gheorghe Gâscan, Cristian Balasan, Gheorghe Stoican, Pavel Mirea, Ștefan Nedelcuță-Apopo, Ion Pătrașcu, Pompilia Zaharia. Împrejurimile orașului au fost vizate și de alți arheologi care au făcut cercetări de teren: Emilian Alexandrescu, Emil Moscalu, Eugen Silviu Teodor.

În unele situații, distrugerea unor situri arheologice nu a putut fi oprită, legea fiind încălcată chiar cu complicitatea unor membri ai autorităților locale. Sugestivă este o situație petrecută pe la sfârșitul anilor `70 - începutul anilor `80, când o importantă așezare aflată în vecinătatea *Gorganului*, dar și acesta din urmă, erau în pericol de a fi distruse prin transformarea lor în cărămidării. La demersurile făcute de către specialiști ai muzeului și ai fostului Oficiului pentru Patrimoniu Cultural, demersuri prin care se cerea sistarea lucrărilor, un tovarăș cu funcție de răspundere (absolvent al Facultății de Istorie !), a dat un răspuns absurd și totodată anecdotice: „lăsați tovarăși că vă dăm Gorgan în altă parte...”.

⁷ C. Preda 1960, p. 38.

⁸ Idem 1961, p. 212-217.

⁹ S. Dolinescu-Ferche, E. Țânțăreanu, 2005.

¹⁰ R. R. Andreescu, D. W. Bailey 2003, p. 37-39.

O contribuție în cercetările de teren sau în salvarea unor obiecte arheologice descoperite întâmplător, au avut-o și pasionați ai istoriei locale precum Ion Nicolae, Cristi Marin și Cezar Coatu.

Date despre descoperirile arheologice și numismatice de la Alexandria și din împrejurimi au fost publicate în diferite articole și studii de specialitate, dar și în monografiile dedicate orașului¹¹ sau județului Teleorman¹².

EPOCA PALEOLITICĂ

Epoca paleolitică sau epoca veche a pietrei corespunde primei perioade a erei cuaternare (pleistocen sau epoca marilor glaciațiuni). Este epoca în care omul confecționează prima unealtă, moment din care industriile litice se desfășoară sub diferite aspecte culturale pe o perioadă de peste două milioane de ani. În mod convențional, paleoliticul a fost divizat în trei mari perioade: paleoliticul inferior sau timpuriu, paleoliticul mijlociu și paleoliticul superior¹³.

Cercetările efectuate în prundișurile de pe Valea Vedei, de-a lungul zonei cuprinsă între Nanov, Alexandria și Poroschia, au condus la descoperirea mai multor piese litice aflate în poziție secundară. După unele opinii aceste piese pot fi atribuite întregii epoci paleolitice, atât paleoliticului inferior și mijlociu, dar și paleoliticului superior¹⁴. Mai multe așchii rulate pot fi atribuite clactonianului, un vârful de mână și un răzuitor trapezoidal mustermanului, o lamă și două răzuitoare aurignacianului inferior (fig. 10/1-9).

Conform altei opinii exprimate, piesele litice descoperite în zona Alexandriei, ar aparține numai paleoliticului mijlociu și a celui superior¹⁵. Studiul tehnico-tipologic asupra acestor piese au permis împărțirea lor în două grupe. O primă grupă cuprinde piese ce aparțin mustermanului: trei așchii, două vârfuluri și trei lame de tip Levallois, confecționate din silex de culoare maroniu-brună sau cenușie, cu o patină foarte pronunțată, cu nuanțe maroniu-brun-gălbuie sau albăstruie. Cealaltă grupă cuprinde un nucleu prismatic, două gratoare pe lame retușate, o lamă fragmentară, două lame denticulate și o așchie denticulată. Piesele, lucrate din același tip de silex ca și cele care aparțin primei grupe, cu o patină mai mult sau mai puțin pronunțată, pot fi atribuite, probabil, aurignacianului¹⁶.

În ceea ce privește cronologia descoperirilor atribuite paleoliticului, se poate aprecia că sfârșitul mustermanului se situează pe la 30000 BP, în timp ce aurignacianul final poate fi plasat pe la aproximativ 17000-16000 BP¹⁷.

Tot în prundișurile râului Vedea au fost depistate, în urma unor descoperiri întâmplătoare dar și a unor cercetări de suprafață, mai multe resturi osoase ce aparțin unor mamifere de faună cuaternară. Din familia *Elephantidae*-lor au fost

¹¹ Bălă, Moraru 1984, p. 10, 11; Țânțăreanu, Spiru 1994, p. 8-13.

¹² Țânțăreanu 1998, p. 50-77.

¹³ Păunescu 2001, p. 67.

¹⁴ Spiru 1965, p. 307; Nicolăescu-Plopșor 1966, p. 311-312.

¹⁵ Păunescu 2000, p. 235.

¹⁶ idem, p. 325.

¹⁷ ibidem, p. 66-68.

descoperite resturi osoase atribuite lui *Archidiskodon meridionalis*, atât pe raza comunei Nanov, cât și la Alexandria, la *Cariera Fabricii de cărămidă*, aflată la baza terasei vestice a râului Vedea. Bovideele sunt reprezentate de *Bos primigenius*, un craniu, păstrat fragmentar, al acestui mamifer provine din zona pădurii Știulea, aflată la nord de satul Adămești¹⁸.

EPOCA NEO-ENEOLITICĂ

Schimbarea modului de viață și noile cunoștințe tehnologice dobândite de societatea umană în epoca neo-eneolitică au reprezentat un salt evolutiv semnificativ față de epocile precedente, față de paleolitic și mezolitic. Această societate umană cunoaște și în sud-estul Europei, asemenea Asiei Mici, Orientului Apropiat sau Mijlociu, o dezvoltare importantă, atingând trepte superioare de civilizație.

Epoca neo-eneolitică este legată, atât de începuturile cultivării plantelor și a domesticirii animalelor, dar și de apariția unor noi tehnologii precum olăritul, șlefuirea pietrei sau metalurgia cuprului. Așezările omenești devin acum stabile, iar locuirile de durată îndelungată vor conduce la apariția tell-urilor, ce se vor constitui ca o formă caracteristică de așezări în aria culturii Gumelnița.

Bogăția materialelor descoperite în așezările neo-eneolitice cercetate vine să exemplifice mai multe aspecte legate de practicarea unor meșteșuguri și de gradul de dezvoltare a acestora. Măiestria olarilor este demonstrată de vasele ceramice, de forme diferite, frumos decorate cu motive realizate prin incizii, așa cum sunt cele întâlnite în cultura Dudești sau cele decorate prin tehnica exciziei, specifice culturii Boian. Se adaugă ceramica pictată cu grafit întâlnită, mai ales, în așezările culturii Gumelnița. Prelucrarea silexului, a pietrei, a osului și a cornului, cunoaște o dezvoltare de-a lungul epocii, ajungându-se la o adevărată industrie a prelucrării acestor materiale. Prelucrarea cuprului se adaugă la această gamă a meșteșugurilor neo-eneolitice, presupunând totodată existența unor comunități ce posedau cunoștințe tehnologice avansate. Unele obiecte, mai ales dintre cele cu atribuții de cult, se dovedesc a fi realizate cu deosebit rafinament, adeseori cu certe valențe artistice.

Toate aceste aspecte dovedesc complexitatea unor civilizații a căror existență s-a desfășurat pe parcursul a aproape trei milenii.

Încadrat organic în spațiul european menționat, teritoriul României și implicit al județului Teleorman, cunoaște pe deplin aceste realități. Faptul a fost dovedit și de cercetările arheologice din jurul Alexandriei, epoca neo-eneolitică, cu cele 23 de puncte în care s-au făcut descoperiri specifice, fiind astfel bine reprezentată. În majoritatea cazurilor avem de-a face cu cercetări de suprafață și cu descoperiri fortuite și numai în două situații cu săpături arheologice, săpături sistematice sau de salvare. Situația existentă a condiționat cunoașterea specificului acestei epocii.

¹⁸ ibidem, p. 236, 244.

Cele mai vechi urme de locuire datează din neoliticul inferior, cu toate că teritoriul de vest al Munteniei, deci și cel circumscris bazinelor Vedei și Teleormanului, este relativ puțin cunoscut în ceea ce privește această perioadă a preistoriei¹⁹. Descoperirile făcute în punctul *Cărămidărie* au fost atribuite unei faze târzii a culturii Starčevo-Criș, probabil fazei a IV-a de evoluție a acesteia²⁰. Au fost identificate câteva fragmente ceramice grosiere, modelate dintr-un lut amestecat cu pleavă și nisip, ce provin de la castrone și vase cu pereții arcuiți (fig. 11). Se remarcă un fragment ceramic decorat cu „ciupituri” dispuse în formă de „spic de grâu” (fig. 11/6). Unele fragmente ceramice păstrază la interior urme de pictură cu roșu.

Neoliticul dezvoltat este reprezentat de descoperirile atribuite culturii Dudești de la Alexandria și Poroschia²¹. Așezările se găsesc amplasate pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, în apropierea unor izvoare. Cercetările de suprafață efectuate, au avut ca rezultat descoperirea mai multor unelte de silex și fragmente ceramice. Uneltele de silex, ce prezintă un pronunțat caracter microlitic, sunt aproape exclusiv lame și gratoare (fig. 19/1-7). Ceramica este decorată prin linii incizate, organizate în benzi hașurate ce alternează cu benzi cruțate, dispuse în scară sau în forma literei „F” (fig. 12/2-5). Uneori, liniile incizate descriu motive spiralo-meandrice (fig. 12/1). Au fost identificate puține forme: vase, probabil, piriforme, pahare cilindrice, un vas cu prag interior. Această categorie ceramică are în componența pastei atât pleavă cât și nisip. O altă categorie ceramică, ce folosește ca degresant doar nisipul, este ilustrată prin fragmente ceramice bine lustruite, decorate cu caneluri. Tot culturii Dudești ar putea fi atribuite și unele descoperiri făcute pe valea Nanovului, la *Izvorul Rece*, unelte de silex, fragmente ceramice decorate cu impresiuni, o figurină zoomorfă (fig. 25/6).

Așezările atribuite culturii Dudești, aflate în împrejurimile Alexandriei, pot fi încadrate în fazele Malul Roșu și Cernica²². Există și opinia potrivit căreia împărțirea culturii Dudești în cele trei faze de evoluție (Malul Roșu, Fundeni, Cernica) nu s-ar justifica, pentru Muntenia fiind luat în considerație un facies cultural denumit Dudești-Cernica²³.

Neoliticului dezvoltat îi aparțin și descoperirile de tip Boian-Giulești de la *Podul Nou*, de pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea. Potrivit autorilor săpăturii de salvare întreprinsă în anul 1956, din această perioadă datează un bordei și o „groapă de bucate”²⁴. Din inventarul recuperat nu sunt semnalate decât fragmente ceramice (fig. 13) și o singură unealtă de piatră șlefuită (fig. 20/1). Fragmentele ceramice provin de la castroane, vase cu pereții arcuiți, vase carenate, pahare bitronconice

¹⁹ Cercetările de dată recentă de la Măgura *Buduiasca* au conturat o nouă imagine a neoliticului timpuriu din zonă.

²⁰ Mirea, 2005 a.

²¹ Cultura Dudești era puțin cunoscută în această parte a Munteniei, dar cercetările de dată recentă, mai ales cele de la Măgura *Buduiasca*, precum și reevaluarea unor descoperiri mai vechi, au schimbat această stare de fapt. În prezent, în zona de sud-vestul Munteniei sunt semnalate 23 de puncte cu descoperiri atribuite culturii Dudești. (Mirea 2005, p. 76, 78, 79).

²² Comșa 1971, p. 202-234.

²³ Neagu 2000, 53-54.

²⁴ Mitrea, Preda 1958, p. 176.

sau tronconice. Pasta din care sunt modelate, cu nuanțe de cărămiziu, cărămiziu-gălbui și cărămiziu-cenușiu, este preponderent grosieră și conține ca degresanți pleavă și nisip. Există și o categorie ceramică fină, de culoare cenușie, ce conține doar nisip folosit ca degresant. Decorul este realizat, mai ales, prin tehnica exciziei - benzi, triunghiuri „dinți de lup”- (fig. 13/1-4), dar și a inciziei (linii paralele). Uneori vasele sunt decorate cu alveole sau brâuri alveolate dispuse sub buză, corpul fiind acoperit cu barbotină. Decorul canelat este tipic pentru categoria ceramicii fine (fig. 13/7,8). Tot categoriei fine îi aparține un fragment de vas globular, cu buza cilindrică, dreaptă, decorată cu linii fin incizate. Corpul vasului este lustruit, excepție făcând anumite benzi dispuse orizontal sau vertical, delimitate de linii incizate (fig. 13/6).

Epoca eneolitică este documentată prin cele 16 puncte în care au fost descoperite urme de locuire de tip Boian-Spațov și Gumelnița. Așezările Boian-Spațov sunt situate pe terasele joase ale Vedei, Nanovului sau Vistiresei (*Anini II, Nanoveanca Baraj, Balta Lazăr, Grădina CAP „7 Noiembrie”, Vistireasa*). Materialele descoperite sunt reprezentate mai ales de fragmente ceramice. Au fost identificate puține piese litice, lame fragmentare (fig. 19/8-11) și așchii de debitaj. Cu totul izolat, menționăm o unealtă de os, o dălțiță descoperită la *Vistireasa* (fig. 20/3). Dintre formele ceramice putem aminti castroanele cu corpul cilindric, paharele tronconice, vasele cu pereți arcuiți, vasele piriforme, suporturile cilindrice (fig. 14, 17, 18). Ca tehnici de decor sunt folosite excizia, fie adâncă, fie superficială, însoțită uneori de încrustarea cu pastă albă și incizia. Motivele decorative sunt benzile, triunghiurile, liniile orizontale sau oblice (fig. 15/4, 5, 7, 8; fig. 16/ 1-8; fig. 17/1). Este atestat și decorul realizat prin caneluri paralele, orizontale sau oblice și, mai rar, pictura crudă cu roșu sau pictura cu grafit (fig. 15/9, 10). O situație deosebită în ceea ce privește ceramica este constatată în cazul așezării de la *Vistireasa* (fig. 17, 18). Aici, unele forme amintesc de acelea întâlnite în faza timpurie a culturii Gumelnița (Gumelnița A1), mai ales pentru vasele carenate sau cele cu umăr, mai mult sau mai puțin lat²⁵ (fig. 17/1-3, 5). Acest aspect sugerează faptul că locuirea eneolitică de la *Vistireasa* ar putea fi atribuită unui moment final al fazei Boian-Spațov, de tranziție către Gumelnița A1.

Printre alte descoperiri Boian-Spațov se remarcă o figurină antropomorfă feminină, aflată în stare fragmentară, descoperită pe valea Nanovului, la *Grădina CAP „7 Noiembrie”*. Corpul este masiv, cilindric, ușor aplatizat, capul de formă prismatică, are figurați, ca singure elemente anatomice, doar ochii, redați prin două linii incizate, orizontale, mărginite la ambele capete de câte un punct. Pe abdomen, este figurat un romb, incizat, ce are înscris un cerc, cu un punct la centru. Pe partea dorsală se afla, probabil, un decor asemănător. Sânul stâng, se prezintă sub forma unei proeminențe conice, în timp ce sânul drept, dar și brațul drept, precum și membrele inferioare sunt rupte din vechime (fig. 25/1).

Locuirea gumelnițeană este reprezentată de cele două așezări de tip tell de la *Gorgan* și *Izvorul Rece*, precum și de cele câteva urme sporadice ale unor așezări

²⁵ Berciu 1961, p. 430.

plane, aflate la Alexandria (*Podul Nou, Barajul Vedea*), Adămești (*Biserica veche*) sau pe valea Nanovului (*Nanoveanca Baraj, Balta Lazăr, Grădina CAP „7 Noiembrie”*).

Așezarea de tip tell de la *Gorgan* (fig. 4), poate cea mai cunoscută așezare eneolitică din zonă, a atras, în mai multe rânduri, atenția specialiștilor²⁶. Săpăturile arheologice efectuate în anul 2002, au furnizat o serie de informații legate de specificul locuirilor gumelnițene și a genezei așezărilor de acest fel²⁷. Așezarea, parțial distrusă, se află în partea de nord a Alexandriei, pe malul stâng al râului Vedea, pe o prelungire a terasei în luncă. Diametrul pe direcția NE-SV este de circa 25 m, iar pe direcția NV-SE se mai păstrează 21 m. Înălțimea, până la nivelul actual al luncii, este de aproximativ 12 m, zona fiind afectată de intervenții moderne²⁸.

În zona cercetată, nivelul cultural cuprinde șapte niveluri de locuire, cu o grosime totală de cca. 5,50 m. Pe baza analizei ceramicii s-a putut aprecia că primele două niveluri au aparținut fazei Gumelnița B1, în timp ce următoarele aparțineau fazei Gumelnița A2. Unele fragmente ceramice ar indica și existența fazei timpurii a culturii Gumelnița (Gumelnița A1). Nivelurile de locuire sunt marcate de existența unor locuințe, unele dintre ele distruse de incendii puternice și zone cu acumulări de deșeuri menajere. Au fost cercetate și vetrele aferente, ce au de regulă, mai multe faze de refacere și utilizare. O locuință aflată la baza tell-ului avea podeaua acoperită cu o împletitură vegetală, probabil de tipul rogojinei.

Observațiile din teren, corelate cu studiile sedimentologice, au relevat o serie de date cu privire la geneza acestei așezări. Astfel, într-o prima fază de locuire, este posibil ca botul de terasă să fi fost tăiat prin săparea unor trepte și amenajarea unei suprafețe de genul unei ”cuvete”, locuirea aflându-se concentrată spre părțile de sud și de vest ale așezării. S-au putut observa, totodată, că aceste trepte tăiate în terasă erau întărite cu pari de lemn. În partea de sud, așezarea era delimitată de un șanț dublat de un fel de val întărit cu pari de lemn. Acest sistem de protecție al așezării este abandonat sau se deteriorează, ultimele niveluri de locuire fiind amplasate peste acesta²⁹.

Inventarul arheologic deosebit de bogat, descoperit cu diferite ocazii, dar mai ales în timpul săpăturilor arheologice din anul 2002, este alcătuit din vase și fragmente ceramice, unelte de silex, piatră, os, corn și cupru, plastică antropomorfă și zoomorfă. Dintre formele ceramice pot fi amintite: vase tronconice sau bitronconice, cu umărul mai mult sau mai puțin rotunjit (fig. 21/1-4), castroane (fig. 21/7; fig. 22/5-8; fig. 24/1-5), străchini (fig. 22/1-3; fig. 24/6, 9), capace (fig.

²⁶ Bolliac 1965, p. 225-226; Spîru 1996, p. 10; Andreescu, Mirea, Apope 2001; Pătrașcu 2002, p. 19; Trick 2002; Pătrașcu 2003, p. 46, fig. 3.

²⁷ Cercetările s-au desfășurat în cadrul “**Proiectului româno-britanic de cercetare pluridisciplinară a locuirii neo-eneolitice de pe valea Teleormanului**” (SRAP - Southern Romania Archaeological Project). Proiectul a debutat în anul 1998 și este condus de dr. Radian R. Andreescu, cercetător la Muzeul național de Istorie a României și de dr. Douglass W. Bailey, șeful departamentului de arheologie al Școlii de Istorie și Arheologie a Universității din Cardiff. Finanțarea a fost asigurată de către Academia Britanică, Universitatea din Cardiff și Societatea Anticivilor Londonezi din partea britanică, respectiv Ministerul Culturii și Cultelor și Consiliul Județean Teleorman din partea română.

²⁸ Andreescu, Mirea, Apope 2001; Andreescu, Mirea, 2005.

²⁹ Andreescu, Bailey 2003, p. 37, 38; Haită 2003, p. 38, 39.

23), strecurători. Modalitățile prin care este realizat decorul sunt diverse: incizii, decor în relief, barbotină, alveole, “ciupituri”, pictură crudă cu roșu sau alb, pictură cu grafit (fig. 24/1-6, 8, 9).

Pisele litice sunt reprezentate, cu precădere, de o serie de unelte de silex: lame și segmente de lamă (fig. 19/12, 13), răzuitoare (fig. 19/14, 15), străpungătoare, vârfuri de săgeată, topoare trapezoidale (fig. 19/16), nuclee și percutoare. Se adaugă râșnițele și frecătoare-zdrobitoare confecționate din gresie, precum și herminetele realizate din șist verde (fig. 20/2). Uneltele de os și corn se găsesc, la rândul lor, într-o gamă variată de tipuri: împungătoare (fig. 20/7, 9), ace (fig. 20/8), dălțițe (fig. 20/4, 10), spatule, rondele perforate, săpăligi (fig. 20/12), manșoane și topoare-ciocan.

În așezarea de la *Gorgan*, au fost descoperite și o serie de unelte de cupru, dintre care pot fi amintite câteva ace (fig. 20/14-17), dar și un împungător cu mâner de os (fig. 20/13), piese ce prezintă analogii cu descoperirile făcute într-o așezare aflată în apropiere, la Vitănești, pe valea Teleormanului³⁰, dar și în alte așezări gumelnițene³¹. O altă piesă de cupru, un topor de tip pană, varianta Gumelnița, provine de pe raza comunei Poroschia, dintr-un punct neprecizat³².

O categorie deosebită de descoperiri arheologice este cea reprezentată de plastica zoomorfă, dar mai ales de cea antropomorfă. Din prima categorie amintim câteva figurine fragmentare ce redau, probabil, bovidee, dar și o figurină perforată, folosită ca pandantiv (fig. 25/7). A doua categorie, chiar dacă nu este foarte numeroasă, este ilustrată de figurine realizate din os, de tip prismatic (fig. 25/3, 4) sau plat (fig. 25/5), dar și din figurine modelate din lut³³. Se remarcă un fragment dintr-o figurină antropomorfă de tipul “cu vas pe cap”, dar și o figurină, cu brațele întinse lateral (fig. 25/2). Cea din urmă prezintă un decor deosebit, realizat prin linii fine incizate ce combină diferite elemente geometrice (triunghiuri, romburi)³⁴.

Ce-a de-a doua așezare gumelnițeană de tip tell se află în zona *Izvorul Rece*, la vest de Alexandria. Amplasat la confluența văii Nanovului cu valea lui Mamet, tell-ul, cunoscut sub numele de *Măgura de la podul Nanovului*, are diametrele de 25X20 m și o înălțime de circa 2 m. Așezarea a fost afectată parțial de lucrări ocazionale de montarea unor motopompe pentru irigații. Cu această prilej, au fost descoperite fragmente ceramice, unelte de silex, os și corn. De menționat câteva fragmente ceramice pictate cu grafit (fig. 24/7), o săpăligă de corn de cerb (fig. 20/11) și un împungător de os (fig. 20/5). Materialele descoperite aici, încadrează locuirea eneolitică în faza B 1, existând și elemente specifice fazei Gumelnița A 2³⁵. Descoperirile neo-eneolitice din împrejurimile Alexandriei ne dezvăluie o dinamică intensă a locuirilor din această epocă, rezultat al pendulării diverselor grupuri umane în vederea obținerii unor resurse naturale și a găsirii unor

³⁰ Andreescu, Mirea, Apope 2003, p. 85.

³¹ Bem 2002-2003, p. 147-172.

³² Vulpe 1974, p. 221-222; idem 1975, p. 56.

³³ Andreescu 2002, *passim*.

³⁴ Idem, p. 37, 38.

³⁵ Spiru 1969, p. 159, i; idem 1996, p. 10; Andreescu, Mirea, Apope, 2001; Pătrașcu 2002, p. 19; Pătrașcu 2003, p. 46, fig. 3; Andreescu, Mirea, 2005.

locuri prielnice întemeierii așezărilor, dar și ca urmare a unor considerente legate poate de tradiție sau relații sociale.

O cronologie a locuirilor neo-eneolitice de aici, poate fi schițată pe baza unor sincronisme obținute în urma analizării importurilor din alte medii culturale, dar și a exporturilor în medii culturale învecinate, precum și pe baza existenței unor serii de datări cu ^{14}C , date pe care le deținem pentru întregul teritoriu al Munteniei.

Pentru cultura Starčevo-Criș, în stadiul actual al cercetărilor din această parte a Munteniei, dispunem doar de datele ^{14}C de la Măgura, unde a fost cercetată o locuire neolitică timpurie datată în faza a III-a a culturii Starčevo-Criș³⁶. Corelate cu alte date cunoscute pentru așezări atribuite fazei Starčevo-Criș IV³⁷, se poate aprecia că locuirea de la Alexandria *Cărămidărie* poate fi plasată în jurul datei de 5600-5500 a.Chr.

Avându-se în vedere unele importuri din spațiul sud-dunărean (mai ales cele de tip Karanovo III), dar și unele datări făcute pentru așezări aflate în acea zonă³⁸, se constată că debutul culturii Dudești se face în jurul anilor 5500 a. Chr., cele mai timpurii comunități evoluând, probabil, în paralel cu comunitățile Starčevo-Criș târzii. Evoluția culturii Dudești încetează către 5000 î.Hr., dată la care se consideră că începe evoluția culturii Boian³⁹. Faza Giulești a culturii Boian se dezvoltă în intervalul 5000-4950/4850 a. Chr., în timp ce evoluția fazei Spanțov a aceleiași culturi s-a desfășurat în perioada 4700/4650-4550/4500 a. Chr.⁴⁰.

De altfel, o dată ^{14}C provenită din așezarea de la Lăceni *Cioroaița*, aflată în apropiere, pe valea Teleormanului, relevă un interval temporar apropiat: 4780-4530 a. Chr.⁴¹

Pentru cultura Gumelnița datele de cronologie absolută indică pentru faza A2 a culturii, o încadrare în intervalul 4550-4250 a.Chr. Prin urmare, evoluția fazei Gumelnița A1 se face în jurul anului 4500 î.Hr., mai precis, prin corelarea cu unele serii cunoscute de ^{14}C provenite din arealul estic și nord-estic al culturii amintite, în intervalul 4600/4550-4350 î.Hr. Pentru faza finală a culturii Gumelnița (B1) nu avem date ^{14}C , dar avându-se în vedere sincronismul cu fazele Cucuteni A3-Cucuteni A4, pentru care există asemenea date, evoluția acesteia poate fi plasată în perioada 4250-3950/3900 î.Hr.⁴²

³⁶ Andreescu, Bailey 2005, p. 227.

³⁷ Mantu 1995, p. 215, 226.

³⁸ Todorova 1995, p.82, tab.1-2.

³⁹ Neagu 1985, p.12.

⁴⁰ Bem 2001, p.39-45.

⁴¹ Bailey 2002, p. 353, tabel 1.

⁴² Bem 2001, p.39-45.

EPOCA BRONZULUI

În Câmpia Munteniei, în epoca bronzului se produc transformări profunde în structura societăților. Dispar așezările stabile de tip tell, caracteristice culturii Gumelnița, cu o economie preponderent agrară, locul acestora fiind luat de așezări de scurtă durată, cu o economie bazată în principal pe creșterea animalelor. Prelucrarea osului și mai ales a cornului este abandonată, iar ceramica fină, uneori decorată cu grafîț, este înlocuită de una rudimentară.

Din punctul *Poroschia - Eleșteu*, aflat pe malul drept al pârâului Nanov, provine un fragment ceramic ce aparține culturii Coțofeni. Acest punct se găsește în extremitatea estică de răspândire a culturii amintite, fiind situat pe același aliniament cu locuirea Coțofeni de la Trivalea Moșteni, punctul *La Palancă*⁴³.

Din bronzul timpuriu cunoaștem, până în prezent, patru puncte cu descoperiri arheologice ce aparțin culturii Glina, dar nici unul nu a fost cercetat prin săpături arheologice. Așezarea Glina de la *Cărămidărie*, situată în lunca Vedei, la mică distanță de cursul actual al acesteia, a fost distrusă în totalitate. Ceramica provenită de aici este diversificată tipologic (fig. 26/1-4). Vasele sunt lucrate, mai ales, dintr-o pastă grosieră, cu mult nisip cu bobul mare, și au suprafața poroasă. În general acestea sunt decorate cu butoni, împunsături și creștături.

Pe panta lină ce coboară spre balta de la *Izvorul Rece*, au fost descoperite urmele unei așezări din bronzul mijlociu, ce aparține culturii Tei. Fragmentele ceramice culese de pe suprafața așezării provin de la vase ceramice ce pot fi încadrate în faza Tei IV (fig. 26/5, 6).

De la sfârșitul epocii bronzului datează vasul cu două toarte descoperit întâmplător pe *Gorgan* (fig. 27/7). Piese similare au fost descoperite la Orbeasca de Sus - *Cetate*⁴⁴, în nivelul cu descoperiri de tip Coslogeni. O ceașcă asemănătoare a apărut la Zimnicea - *Câmpul Morților*⁴⁵, din cuprinsul necropolei aparținând culturii eponime. Tot dintr-un context funerar provin și cele două vase de la Ișalnița (jud. Dolj)⁴⁶.

Aceleiași perioade îi aparține fragmentul de tipar pentru turnarea topoarelor de tip Drajna de Jos-Oinacu⁴⁷ (fig. 27/1), precum și câteva fragmente ceramice, toate descoperite pe platoul terasei Vedei, în aval de *Gorgan* (fig. 27/2-6).

Tot din bronzul târziu datează și fragmentele ceramice descoperite pe malul stâng al bălții de la *Izvorul Rece*. Acestea provin de la căni cu două toarte, lucrate dintr-o pastă bine îngrijită, ce au suprafața de culoare cenușie (fig. 26/7, 8). Piese de acest tip apar frecvent în așezările și necropolele Noua-Coslogeni⁴⁸.

⁴³ E. Moscalu, C. Beda 1979, p. 362, fig. 1/1-2.

⁴⁴ Trei piese inedite, dintre care două decorate cu caneluri, se află în colecția MJT, nr. inv. 10048, 10122.

⁴⁵ Alexandrescu 1973, p. 10, pl. XI/3.

⁴⁶ Morintz 1978, p. 64, fig. 37/4-5.

⁴⁷ Pătrașcu 2004, p. 27, 29-31, fig. 2/2.

⁴⁸ Florescu 1991, fig. 25-A/1; 26-A/1; 66-A/26, 29.

PRIMA EPOCĂ A FIERULUI

Pe teritoriul actual al României, epoca fierului este caracterizată atât de inventarea și răspândirea metalurgiei fierului cât mai ales de apariția ceramicii canelate. Prezența unor comunități umane în zona Alexandriei este atestată și în prima epocă a fierului⁴⁹. Prin cele șase puncte cu descoperiri atribuite culturii Basarabi, Hallstatul mijlociu⁵⁰ este bine reprezentat în această zonă. Fragmentele ceramice provin de la vase de diverse dimensiuni, cu suprafața neagră și lustruită, decorate prin incizii și incrustație cu pastă albă, uneori prin ștampilare (fig. 28/1, 3) sau impresiuni cu ajutorul șnurului (fig. 28/2). Dintre formele ceramice întâlnite aici amintim vasele cu buza dreaptă și toarte orizontale (fig. 28/1), străchini cu buza puternic evazată (fig. 28/2, 4, 5; 29/3) sau invazată (fig. 28/3; 29/2), vase tronconice (fig. 28/6) sau bitronconice (fig. 28/1; 29/1).

Pe malul drept al Vedei, în punctul *Băcăeni*, a fost descoperit întâmplător un vas fragmentar, de mari dimensiuni (fig. 29/1). Vasul are baza dreaptă, corpul bitronconic cu umărul rotunjit, gâtul probabil înalt și gura evazată. Suprafața este neagră și bine lustruită. Decorul constă din patru butoni orizontali, plăți, situați imediat sub diametrul maxim. Alți patru butoni, situați pe partea superioară a corpului, aproape de baza gâtului, sunt înconjurați de trei rânduri de caneluri dispuse în semicerc. Deasupra și probabil pe gât, sunt dispuse caneluri orizontale. Tipul de vas în discuție este întâlnit atât în cultura Basarabi cât și în Hallstattul târziu. Vase asemănătoare ca formă și decor au fost descoperite la: Mogoșești⁵¹ (jud. Giurgiu), Popești⁵² (jud. Ilfov), Chendu (jud. Mureș)⁵³ etc.

A DOUA EPOCĂ A FIERULUI (EPOCA GETO-DACĂ)

Trecerea la cea de a doua epocă a fierului în bazinul Dunării de Jos este strâns legată de momentul folosirii de către geți a roții olarului. În funcție de interpretarea descoperirilor arheologice, începutul modelării la roată a ceramicii de către geții nord-dunăreni este plasat între mijlocul secolului V a. Chr.⁵⁴ și sfârșitul secolului IV a. Chr.⁵⁵

Într-o zonă relativ restrânsă, cum este aceea a municipiului Alexandria și a comunelor limitrofe, au fost descoperite 31 concentrări de fragmente ceramice și chirpici care au fost atribuite, pe baza tipologiei formelor vaselor, unor așezări, de durată variabilă, ce datează din epoca geto-dacă (fig. 1).

⁴⁹ Pe teritoriul României prima epocă a fierului (cunoscută și sub denumirile de Hallstatt carpato-danubian sau Hallstatt românesc) are o subîmpărțire tripartită: Hallstatt timpuriu (1150-850 a. Chr.), Hallstatt mijlociu (850/-650 a. Chr.) și Hallstatt târziu (650-400 a. Chr.).

⁵⁰ Până în prezent, pe teritoriul județului Teleorman, erau cunoscute zece puncte cu descoperiri de tip Basarabi (Vulpe 1986, Abb. 19-20).

⁵¹ Schuster, Popa 2000, p. fig. 47/2.

⁵² Stoia 1999-2000, p. 221, fig. 3a.

⁵³ Ciugudean 1997, fig. 33/10.

⁵⁴ Moscalu 1983, p. 6; Vulpe 2001, p. 469.

⁵⁵ Condurachi 1965, p. 48; Crișan 1969, p. 223.

Din punct de vedere topografic, așezările geto-dace din această zonă pot fi împărțite în trei mari categorii: așezări de terasă și așezări situate pe pante domoale. Din prima categorie fac parte majoritatea așezărilor de pe cursul râului Vedea (*Vii, Platou, Podul Vechi, Podul Nou, Topitorie, Râpe*). Din a doua categorie fac parte cele mai multe așezări de pe cursul pârâului Nanov⁵⁶ (*Călin, Cabana de pescuit, O.C.L., Gostat I și II, Eleșteu, La Cișmea*). O situație deosebită constatăm în cazul așezărilor de la *Cărămidărie* și *S.U.T. - Simca*, ambele amplasate în luncă, aproape de baza terasei înalte a Vedei.

Din punct de vedere cronologic cele mai vechi descoperiri geto-dace sunt cele de *La Vii, Podul Nou* și *Nanoveanca-Baraj*.

Săpăturile din 1957-1958 de *La Vii* au scos la lumină trei gropi de plan aproximativ rotund, în interiorul cărora au fost descoperite fragmente ceramice care provin de la vase lucrate cu mâna și la roată, precum și trei fibule de tip Glasinač II (Bd. 2). Autorul cercetărilor a considerat că aici avem de-a face cu o așezare geto-dacă datată în sec. V- prima jumătate a sec. IV a. Chr.⁵⁷ În 1959, pe baza descoperirilor de *La Vii*, a fost definită o nouă cultură, *Cultura Alexandria*⁵⁸, prin care se încerca rezolvarea problemei privind începutul celei de a doua epoci a fierului la nord de Dunăre, precum și a momentului apariției și folosirii roții olarului de către geto-daci. La aproape o jumătate de veac de la lansarea acestei teorii, rămân valabile observațiile pertinente ale lui E. Condurachi privind caracterul descoperirilor de la Alexandria și mai ales al ceramicii de aici, considerată de acesta ca import și nu ca un produs local⁵⁹.

La Alexandria - *La Vii* avem de-a face cel mai probabil cu o locuire de scurtă durată, fără un nivel cultural⁶⁰. Din cele trei gropi numai una (Bd. 1) poate fi considerată că aparține unei locuințe, cu podina amenajată. Celelalte două (Bd. 2, Bd. 3) par a fi, prin dimensiunile mici, mai de grabă gropi menajere. Convingerea că locuirea de aici trebuie pusă pe seama unei comunități sud dunărene este accentuată de prezența ceramicii de foarte bună calitate lucrate la roată, ce copiază modele din lumea elenă, care nu are origini în această zonă, a vetrelor portative, precum și a celor trei fibule Glasinač ce sugerează o proveniență sud sau vest balcanică. Lipsa unor descoperiri certe și consistente în aria *culturii Alexandria*⁶¹,

⁵⁶ Aproape toate așezările situate pe partea dreaptă a pârâului Nanov sunt amplasate în zone de coluviu dintre valea acestuia și văi cu orientare vest-est, fiind astfel înconjurate pe două părți de terenuri mlăștinoase sau chiar de apă.

⁵⁷ Preda 1970, p. 570. O datare mult mai timpurie, în a doua jumătate a secolului VII a. Chr., la Vulpe 2001, p. 465, 471.

⁵⁸ Preda 1959, p. 191, 194; Preda 1959a, p. 259.

⁵⁹ Condurachi 1965, p. 48. Acesta consideră ceramica de la Alexandria ca fiind „o marfă venită pe calea schimbului intertribal de la sudul sau sud-vestul Dunării”, însă, această ceramică putea la fel de bine să fie adusă de o comunitate sau un grup de traci sud-dunăreni.

⁶⁰ Preda 1961, p. 209.

⁶¹ După aproape patru decenii sunt prezentate ca principale descoperiri ale acestei culturi tot cele de la Alexandria și Bălănești. Descoperirea de tip Alexandria din ceaștă ultimă localitate se reduce la o groapă cu fragmente ceramice (Popescu 1969, p. 57-66)

poate confirma faptul că aceasta nu trebuie tratată decât ca o descoperire „interesantă”⁶².

Realitatea arheologică pentru secolele VI-V a. Chr. este aceea a unei slabe populări în zona de sud-vest a Munteniei. În această zonă situația se schimbă profund de abia la mijlocul, și mai ales în a doua jumătate a secolului IV a. Chr., când iau naștere cetățile fortificate cu șanț și val de pământ de la Albești⁶³, Orbeasca de Sus⁶⁴, Pleașov⁶⁵, Trivalea Moșteni⁶⁶ și așezarea de la Zimnicea⁶⁷. Este interesant de subliniat faptul că apariția acestor cetăți se produce în momentul întăririi controlului statului macedonean la Dunărea de Jos⁶⁸.

Tot perioadei timpurii a epocii geto-dace îi aparține și așezarea de la *Podul Nou*⁶⁹. Printre tipurile ceramice prezente în această așezare amintim: pythosul cu buza evazată (fig. 31/7, strachina (fig. 31/2), kraterul (fig. 31/1), lekane cu toarte orizontale (fig. 31/6), cana cu corp bitronconic, ceașca (fig. 31/4), toate lucrate la roată. Pe baza acestor forme locuirea de aici poate fi datată, în linii mari, în sec. IV a. Chr.

Din așezarea de la *Nanoveanca-Baraj*, distrusă în 1967 cu ocazia construirii unui stăvilă, nu au putut fi recuperate decât materiale ceramice. În acest punct, pe baza tipurilor ceramice, pare să fi existat o locuire geto-dacă cu două nivele. Formele de tip Zimnicea-Murighol, datează primul nivel de locuire în a doua jumătate a sec. IV-sec. III a. Chr. Dintre acestea amintim vasele clopot lucrate cu mâna și decorate cu butoni plați și brăuri alveolare (fig. 32/1, 2), străchinile cu buza invazată (fig. 32/4) sau dreaptă (fig. 32/3), lekanai (fig. 32/5), căni (fig. 32/8), toate modelate la roată. Din al doilea moment de locuire, datat în sec. II-I a. Chr., provin: vasul borcan, lucrat cu mâna (fig. 33/2), cupe cu buza evazată (fig. 33/3-4), un fragment de vas de grafit (fig. 33/5) și un fragment de olan (fig. 33/6).

Spre deosebire de perioada timpurie, în a doua jumătate a sec. II a. Chr., și mai ales pe parcursul celui următor, are loc o creștere spectaculoasă a numărului de locuiri. Pot fi date în acest interval de timp circa 28 de descoperiri.

În stadiul actual al cercetărilor⁷⁰ nu se poate preciza cu certitudine dacă este vorba de o creștere demografică sau mai degrabă de o mobilitate sporită a comunităților. Există situații când distanța între unele așezări este de numai câteva sute de metri⁷¹. Fragmentele ceramice descoperite în aceste așezări provin de la vase lucrate atât cu mâna cât și la roată, de o mare varietate tipologică.

⁶² Vulpe 2001, p. 471.

⁶³ Berciu, Moscalu 1972, p. 633-640; Moscalu 1979, p. p. 339-351.

⁶⁴ Moscalu, Beda 1979, p. 368-370. Cronologia cetății de la Orbeasca de Sus se bazează pe amfora de Chios descoperită în Gr. 19/1972 și pe câteva „fragmente de vase grecești de import, cu firmis negru, dificil de datat”.

⁶⁵ Preda 1986a, p. 71-100; Preda 1993, p. 185-196.

⁶⁶ Moscalu, Beda 1979, p.361-368.

⁶⁷ Nestor 1949, p. 116-125; Nestor 1950, p. 93-102

⁶⁸ Babeș 1997, p. 232.

⁶⁹ Moscalu 1983, p. 21. Pe baza unui fragment ceramic (IAB, nr. inv. I 17089) și fără a ține seama de formele ceramice lucrate la roată, acesta datează așezarea de la Alexandria-*Podul Nou* „în perioada 650-550 î.e.n., poate și după această dată, până la 500 î.e.n.”.

⁷⁰ Toate așezările date în această perioadă sunt cunoscute exclusiv din cercetări de suprafață.

⁷¹ Este cazul așezărilor de la *Călin* și *Cabana de pescuit* de pe valea Nanovului.

Din prima grupă fac parte vasele borcan, cămile, fructierele, iar din cealaltă amintim fructierele, vasele de dolia, cămile bitronconice, cupele cu picior scund, străchinile, cupele cu decor în relief, strecurătorile etc. La acestea se adaugă un număr redus de obiecte confecționate din sticlă și metal.

Dintre așezările de sec. II-I a. Chr. din zona Alexandriei cea mai întinsă pare a fi așezarea de la Poroschia - *Râpe*. De aici provine un mare număr de vase și fragmente ceramice, între care se regăsesc forme precum: ceașca tronconică (fig. 42/7), vasul borcan (fig. 40/1-6), fructiera (fig. 42/5), toate lucrate cu mâna. Dintre tipurile lucrate la roată sunt cunoscute: fructiera (fig. 42/1-3), vasul de tip dolium (fig. 41/1), strecurătoarea (fig. 41/6), craterul (fig. 41/4), cupa cu corp hemisferic, nedecorată (fig. 41/5) și cea cu decor în relief (fig. 39/1-4).

În așezarea de la *Balta O.C.L.* alături de fragmente ceramice a apărut și unul care provine de la o brățară de sticlă albastră decorată cu linii în val, incizate (fig. 46/3). Astfel de piese au apărut în mai multe așezări geto-dace din secolul I a. Chr., dintre care le amintim pe cele de la Grădiștea⁷² (jud. Brăila), Ocnîța⁷³ (jud. Vâlcea), Pleașov⁷⁴ (jud. Teleorman), Socu Bărbătești⁷⁵ (jud. Gorj), Sprâncenata⁷⁶ (jud. Olt), Tilișca⁷⁷ (jud. Sibiu).

Tot ca obiecte de podoabă menționăm două mărgelile de sticlă descoperite în așezarea de la Poroschia - *Râpe*. Dacă prima este sferică și parțial deteriorată de foc (fig. 39/6), cea de a doua este tubulară cu un frumos decor pictat cu roșu brun pe un fond albastru deschis (fig. 39/7). Mărgelile tubulare cu decor asemănător sunt cunoscute la Grădiștea⁷⁸ (jud. Brăila). Din aceeași așezare provine și o verigă de bronz care își are bune analogii la Pleașov (jud. Teleorman)⁷⁹, Zimnicea⁸⁰ (jud. Teleorman), Grădiștea⁸¹ (jud. Brăila).

La Poroschia - *Vii* au fost descoperite în 1964, în aceeași zonă din care a fost recuperat tezaurul de denari romani republicani, șase vârfuri de lance. Piese sunt de fier, cu nervura mediană unghiulară (fig. 43/1-6). Vârfuri de lance asemănătoare sunt cunoscute în grupul Padea, acestea din urmă fiind datate în a doua jumătate a sec. II-prima jumătate a sec. I a. Chr.

După cum am amintit majoritatea descoperirilor geto-dace din zona Alexandriei sunt datate în linii mari în a doua jumătate a sec. II și pe parcursul sec.

⁷² Sârbu 1996, p. 101, fig. 123/30. Piesa este datată în prima jumătate a sec. I a. Chr.

⁷³ Berciu 1981, p. 40, pl. 120/15; p. 94, pl. 48/5; p. 104, pl. 80/7. Dintre cele trei fragmente două sunt datate: unul în sec. I a. Chr. (Cetatea 1, strat. niv. II), iar altul la sfârșitul sec. I a. Chr.-începutul sec. I p. Chr. (Cetatea 1, Gr. 2/1973).

⁷⁴ Preda 1986a, p. 91. Locuirea atribuită epocii clasice este datată de autorul săpăturilor în linii mari în sec. II-I a. Chr.

⁷⁵ Calotoiu, Mocioi, Marinoiu 1987, p. 76, 83, fig. 1.

⁷⁶ Preda 1986, p. 99, pl. LI/11.

⁷⁷ Lupu 1989, p. 27, fig. 27/21; p. 40, pl. 27/22-23; p. 41, pl. 27/25. Ultimul fragment este datat în a doua jumătate a sec. I a. Chr.

⁷⁸ Sârbu 1996, p. , fig. 122/4-5. Ambele mărgelile sunt datate în a doua jumătate a sec. II a. Chr.

⁷⁹ Preda 1986a, p. 91, fig. 20/2.

⁸⁰ Alexandrescu 1980, p. 41, fig. 54/3; p. 26, fig. 54/4.

⁸¹ Sârbu 1996, p. 99, fig. 56/12; 122/ 10-12; 123/ 1-13. Majoritatea verigilor sunt datate în a doua jumătate a sec. II a. Chr., iar unele și în prima jumătate a secolului următor.

I a. Chr. La sfârșitul acestuia din urmă, în zonă, se produc modificări importante în ceea ce privește demografia. Depopularea unei fâșii de teren, variabilă ca lățime, în teritoriile barbare de la nord de Dunăre este considerată ca fiind cea mai apropiată de realitatea istorică⁸². De altfel izvoarele istorice consemnează cazuri de strămutate a unor transdanubieni și stabilirea lor în provinciile romane⁸³. Din punct de vedere arheologic se constată absența ceramicii pictate, a vaselor de tip kantharos cu corp cilindric specifice sec. I p. Chr.⁸⁴

EPOCA MIGRAȚIILOR TIMPURI (CULTURA SÂNTANA DE MUREȘ-CERNEAHOV)

Cultura Sântana de Mureș-Cerneahov, denumită după stațiunile eponime aflate pe Mureș (Sântana de Mureș) și Niprul mijlociu - Ucraina (Cerneahov), este datată între a doua jumătate a sec. III - mijlocul sec. V p. Chr. și este pusă în legătură cu dominația goților, dominație ce se exercită după retragerea trupelor și administrației romane din Dacia.

Multă vreme Teleormanul a fost considerat o pată albă pe hartile care prezentau difuzarea monumentelor de tip Sântana de Mureș-Cerneahov. În prezent sunt cunoscute în zona Alexandriei, un număr de cinci descoperiri de acest tip. Dintre ele au fost cercetate numai două așezări. Așezarea de *La Hectare* este situată într-o zonă mai puțin înaltă a terasei stângi a râului Vedea (fig. 6/2). Săpăturile arheologice realizate aici au scos la lumină patru bordeie, un cuptor și două gropi de provizii (fig. 9/1). Materialul arheologic descoperit în interiorul bordeielor cercetate se compune din fragmente ceramice care provin în principal de la vase lucrate la roată (fig. 48/2-6), greutate de lut, un pieptene de os fragmentar, cu mânerul semicircular (fig. 48/9), două lame de cuțit de fier (fig. 48/ 7-8) și oase de animale. Printre aceste materiale au fost descoperite și câteva fragmente de vase ceramice romane de culoare roșie (fig. 48/1).

A doua așezare, aflată lângă *Podul Vechi*, la circa 2 km în amonte de cea mai sus amintită, este situată tot pe terasa stângă a Vedei, într-un punct mai înalt, la cca. 50 m distanță de albia râului (fig. 6/1). Prin săpăturile de salvare din 1991 au fost cercetate o locuință bordei parțial distrusă și două gropi menajere (fig. 9/2).

În ansamblu, ceramica de la *Alexandria-Podul Vechi* corespunde celor două grupe consacrate în cultura Sântana de Mureș-Cerneahov, cunoscute atât în așezările cât și în necropolele din sec. IV p. Chr. din regiunea de sud-vest a ariei culturale (*Alexandria-La Hectare*⁸⁵, *Olteni*⁸⁶, *Spanțov*⁸⁷, *Oinac*⁸⁸, *Gogoșari*⁸⁹, etc). O primă grupă este cea a vaselor lucrate din pastă de bună calitate, cu aspect aspru

⁸² Cătănicu 1997, p. 27-28.

⁸³ Petolescu 2001, p. 670-671.

⁸⁴ Nicolăescu-Plopșor 1948, pl. I/4,5,7; pl. II/5; pl. III/2,8; pl. IV/3,6,10,12,14,16; pl. V/1-7.

⁸⁵ Preda 1961, p. 212-217.

⁸⁶ Preda 1960 b, p. 504-505; idem 1963, p. 429.

⁸⁷ Mitrea, Preda 1953, p. 233; Mitrea, Morintz, Preda 1962, p. 616-620.

⁸⁸ Berciu și colab. 1966, p. 378.

⁸⁹ Rădulescu, Ionescu 1954, p. 529; Mitrea, Preda 1955, p. 630.

sau zgrunțuros, a cărei culoare variază de la cenușiu deschis, aproape albicios, la cenușiu închis, până la negru în interior. Oala-borcan este forma predominantă, și are fundul plat, gâtul scurt cu buza îngroșată și răsfrântă spre exterior, cu o arcuire mai mult sau mai puțin pronunțată și grosimi diferite al pereților ca urmare a provenienței lor din vase de dimensiuni diferite, lipsite însă aproape cu desăvârșire de decor. Excepție face un singur fragment excizat cu un mănunchi de linii în val, fragment ce provine dintr-un vas de provizii de mari dimensiuni (*Krausengefässe*), tip întâlnit în ambele așezări de pe valea râului Vedea.

Cea de-a doua grupă ceramică este reprezentată de vasele lucrate îngrijit, din pastă fină, de culoare cărămizie în interior și cenușie de diferite nuanțe la exterior, unele acoperite cu o angobă, cel mai adesea închisă la culoare până la negru, pe care apar urme de lustruire. Strachina este tipul cel mai frecvent din această grupă, modelul cel mai răspândit fiind cel bitronconic, cu fundul inelar, având mijlocul ușor rotunjit sau carenat, cu buza îngroșată și mai mult sau mai puțin înclinată spre exterior. Castronul cu buza lată, orizontală, este semnalat printr-un singur fragment. Oala este mai rar reprezentată de fragmente de vase cu gâtul scurt, gura largă și răsfrântă spre exterior, cu buza rotunjită sau aplatizată ca o streășină. Cămile aveau probabil dimensiuni mijlocii sau mari. Mici fragmente de la baza gâtului indică și existența altor forme de vase, cum ar fi ulciorul și/sau amfora.

Din repertoriul ceramic recuperat lipsesc în totalitate vasele lucrate cu mâna și decorate cu brâu alveolar, ca și ceașca dacică, elemente întârziate ale tradiției La Tène dar sunt prezente în schimb formele derivate din ceramica romană provincială de uz comun⁹⁰. În complexe cercetate au mai fost descoperite și numeroase oase de animale (bovidee, ovicaprine, porc, păsări și colți de mistreț). Pe baza unei fibule cu semidisc⁹¹ (fig. 49/10) și a tipologiei ceramicii așezarea a fost încadrată în sec. IV p. Chr.

SECOLELE V-VII p. Chr.

Pentru sec. V-VII p. Chr., în regiunile carpato-danubiene este documentată cultura Ipotești-Cândești, dezvoltată de populația locală daco-romană. Tot acum este semnalată pătrunderea, în mediul autohton, a slavilor. Pe cale arheologică acest fenomen este ilustrat, după primul sfert al sec. VI p. Chr., prin prezența unei ceramici lucrată cu mâna, dintr-o pastă de calitate inferioară.⁹²

Numărul vestigiilor arheologice descoperite în jurul Alexandriei și datate în cursul acestor secole este mult mai mic în comparație cu celelalte epoci.

În imediata vecinătate a așezării de la *Cărămidărie*, a fost distrus în anul 1994, cu ocazia construirii unui podeț, un bordei atribuit culturii Ipotești-Cândești. Au fost descoperite mai multe fragmente ceramice, dintre care au putut fi întregite

⁹⁰ Dolinescu-Ferche, Țânțăreanu 2005

⁹¹ Fibula a fost descoperită de P. Mirea și C. Marin pe locul săpăturilor arheologice, după finalizarea acestora, în urma eroziunii naturale a profilului de pe axul săpăturii.

⁹² Harhoiu 1996, p. 266

parțial trei vase. Inventarul recuperat este completat de fragmente dintr-o tavă de lut, precum și vălătuci de lut, unii dintre ei cu decor alveolat.

La Adămești, pe malul drept al Vedei, aproape de *Biserica Veche*, au apărut câteva fragmente ce provin de la vase ceramice databile în cursul secolelor VI-VII p. Chr. precum și câteva fragmente dintr-o vatră portabilă. Tot pe teritoriul satului Adămești a fost descoperită o fibulă digitată, de bronz, din a doua jumătate a sec. VI și prima jumătate a sec. VII p. Chr.⁹³ (fig. 49/11).

EVUL MEDIU TIMPURIU

Descoperirile din evul mediu timpuriu, cunoscute și sub denumirea de *tip Dridu* se încadrează într-un aspect local al culturii materiale caracteristice spațiului balcano-dunărean din sec. VIII-XI p. Chr. Din punct de vedere istoric, corespunde stadiului de dezvoltare a populației autohtone, menționată pentru prima dată cu numele de valahi în textele literare. Pentru a desemna același aspect cultural se mai folosește și denumirea de *cultură veche românească*⁹⁴.

Locuirile ce aparțin culturii Dridu, sunt amplasate la mică distanță de cursurile Vedei și Nanovului. Este epoca în care, spre deosebire de secolele VI-VII, crește numărul punctelor cu descoperiri. Sunt preferate atât pantele line, cum este cazul așezării de la *Izvorul Rece*, cât și terasele mai joase sau mai înalte, precum cele de la *Podul Nou* și *Poroschia-Abator*. Uneori așezarea este situată în luncă, aproape de cursul Vedei, așa cum este cazul celei de la *Cărămidărie* (fig. 5/1).

Săpăturile de salvare de la *Podul Nou* au scos la lumină trei bordeie de formă rectangulară, fiecare dintre ele având amenajat într-un colț câte un cuptor scobit în perete. În interiorul locuințelor și în strat au apărut numeroase fragmente provenind de la vase ceramice lucrate la roată (fig. 50/4-6). În vecinătatea de sud-vest a unui bordei (B. 3) a fost descoperit un alt cuptor. Acesta, de formă aproximativ rotundă, cu gura orientată spre sud, era săpat direct în pământ, fiind folosit, probabil, la nevoi gospodărești⁹⁵.

În așezarea de la *Cărămidărie* a fost făcută o importantă descoperire în anul 1982. Este vorba de un cuptor pentru redus minereul. Înălțimea conservată a acestuia era de circa 0,65 m, iar baza de 0,60 m. În interiorul cuptorului și alături de el se găseau câteva fragmente de vase ceramice și resturi de minereu⁹⁶. Acest cuptor a fost datat, inițial, în sec. VI p. Chr. exclusiv pe baza formei (desenului) cuptorului, fără a se ține seama de fragmentele ceramice descoperite în interiorul și în apropierea lui. Fragmentele în cauză provin de la vase ceramice lucrate cu roata, decorate prin incizie, tipice pentru sec. IX-X p. Chr. (fig. 50/1-3).

⁹³ Spiru 1970, p. 531; Harhoiu 1994, p. 29.

⁹⁴ Zaharia 1996, p. 81

⁹⁵ Mitrea, Preda 1959, p. 175; Preda 1959, p. 261-262; EAIVR, I, 1994, p. 55.

⁹⁶ Spiru 1996, p. 11.

EVUL MEDIU TÂRZIU

În perioada evului mediu, pe tritoriul orașului Alexandria și în împrejurimile sale au fost atestate mai multe sate. Unele dintre ele, precum Bâcâeni și București (Mitropolia) aveau să intre, după anul 1834, în componența noului oraș atunci înființat. Pe Valea Nanovului erau amplasate satele București (Mitropolia)⁹⁷, Icoana, Nanov⁹⁸ și Șovărăști⁹⁹. Acestea au fost mutate după anul 1820 astfel: Nanov și Icoana în actuala vatră a satului Nanov, Șovărăști în cuprinsul satului Adămești, București (Mitropolia) pe locul comunei Țigănești. Satul Bâcâeni, așezat pe valea râului Vedea, atestat la 24 mai 1669, a fost înființat, se pare, de către oieri din Bâcâia, de lângă Sibiu, veniți cu oile la pășunat în lunca Dunării¹⁰⁰. De altfel, satele amintite, precum și teritoriul viitorului oraș, erau străbătute de variante ale unor vechi și importante drumuri comerciale, precum Drumul Sării și Drumul Oii.

Urmele acestor sate sunt foarte greu de surprins arheologic. Vestigii datate în secolele XVI-XIX au apărut, sporadic, mai ales pe valea pârâului Nanov: fragmente ceramice provenite de la străchini, oale, căni sau urcioare, unele frumos decorate și smălțuite. Dintre descoperirile atribuite evului mediu amintim două vase ceramice provenite de la *Nanoveanca-Baraj* și *Barajul Vedea*. Primul, este de fapt o oală cu toartă, cu buza înaltă, evazată spre exterior, decorată pe buză cu o bandă de linii incizate și o linie în val, iar pe corp cu benzi lustruite, dispuse oblic (fig. 53/2). Celălalt vas, realizat dintr-o pastă aspră la pipăit, cu pereți groși, are buza scurtă, evazată spre exterior și umărul rotunjit. Singurul decor, aflat pe umăr, este constituit din două benzi de linii incizate (fig. 53/1). Ambele vase pot fi atribuite secolelor XVI-XVII.

Pe teritoriul Alexandriei au fost descoperite mai multe pipe, întregi sau fragmentare, de proveniență orientală, databile în secolele XVII-XVIII. Acestea sunt realizate din lut fin, bine arse și lustruite. Se remarcă o grijă deosebită pentru decor, acesta fiind elaborat și variat. Elementele decorative sunt atât cele florale cât și cele geometrice. Unele dintre pipe au ștanțată marca atelierului în care au fost confecționate (fig. 53/3-5).

Tot ca descoperiri întâmplătoare pot fi amintite și patru vârfuri de săgeți, ce aparțin mai multor tipuri: cu peduncul și vârf alungit sau rombic, cu peduncul și vârf piramidal cu trei muchii, cu tub de prindere și vârf triunghiular cu două aripi egale (fig. 54/1-5).

Din categoria obiectelor de podoabă poate fi menționat un inel sigilar descoperit la Alexandria. Chatonul, de formă octogonală, are gravat un animal fantastic (fig. 54/7). Un alt chaton, de formă discoidală, ce a aparținut tot unui inel

⁹⁷ Sat atestat pentru prima dată la 18 aprilie 1533; DRH, B, Ț. Rom., vol. III, doc. 156, p. 249-252; D.I.R., veacul XVI, B, Ț. Rom., vol. II, doc. 135, p. 133-136; Georgescu, Popa 1989, doc. 30.

⁹⁸ Prima atestare documentară a satului la 1 august 1570; DRH, B, Ț. Rom., vol. VI, doc. 218, p. 271-272; D.I.R., veacul XVI, B, Ț. Rom., vol. III, doc. 422, p. 368-369; Georgescu, Popa 1989, doc.58.

⁹⁹ Spuru 1996, p. 14. Satul Șovărăști este atestat pentru prima dată la 15 ian. 1639; Georgescu, Popa 1989, doc. 262.

¹⁰⁰ Popa, Georgescu 1984, p. 12-13

sigilar, provine de la Nanov. Acesta din urmă are gravată, într-o reprezentare foarte schematizată, probabil, o pasăre (fig. 54/6).

O piesă deosebită este reprezentată de o brățară de argint aurit, descoperită la Alexandria (fig. 54/8). Corpul este masiv, semicircular, decorat cu linii gravate și hașuri. Capetele aplatizate, în formă de limbă, sunt îndoite spre interior și au marginile răsfrânte. Două protuberanțe semisferice, decorate cu rozete, marchează punctele de prindere. Decorul capetelor este format dintr-o nervură centrală în jurul căreia sunt înșiruite perle metalice de diferite dimensiuni, aplicate peste mici cercuri de sârmă de argint, lipite pe banda capetelor. Acest tip de brățară este întâlnit în Peninsula Balcanică în sec. al XVIII-lea și la începutul sec. al XIX-lea.

DESCOPERIRILE NUMISMATICE

Tabloul vieții materiale al comunităților omenești din zona studiată este completat de izvoarele numismatice, care se adaugă celor de natură arheologică.

Prin descoperirea unor tezaure sau a unor monede izolate ne sunt dezvăluite aspecte de natură economică dar și social politică existente la un moment dat.

Cronologic, aceste descoperiri se întind pe o perioadă îndelungată de timp, din sec. al IV-lea a. Chr. până în secolul al XIX-lea al erei creștine.

Descoperirile monetare din epoca geto-dacă sunt cel mai bine reprezentate.

Dintre cele 17 locații în care au apărut monede, 11 aparțin acestei epoci. Este vorba de 9 descoperiri izolate (o tetradrahmă Seleucos, una Macedonia Prima, 2 tetradrahme Thasos, o monedă geto-dacă de tip Vârteju, o monedă de tip Inotești-Răcoasa, 3 denari romani republicani) și două tezaure (ambele pe terasa Vedei, în dreptul comunei Poroschia).

Tezaurul descoperit în 1938 este unul mixt, alcătuit din denari romani republicani și tetradrahme ale orașului grecesc Thasos. Al doilea tezaur, descoperit în primăvara anului 1964 în aceeași zonă cu primul, conține 552 de monede de argint, majoritatea fiind denari romani republicani, dar și copii după aceștia. Este cel mai mare tezaur de denari romani republicani din sud-vestul Munteniei și unul din cele mai mari descoperite pe teritoriul României (fig. 55/2-8).

Merită menționat faptul că cele două tezaure monetare au apărut la distanță mică unul de celălalt. De asemenea în aceeași zonă se află mai multe așezări geto-dace, dintre care se remarcă cea de *La Râpe*.

Îngroparea tezaurelor în interiorul așezărilor sau în apropierea lor este o practică des întâlnită în sec. I a. Chr., mai ales la mijlocul și în a doua sa parte. Practica în cauză poate fi determinată mai cu seamă de o situație de insecuritate. Această realitate arheologică este susținută de izvoarele istorice care consemnează mai multe conflicte ale geto-dacilor cu armatele romane¹⁰¹.

O altă consecință a acestor conflicte este depopularea unei fâșii din Câmpia Munteniei cândva între sfârșitul sec. I a. Chr. și începutul secolului următor.

¹⁰¹ Strabon 7.3.11; Appian, Bell. Civ. 2.110; 3.25; Titus Livius, Epit. 134-135; Florus, II, 26; Cassius Dio, LI, 23.2, 25; LIV.31.

Numai astfel putem explica raritatea descoperirilor arheologice și numismatice din sec. I p. Chr. în această zonă.

Spre exemplu, în colțul de sud-vest al Munteniei, cu excepția a două monede, un as de la Augustus¹⁰² și un denar de la Vespasian¹⁰³, celelalte monede datate în sec. I p. Chr. sunt emisiuni din timpul împăraților Domițian și Traian.

Descoperirile monetare datate în secolul VII p. Chr. sunt puțin numeroase¹⁰⁴. Pot fi amintite o monedă de aur emisă de împăratul bizantin Heraklius 610-641)¹⁰⁵, descoperită la Alexandria în punctul *La Vii* și o nomisma emisă de împărații bizantini Constantin al VII-lea și Roman al II-lea (945-959)¹⁰⁶.

Pentru evul mediu sunt consemnate două monede poloneze, datate în sec. XV¹⁰⁷. Alte trei monede sunt emise în veacul al XVIII-lea. Este vorba de un taler bătut la 1759 de Francisc I (1745-1765) și de două jumătăți de taler de la Iosif al II-lea (1780-1790)¹⁰⁸. La aceste descoperiri monetare de mai sus, se adaugă micul depozit descoperit în 1963 pe *Valea Maricăi*, alcătuit din 66 de monede. Compoziția tezaurului este următoarea: o monedă Mustafa III (1757-1774), o monedă Abdul Hamid I (1774-1789), 54 monede Selim III (1789-1807), o monedă Mahmud II (1808-1839), 5 taleri emiși de Maria Tereza în 1780, un taler emis de Francisc al II-lea în 1797, un taler spaniol emis de Carol al IV-lea în 1807. Ultima monedă a fost emisă în 1815, dată după care tezaurul a fost îngropat (fig. 55/9-12). De amintit faptul că în apropierea Văii Maricăi a existat satul Icoana, mutat după anul 1820 în vatra actualului sat Nanov¹⁰⁹.

¹⁰² Descoperit la Sprâncenata (Preda, Butoi 1981, p. 66).

¹⁰³ Găsit în centrul orașului Zimnicea (Mitrea 1972, p. 142, 53 / C; Beda 1980, p. 141).

¹⁰⁴ În aceeași situație se află și descoperirile arheologice, în rândul cărora nu le putem trece decât pe cele de la Alexandria-Cărămidărie, Adămești și Pârâul Vistiereasa.

¹⁰⁵ Preda 1959, p. 251.

¹⁰⁶ Beda 1980, p. 41.

¹⁰⁷ Spîru 1996, p. 12. Cele două monede, emise Cazimir sau Vladislav, au fost descoperite în cimitirul fostului sat Șovărăști, care, la începutul sec. XIX, a fost mutat în actuala locație.

¹⁰⁸ Spîru 1996, p. 12.

¹⁰⁹ Spîru 1996, p. 14.

CONCLUZII

Cunoașterea realităților de natură arheologică și numismatică de pe raza Alexandriei este condiționată într-o măsură hotărâtoare de stadiul actual al cercetărilor. De cele mai multe ori avem de-a face cu cercetări de suprafață și doar în cinci cazuri cu săpături arheologice propriu-zise. În alte situații, avem de-a face cu hazardul unor descoperiri.

Există și o situație în care nu putem oferi, aproape deloc, date despre un anumit tip de vestigii arheologice. Este cazul tumulilor, cunoscuți popular sub denumirea de măguri. Aceștia se găsesc amplasați în jurul orașului, pe malul stâng al Vedei sau în zonele de interfluviu Vedea-Teleorman și Vedea-Nanov, printre cei mai cunoscuți putând aminti: Măgura lui Cățel, Măgura de la Pădure, Măgura lui Pelin, Măgura lui Opriș, Măgura Șovărăști, Măgura Alexăndreanca, Măgura Fetelor, Măgura Sării. Tumulii sunt de fapt morminte ce pot fi atribuite mai multor epoci, cele mai vechi datând din perioada de tranziție spre epoca bronzului, dar și din epoca fierului sau din epoca migrației popoarelor tūrcice (pecenegi, cumani). Aprecieri exacte cu privire la încadrarea cronologică și culturală a acestor tumuli vor putea fi făcute numai după o cercetare arheologică exhaustivă.

Raportându-ne la stadiul actual al cercetărilor, constatăm că în zona Alexandriei există diferențe apreciabile în ceea ce privește intensitatea și dinamica locuirilor omenеști de-a lungul timpului.

În paleolitic, prezența comunităților umane în această zonă este sporadică, cele câteva mărturii ilustrate de o serie de unelte de silex fiind descoperite în poziție secundară, în prundișurile râului Vedea. Spre deosebire de paleolitic, în epoca neo-eneolitică situația este total diferită. Locuirile neo-eneolitice cuprind întregul palier cronologic și cultural al epocii, de la neoliticul timpuriu (cultura Starčevo-Criș), la neoliticul dezvoltat (culturile Dudești și Boian-Giulești) și eneolitic (culturile Boian-Spanțov și Gumelnița). Comunitățile purtătoare ale culturii Gumelnița întemeiază două așezări stabile, de lungă durată, la *Izvorul rece* și la *Gorgan*. În epoca bronzului timpuriu, reprezentat în zonă de cultura Glina, așezările au un caracter mai puțin stabil, de scurtă durată și unele devin, poate chiar sezoniere. Într-o situație deosebită se pare că se plasează așezarea de la *Cărămidărie*, distrusă în totalitate și de unde provine o mare cantitate de ceramică. Sporadice sunt urmele arheologice din bronzul mijlociu și cel târziu. De abia în Hallstatul mijlociu (Cultura Basarabi) se produce o ușoară creștere a numărului locuirilor. Pe parcursul secolelor VI-V a. Chr. constatăm o slabă locuire a zonei, cu excepția așezării de la *Alexandria-La Vii* care pare a fi, mai de grabă, o pătrundere sud dunăreană decât o locuire indigenă. În a doua jumătate a secolului IV. a. Chr. sesizăm o nouă creștere a numărului locuirilor, pentru ca mai apoi, în secolele II-I a. Chr. să se producă o adevărată explozie demografică. Tot în secolul I a. Chr., mai precis în a doua jumătate a lui, au fost îngropate cele două tezaure monetare descoperite la *Poroschia-Vii*, dintre care, cel descoperit în 1964, este compus din nu mai puțin de 552 de monede.

O schimbare profundă se produce la sfârșitul secolului I a. Chr. când, probabil, își încetează existența toate cele 28 de locuri geto-dace. Această situație se va menține neschimbată până în secolul IV p. Chr. când își fac simțită prezența în zonă comunitățile culturii Sântana de Mureș-Cerneahov. Următoarele trei secole sunt documentate printr-un număr foarte mic de descoperiri arheologice și numismatice, pentru ca în secolele VIII-X să se producă din nou un revirement în intensitatea locuirii din această zonă.

În evul mediu târziu documentele consemnează câteva sate înșirate pe malurile Vedei și Nanovului, cum ar fi: Bâcâeni, Mitropolia, Nanov, Șovărăști și Icoana. De pe teritoriul acestuia din urmă provine și singurul tezaur monetar descoperit în zonă, alcătuit din monede otomane, austriece și una spaniolă.

Se poate constata astfel, prin cele prezentate mai sus, că zona Alexandriei a constituit de-a lungul timpului un loc propice stabilirii și dezvoltării comunităților umane.

CATALOGUL DESCOPERIRILOR ARHEOLOGICE ȘI NUMISMATICE DIN ZONA ALEXANDRIEI

VALEA PÂRÂULUI NANOV

Nr. 1.

Pe *Valea Calului*, aproape de confluența cu valea pârâului Nanov, au fost descoperite întâmplător 19 morminte de înhumăție, creștine, databile pe baza a două monede, dintre care una poloneză (Cazimir sau Vladislav), în secolul al XV-lea. În aceeași zonă, ceva mai la sud, au apărut fragmente ceramice de tip Dridu.

Cercetări E. Rosental, I. Spiru, 1968.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 8159-8163).

Bibliografie: Spiru 1981, p. 652; idem 1996, p. 12; Predoi 2004, p. 13.

Nr. 2.

Aprape de capătul din amonte al bălții *Coada Calului*, pe malul drept, au fost descoperite fragmente ceramice din bronzul timpuriu (cultura Glina), probabil din bronzul târziu și geto-dace (sec. II-I a. Chr.).

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2000.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 3.

Pe malul drept al bălții *Coada calului*, în dreptul canalului de scurgere al stației de pompare și la nord de canalul de irigații, pe terasa înaltă (circa 15-20 m), au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace (sec. II-I a. Chr.) și medievale timpurii (Dridu).

Cercetări de suprafață P. Mirea, C. Marin, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 4. *Nanoveanca-Baraj*

În anul 1967, cu ocazia construirii unui baraj pe valea pârâului Nanov, la circa 2 km în amonte de podul de la *Izvorul rece*, la baza pantei ce coboară spre pârâu, au fost descoperite fragmente ceramice neolitice, culturile Boian Spanțov și Gumelnița A1 (fig. 16), geto-dace (fig. 32-33), medievale timpurii, cultura Dridu și medievale, sec. XIV-XV (fig. 53/2).

Ceramica neolitică este reprezentată de forme precum castroanele, vasele cu pereți arcuiți, capacele. Ca tehnică de realizare a decorului, este întâlnită atât incizia, cât și excizia.

Formele ceramice geto-dace atestă o locuire în cursul secolelor IV-III a. Chr. Dintre tipurile ceramice geto-dace identificate se disting străchini cu buza dreaptă sau invazată (fig. 32/3, 4), lekané cu torți orizontale (fig. 32/5), vase tip clopot cu brâu alveolar „în ghirlandă” (fig. 32/1, 2), căni (fig. 32/8). La acestea se adaugă și câteva fragmente de amfore elenistice, printre care o toartă, probabil de Heraclea Pontica (fig. 32/6), și un fund de amforă sinopeană (fig. 32/7).

Un alt moment de locuire este documentat de prezența unor forme ceramice caracteristice secolelor II-I a. Chr. (fig. 33/2-5) Printre acestea din urmă

se află un fragment ce provine de la un vas de grafit (fig. 33/5), precum și un fragment de olan (fig. 33/6).

Materiale inedite aflate în colecția MJT (nr. inv. 7315-7330, 7356-7364, 7366-7470).

Bibliografie: Spiru 1996, p. 13.

Nr. 5. Balta Călin

Pe valea Nanovului, la 1,2 km vest de podul de la *Izvorul Rece* și 350 m vest de digul din avalul *Bălții Călin* se găsesc resturile unei așezări geto-dace, parțial afectată de excavații pentru lărgirea bălții. De pe panta lină și de pe malul stâng al pârâului, au fost culese numeroase fragmente ceramice provenind de la vase geto-dace lucrate cu mâna și la roată (fig. 44). Printre acestea se află un fragment dintr-o imitație de kantharos celtic (fig. 44/1). Majoritatea tipurilor ceramice identificate se datează în linii mari în sec. II-I a. Chr. Câteva fragmente par a fi ceva mai vechi, probabil din sec. III a. Chr. (fig. 4/3, 7).

Sporadic, au apărut și fragmente ceramice tipice culturii Sântana de Mureș-Cerneahov (sec. IV p. Chr.).

Cercetări de suprafață P. Mirea, 2005.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 6. Cabana de pescuit

Așezare situată pe valea Nanovului, la circa 300 m în amonte de podul de la *Izvorul Rece*. De pe o suprafață întinsă, situată pe panta dreaptă, relativ îndulcită, a terasei pârâului Nanov au fost culese în mai multe periegeze fragmente ceramice geto-dace tipice pentru secolele II-I a. Chr. Dintre formele ceramice nu lipsesc fructiera lucrată la roată (fig. 45/1, 2), castronul cu buza evazată (fig. 45/3) și vasul borcan cu patru butoni orizontali și brâu alveolar (fig. 45/6, 8), lucrate cu mâna. Printre fragmentele ceramice se află și partea superioară a unei imitații locale după o amforă rhodiană (fig. 45/7). Sporadic, au apărut și fragmente ceramice, atribuite culturii Dridu.

Cercetări de suprafață C. Beda, I. Spiru, I. Nicolae, 1973, P. Mirea, I. Pătrașcu, 1998.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 10653, 19062-19121).

Bibliografie: Spiru 1979, p. 457, k; idem 1996, p. 13.

Nr. 7. Măgura de la Podul Nanovului.

Așezare de tip tell amplasată pe malul drept al pârâului Nanov, în apropierea podului de la *Izvorul Rece*, în dreapta șoselei Alexandria-Turnu Măgurele. Dimensiunile aproximative sunt de 25x20 m și 2 m înălțime. Așezarea a fost afectată parțial de lucrări ocazionale de montarea unor motopompe pentru irigații (1984). Au fost descoperite, cu această prilej, fragmente ceramice, unelte de silex, os și corn (fig. 20/5, 6, 11). De menționat un fragment ceramic pictat cu grafit (fig. 24/7). Materialele descoperite pot fi atribuite fazei B 1 a culturii Gumelnița.

Cercetări de suprafață I. Spiru, C. Beda; I. Spiru, P. Mirea, C. Marin, 1984; R. Andreescu, P. Mirea, 1995.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Spiru 1969, p. 159, i; idem 1996, p. 10; Andreescu, Mirea, Apope, 2001; Pătrașcu 2002, p. 19; idem 2003, p. 46, fig. 3; Andreescu, Mirea 2005.

Nr. 8.

Pe malul drept al pârâului Nanovului, vis-à-vis de așezarea de tip tell (*Măgura de la Podul Nanovului*), au fost descoperite fragmente ceramice de tip Dridu.

Cercetări de suprafață I. Spiru.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: I. Spiru 1969, p. 161.

Nr. 9. Izvorul Rece.

În stânga șoselei Alexandria-Turnu Măgurele, cu ocazia amenajării unor bazine piscicole, au fost descoperite fragmente ceramice de tip Basarabi (fig. 28/1-3) și geto-dace. Tot aici au fost descoperite urmele unei așezări medievale timpurii, fiind culese numeroase fragmente ceramice. Într-unul din șanțurile de drenare a apei a apărut o vatră, parțial distrusă, pe care se afla un fragment ceramic de tip Dridu, cu decor incizat (fig. 52/1, 2). La acestea se adaugă și câteva fragmente ceramice smălțuite provenind de la vase din evul mediu târziu.

Cercetări de suprafață: I. Spiru, 1983; P. Mirea, I. Pătrașcu, V. Predoi, P. Zaharia, 1998.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Pătrașcu 2000, p. 11, fig. 4/1-5.

Nr. 10.

Pe malul stâng al bălții de la *Izvorul Rece*, spre digul din aval, atât pe terasa ce coboară lin cât și mal au apărut fragmente ceramice, asociate cu unelte de silex ce ar putea fi atribuite culturii Dudești. Aceleași culturi ar putea aparține și o figurină zoomorfă (fig. 25/6). Din bronzul târziu (cultura Noua-Coslogeni) datează fragmentele ceramice provenite de la căni cu două toarte, lucrate dintr-o pastă bine îngrijită, având suprafața de culoare cenușie (fig. 26/7, 8). Au fost identificate și fragmente ceramice din evul mediu timpuriu (cultura Dridu) și din evul mediu târziu.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 11.

În dreptul digului de la capătul bălții de la *Izvorul Rece*, pe malul drept, au apărut fragmente ceramice databile în diferite epoci: bronz timpuriu - cultura Glina, bronz mijlociu - cultura Tei (fig. 26/5, 6) și ev mediu timpuriu - cultura Dridu. Acestea sunt răspândite pe panta destul de abruptă ce coboară spre baltă, din dreptul digului și până la limita sudică a pădurii, dar și pe malul bălții. De semnalat și prezența unor fragmente masive de chirpici ars.

Cercetări de suprafață Gh. Ionel, 2000; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 12. Balta O.C.L.

Așezare geto-dacă situată în dreapta Nanovului, pe o pantă domoală. De pe o suprafață mare, de circa 150-200 m, situată la convergența văii Nanovului cu valea lui Frâncu, au fost culese numeroase fragmente ceramice geto-dace provenind de la căni, fructiere și cupe cu picior scund, vase borcan cu butoni crestați în cruce sau prevăzuți cu alveole, pythoi. La aceste descoperiri se adaugă

un fragment de brățară de sticlă decorată cu linii în val (fig. 46/3). Toate materialele indică o locuire geto-dacă datând din secolul I a. Chr.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Spiru 1996, p. 13.

Nr. 13.

Pe același mal al pârâului Nanov, în dreptul digului din aval de balta *O.C.L.*, au fost identificate fragmente ceramice geto-dace și câteva, probabil, din epoca bronzului.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 14.

Pe malul stâng, cu ocazia lucrărilor de lărgire a bălții *Gostat 1*, la circa 300 m în aval de digul bălții *O.C.L.*, pe panta lină, au fost descoperite fragmente ceramice atipice (unele, posibil eneolitice, cultura Gumelnița și din epoca bronzului) și fragmente ceramice de tip Dridu.

Cercetări de suprafață P. Mirea, C. Marin, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 15. *Gostat 1*

Pe malul bălții *Gostat 1*, aproape de digul din aval de aceasta, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace, o pipă medievală (fig. 53/6), o lamă de silex, fragmente de chirpici și fragmente de vatră.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 16. *Valea Maricăi.*

În anul 1963 a fost descoperit întâmplător, într-o cană de lut, un tezaur monetar alcătuit din 59 plăștri otomani din secolele XVIII-XIX (Mustafa III, Abdul Hamid I, Selim III, Mahmud II), 6 taleri austrieci (Maria Tereza, Francisc al II-lea) și un taler spaniol (Carol al IV-lea) (fig. 55/9-12).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 4582, 5052-5117).

Bibliografie: Spiru 1981, p. 652; idem 1996, p. 12 ; Predoi 2004, p. 13.

Nr. 17. *Gostat 2*

Pe terasa dreaptă a Nanovului, în dreptul digului din aval de balta *Gostat 2*, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace (fig. 47/4-6), un fragment de amforă elenistică (Sinope ?) și fragmente ceramice de tip Dridu.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 18.

De pe malul stâng al Nanovului, în dreapta drumului ce coboară spre *Balta Lazăr*, la circa 100 m nord-est de aceasta din urmă, au fost culese fragmente ceramice geto-dace.

Cercetări de suprafață P. Mirea, 1992.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 19.

Pe terasa înaltă de pe malul drept al *Bălții Lazăr*, la circa 500 m sud de digul din amonte, au fost descoperite fragmente ceramice atipice, dar și unele, probabil, eneolitice (cultura Gumelnița), precum și câteva fragmente de lame de silex.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 1999.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 20.

În zona unui cot al *Bălții Lazăr*, pe malul drept, la circa 500 m vest de digul din aval, au fost descoperite mai multe fragmente ceramice atipice, dar și eneolitice (cultura Gumelnița), un frecător de gresie, un fragment de lamă de silex.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 1999.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 21.

La circa 200 m nord de digul din aval de *Balta Lazăr*, pe malul stâng, au fost descoperite câteva fragmente ceramice geto-dace.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 22. *Balta Lazăr*

Pe malul drept al *Bălții Lazăr*, în dreptul digului din aval de aceasta, au fost descoperite numeroase fragmente ceramice din mai multe epoci: neolitic (cultura Boian-Spanțov), Hallstatt (cultura Basarabi), geto-dace, medievale timpurii (cultura Dridu).

Ceramica neolitică este reprezentată de castroane cilindrice sau profilate, vase cu pereți arcuiți, pahare tronconice sau bitronconice, suporturi cilindrice (fig. 14, 15). Elementul principal de decor este excizia, fie adâncă, fie superficială, însoțită uneori de încrustarea cu pastă albă. Este întâlnit și decorul incizat, canelura și rar, pictura cu grafit.

Cercetări de suprafață P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apopo, P. Zaharia, 2001; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 23. *Grădina „CAP 7 Noiembrie”*

A. Așezare distrusă în urma unor lucrări de îndiguire, în anul 1967. Urme de locuire din eneolitic (culturile Boian și Gumelnița), Hallstatt, geto-dace (sec. II-I a. Chr.), medievale timpurii (cultura Dridu) și medievale târzii.

Cercetări de suprafață: C. Beda, I. Spiru, 1968, 1972.

Materiale aflate în colecția Muzeului Județean Teleorman (nr. inv. 7311, 7312, 8184-8220, 8635-8647, 10151-10153, 10646-10648).

Bibliografie: Spiru, 1969, p. 159, j; idem 1979, p. 457; idem 1996, p. 12-13.

B. O tetradrahmă Seleucos I (312-280 a. Chr.) a fost descoperită fortuit, în aceeași zonă, de către locuitorul Florea Cristea.

Piesă aflată în colecția IAB.

Bibliografie: Mitrea 1976, p. 287 (1); Mitrea 1981, p. 566; Preda 1998, p. 117; Spiru 1996, p. 12-13; Predoi 2004, p. 11.

Nr. 24. *Poroschia Eleșteu*

De pe același mal, la circa 800 m est de digul din aval de *Balta Lazăr*, pe terasa ce coboară lin spre pârâu, în vecinătatea drumului ce merge spre Poroschia, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace, printre care un cap de cal provenind, probabil, de la un rhyton (fig. 46/1). De semnalat un fragment ceramic de tip Coțofeni și fragmente ceramice medievale timpurii (Dridu).

Cercetări de suprafață: C. Beda, I. Spiru, 1968; P. Mirea, P. Zaharia, 1999.
Materiale inedite aflate în colecția MJT (nr. inv. 8164-8183, 10185, 10186).

Nr. 25.

Pe malul drept al pârâului Doamnei, afluent al Nanovului, pe terasa înaltă, la nord est de *Pădurea Doamnei*, au fost descoperite câteva fragmente atipice, dar și unele geto-dace.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 1999.
Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 26. *La Cișmea*

Pe panta din dreapta pârâului Nanov, la circa 200 m distanță de marginea de nord-est a satului Calomfirești, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace provenind dintr-o așezare geto-dacă, ce datează din sec II-I a. Chr. Dintre fragmentele ceramice ne rețin atenția două fragmente de fructiere lucrate la roată și decorate cu benzi radiare în tehnica lustruirii (fig. 46/4, 5).

Cercetări de suprafață: C. Beda, I. Spiru, I. Nicolae, N. Preda, 1973, P. Mirea, I. Pătrașcu, Ștefan Nedelcuță-Apopo, 2001.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 10614-10629).
Bibliografie: Spiru 1979, p. 457, m; idem 1996, p. 14.

Nr. 27.

Pe malul stâng al Nanovului, în dreapta căii ferate Alexandria-Zimnicea (la circa 100 sud-vest de aceasta), pe panta lină a terasei, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace ce datează în sec. II-I a. Chr.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, Ștefan Nedelcuță-Apopo, 2001.
Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 28.

De pe același mal, în dreapta șoselei Alexandria-Zimnicea (la circa 100 m sud-vest), într-o zonă unde au fost făcute amenajări pentru un lac de agrement, au fost culese fragmente ceramice Boian, Basarabi (fig. 28/6) și geto-dace. De asemenea au fost descoperite fragmente masive de chirpici ars (resturile unei locuințe distruse) și un fragment dintr-un ac de bronz, torsionat.

Cercetări de suprafață P. Mirea, Ștefan Nedelcuță-Apopo, 2002; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2005.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 29.

La mică distanță de punctul anterior, dar pe malul drept al pârâului, amenajările pentru lacul de agrement au scos la lumină fragmente ceramice neolitice (Boian), Basarabi (fig. 28/4, 5), geto-dace și de tip Sântana de Mureș-Cerneahov.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, Ștefan Nedelcuță-Apope, 2001; P. Mirea, Ștefan Nedelcuță-Apope, 2002.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 30.

Pe malul drept, aproape de vărsarea în râul Vedea, de o parte și de alta a șoselei Alexandria-Zimnicea, au apărut fragmente ceramice atipice, unele probabil neolitice, precum și fragmente ceramice de tip Basarabi.

Cercetări de suprafață P. Mirea, I. Pătrașcu, Ștefan Nedelcuță-Apope, 2001.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

VALEA PÂRĂULUI VISTIREASA

Nr. 31.

A. Pe malul stâng al pârâului Vistireasa, într-un punct neprecizat, au fost descoperite urmele unei așezări ce datează din secolele VI-VII p. Chr. Din aceeași zonă provine și o fibulă digitată de bronz, descoperită întâmplător în anul 1968 (fig. 49/11).

Piesă aflată în colecția Muzeului Județean Teleorman (nr. inv. 8939).

Bibliografie: Spuru 1970, p. 531; Harhoiu 1994, p. 29, Spuru 1996, p. 21.

B. Pe terasa stângă, înaltă, la circa 150 m nord-est de primul stăvilă (din amonte) de pe pârâul Vistireasa, au fost descoperite mai multe fragmente ceramice atipice, dar și unele ce pot fi atribuite epocii geto-dace, mai precis sec. II-I a. Chr. (fig. 47/2, 3).

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2002.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 32.

Pe terasa joasă, în dreptul stăvilărilor aflat între prima și cea de-a doua baltă de pe pârâul Vistireasa, într-o groapă de împrumut, au fost descoperite fragmente ceramice eneolitice, cultura Boian-Spanțov (fig. 17, 18), lame și răzuitoare de silex (fig. 19/8-11), o dălțiță de os (fig. 20/3). Ca forme ceramice întâlnim: castroane tronconice sau bitronconice, vase cu pereți arcuiți, bitronconice sau cu umăr lat, suporturi cilindrice, strecurători. Decorul este realizat prin excizie (benzi, triunghiuri), încizii adânci (linii dispuse orizontal sau oblic) și barbotină.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2002; Kiron McGill, 2002; P. Mirea, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 33.

Tot pe malul stâng, în dreptul stăvilărilor dintre cea de-a doua și cea de-a treia baltă, din ruptura malului și în gropile de împrumut aflate pe terasa joasă, provin câteva fragmente ceramice neolitice (cultura Boian), unele decorate prin incizie și incrustate cu pastă albă, precum și medievale timpurii (cultura Dridu).

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2002.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

VALEA RÂULUI VEDEA**Nr. 34. Biserica veche**

A. La circa 80 m NNE depărtare de biserica veche a satului Adămești, astăzi în ruină, și la 70 m de cursul actual al râului Vedea, se găsește o întinsă așezare geto-dacă. La origine, așa cum ne-o sugerează topografia terenului, aceasta pare să fi fost amplasată pe un grind de nisip. Așezarea a fost afectată mult de gropile de împrumut practicate de localnici. Din aceste gropi și de la suprafața pământului arat au fost culese numeroase fragmente ceramice tipice secolelor II-I a. Chr. (fig. 34).

Tot aici au apărut și câteva fragmente ceramice din sec. VI-VII p. Chr., precum și fragmente dintr-o vatră portabilă.

B. La circa 100 m SE de descoperirile menționate, atât în ruptura malului cât și într-o groapă de împrumut, au apărut, sporadic, fragmente ceramice eneolitice (cultura Gumelnița).

Cercetări de suprafață I. Spiru; P. Mirea, P. Zaharia, 2002; P. Mirea, Șt. Nedelcuță-Apope, I. Pătrașcu, 2004, P. Mirea, E. S. Teodor, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 35. Anini I.

Pe terasa înaltă (circa 15 m) de pe malul stâng al Vedei, la circa 200 m NV de liziera de nord a pădurii *Anini*, au fost descoperite fragmente ceramice din evul mediu timpuriu (cultura Dridu), fragmente de chirpici ars și zgură.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 36. Anini II.

Pe același mal, la circa 100 m sud-est de liziera pădurii *Anini*, pe terasa joasă, estică, a fost identificată o locuire eneolitică. Au fost descoperite fragmente ceramice tipice culturii Boian-Spașov.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 37.

În vecinătatea de NV a canalului deversor al Fabricii de Rulmenți (în prezent Koyo Romania S.A.), pe malul drept al Vedei, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace și medievale târzii.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 38.

Pe malul drept al Vedei, la circa 50 m nord-vest de capătul străzii Alexandru Ghica, spre Nanov, au fost descoperite în gropile de împrumut din zonă, câteva fragmente ceramice atipice și unele probabil geto-dace.

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 39. La vii.

A. În punctul La vii, situat pe malul stâng al Vedei, săpăturile arheologice din anii 1957-1958 au dus la descoperirea unei așezări geto-dace cu o locuire sporadică (fig. 8).

Cu acest prilej au fost dezvelite trei gropi de bordeie, de formă circulară, în cuprinsul cărora au fost descoperite trei fibule de tip Glasinac (fig. 30/13-15) și ceramică lucrată atât cu mâna cât și la roată (fig. 30/1-11).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 2520, 2949-3146, 4573-4574, 6994, 6995).

Bibliografie: Preda 1959, p. 179-194; idem 1959 a, p. 251-262; idem 1961, p. 209-212; idem 1970, p. 571-578; Daicoviciu 1980, p. 28, 29; Preda 1994, p. 55.

B. O monedă bizantină de aur emisă de împăratul Heraclius (610-641) a fost descoperită întâmplător în anul 1955.

Bibliografie: C. Preda 1959 a, p. 251; I. Spiru 1996, p. 12; Predoi 2004, p. 12-13.

Nr. 40. Cărămidărie (fig. 5/1)

În punctul *Cărămidărie*, aflat între așezarea gumelnițeană de la *Gorgan* și albia râului Vedea, la confluența unei văioage cu râul Vedea și la circa 20 de metri de terasa acestuia din urmă, se aflau urme de locuire atribuite mai multor epoci. În prezent, așezarea este distrusă în întregime prin exploatarea pământului pentru cărămizi.

Cercetări de suprafață: R. Andreescu, C. Beda, G. Gâscan, C. Marin, P. Mirea, I. Nicolae, I. Spiru, E. Țânțăreanu, I. Vlad, P. Zaharia (1954-1995).

Fragmentele ceramice culese de la suprafață și din gropile de împrumut atestă o consistentă locuire geto-dacă, în cursul secolelor II-I a. Chr. (fig. 35-36). Totodată au fost descoperite și fragmente ceramice din epoca neolitică - culturile Starčevo-Criș (fig. 11) și Boian, bronzul timpuriu - cultura Glina (fig. 26/1-4), prima epocă a fierului - cultura Basarabi (fig. 29/2, 3), sec. VI-VII p. Chr. - cultura Ipotești-Cândești, evul mediu timpuriu - cultura Dridu (fig. 50/1-3). Din evul mediu timpuriu datează și resturile unui cuptor pentru redus minereul de fier.

Materiale inedite aflate în colecția MJT (nr. inv. 12229-12940, 13028-13032, 13217-13231, 13270-13272, 13278).

Bibliografie: Spiru 1979, p. 454, 457, g; Spiru 1996, p.10-11; Mirea 2005 a.

Nr. 41. Gorgan (fig. 4)

Așezare eneolitică de tip tell, parțial distrusă, amplasată pe o prelungire a terasei în luncă. Diametrul pe direcția NE-SV este de circa 25 m, iar pe direcția NV-SE se mai păstrează 21 m. Înălțimea maximă, de la nivelul actual al luncii, este de aproximativ 12 m.

Așezarea a fost semnalată, pentru prima dată, în anul 1869 de către Cezar Bolliac.

Cercetări de suprafață: R. Andreescu, C. Beda, C. Marin, P. Mirea, I. Nicolae, I. Pătrașcu, I. Spiru, E. Țânțăreanu, I. Vlad, P. Zaharia (1954-2002)

Săpături sistematice: R. Andreescu, D.W. Bailey, 2002.

Nivelul cultural are o grosime de circa 5,50 m și cuprinde, șapte niveluri de locuire. Pe baza analizei ceramicii se poate aprecia că primele două aparțin fazei Gumelnița B1, iar următoarele pot fi încadrate în faza Gumelnița A2. În nivelurile inferioare, câteva fragmente ceramice, pledează pentru o atribuire la faza timpurie a culturii Gumelnița (A1).

Inventarul arheologic, deosebit de bogat, cuprinde, printre altele, vase și fragmente ceramice (fig. 21; 22/1-8; 23; 24/1-6, 8, 9), unelte din silex (fig. 19/12-16), corn (fig. 20/12), os (fig. 20/4, 7-10) și cupru (fig. 20/13-17), plastică antropomorfă (fig. 25/2-5) și zoomorfă (fig. 25/7). Izolat, a fost descoperit un vas de la sfârșitul epocii bronzului (fig. 27/7) și un mormânt de înhumatie creștin, dintr-o epocă neprecizată.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 245-248, 2377-2412, 2557, 2562, 2563, 2833-2845, 2927-2947, 3673-3696, 3699-3747, 3863-3917, 6989, 10558-10598, 12282-12286, 13215).

Bibliografie: Bolliac 1965, p. 225-226; Spuru 1996, p. 10; Andreescu, Mirea, Apope 2001; Andreescu, Bailey 2003, p. 37-39; Haită 2003, p. 38-39; Pătrașcu, 2002, p. 12; Trick 2002; Pătrașcu 2003, p. 46, fig. 3; Andreescu, Mirea 2005.

Nr. 42.

Pe malul stâng al râului Vedea, în dreptul străzii Tudor Vladimirescu, într-o ruptură a terasei înalte, estice, a fost descoperită o groapă cu materiale atribuite sfârșitului epocii bronzului (fig. 27/2-5). De semnalat, un fragment de tipar de celt, tipic pentru aceeași perioadă (fig. 27/1).

Cercetări de suprafață: P. Mirea, C. Marin, 1984.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Pătrașcu 2004, p. 27, 29-31, fig. 2/2

Nr. 43.

Așezare situată pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, la marginea pădurii cu același nume, la cca. 200 m nord de vechiul pod peste râu.

Cercetări de suprafață: I. Spuru, 1982-1985.

Au fost descoperite unelte de silex (fig. 19/1-4) și izolat, fragmente ceramice cu pleavă în pastă, ce pot fi atribuite, probabil, culturii Dudești.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Spuru 1996, p. 10; Mirea 2005, p. 76, 78.

Nr. 44.

Pe porțiunea de terasă estică aflată în dreptul străzilor Tudor Vladimirescu și Ion Creangă, au fost descoperite, la suprafața solului, mai multe fragmente ceramice geto-dace (sec. II-I a. Chr.) și o monedă de tip Inotești-Răcoasa. Izolat, un fragment ceramic atribuit sfârșitului epocii bronzului (fig. 27/6) și fragmente ceramice din sec. IV p. Chr. (Sântana de Mureș-Cerneahov).

Cercetări de suprafață: P. Mirea, I. Pătrașcu, 1997.

Materiale inedite aflate în colecția MJT (nr. inv. 4626-4664). Moneda se află în colecție particulară (Ilie Folică, Alexandria).

Bibliografie: Spuru 1996, p. 11; Pătrașcu 2000, p. 15; Predoi 2004, p. 12.

Nr. 45. Podul Vechi.

A. În anul 1999, cu ocazia exploatarea pământului necesar consolidării șoselei Alexandria-București, au fost descoperite fragmente ceramice geto-dace ce datează din secolele II-I a. Chr. (fig. 37/1-6) și o toartă de amforă elenistică (fig. 37/7).

Bibliografie: Pătrașcu 2000, p.15; idem 2001, p.41.

B. Așezare de terasă din care au fost cercetate o locuință bordei parțial distrusă și două gropi (fig. 6/11, fig. 9/2).

Ceramica se remarcă prin repertoriul extrem de variat și diversificat (străchini, oale, căni cu toartă) al unor vase lucrate exclusiv la roata rapidă, din pastă de calitate superioară, de dimensiuni mari, mijlocii și mici (fig. 49/1-9). După tipologia ceramicii așezarea a fost încadrată în sec. IV p. Chr. De remarcat și prezența unei fibule de bronz, de tipul „cu semidisc” (fig. 49/10).

Cercetări de suprafață I. Spuru, 1991; P. Mirea, C. Marin, 1994.

Săpături de salvare: octombrie 1991 (S. Dolinescu-Ferche și E.Țânțăreanu).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 19188-19255).

Bibliografie: Spuru 1996, p. 11; Dolinescu-Ferche, Țânțăreanu 2005.

Nr. 46. Terasa Vedea

Tot pe malul stâng al râului Vedea, în aval de punctul situat la *Podul Vechi*, în gropile de împrumut aflate la marginea de vest a restaurantului *Terasa Vedea*, au fost descoperite fragmente ceramice de tip Dridu (fig. 52/4).

Cercetări de suprafață P. Mirea, 1992.

Materiale aflate în colecția MJT.

Nr. 47. Podul nou

A. Cu ocazia construirii noului pod de peste râul Vedea, în anul 1956, au fost descoperite urme de locuire ce aparțin mai multor epoci: neo-eneolitic - culturile Boian-Giulești (fig. 13) și Gumelnița, Hallstatt, epoca geto-dacă (fig. 31/1-7), epoca medievală timpurie - cultura Dridu (fig. 50/4-6), epoca medievală târzie.

Săpături de salvare: B. Mitrea, C. Preda, 1956.

Au fost cercetate un bordei și o groapă de provizii atribuite culturii Boian și trei bordeie atribuite culturii Dridu (fig. 7).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 2273-2305, 2307-2329, 2340-2376, 2429-2444, 2521-2556, 2564-2715, 2720-2884, 2914-2926, 6442-6454, 67-979-6988, 9579).

Bibliografie: Mitrea; Preda 1959, p.175-180; Preda 1959a, p. 261-263; Spuru 1969, p. 160-161; Spuru 1996, p.10-11.

B. În anul 1956 a fost descoperit întâmplător în oraș, aproape de podul nou, un denar roman republican. L. Titurius L. f. Sabinus; Sydenham, Roma, 699 a, 88 a. Chr., 3,63 g (fig. 55/1).

Piesă aflată în colecția MJT (nr. inv. 2270).

Bibliografie: Beda 1980, p. 133, nr. 23; Chițescu 1981, p. 331, nr. 6; Preda 1998, p. 294; Predoi 2004, p. 12.

Nr. 48. Barajul Vedea

Tot pe malul stâng al Vedei, în zona vechiului baraj, aproximativ în dreptul străzii *Frații Golești*, au fost descoperite fragmente ceramice eneolitice (Gumelnița A1), hallstattiene și un vas, medieval, din sec. XIV-XV (fig. 53/1).

Cercetări de suprafață P. Mirea, P. Zaharia, 2003; P. Mirea, I. Pătrașcu, 2005.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 49. Bâcâieni

A. Pe malul drept al Vedei, în zona fostului sat Bâcâieni, cu ocazia construirii canalului colector, a fost descoperit întâmplător, un vas parțial întregibil databil în Hallstattul târziu (fig. 29/1).

Piesă aflată în colecția MJT (nr. inv. 6410).

B. Din aceeași zonă provine și o monedă otomană.

Piesă aflată în colecția MJT (nr. inv. 4926).

Nr. 50. La Hectare (fig. 6/2)

În punctul *La Hectare*, situat în partea de sud-est a orașului, pe terasa râului Vedeia și vis-a-vis de abatorul vechi, se găsește o așezare datată în sec. IV. p. Chr.

Sondaje: C. Preda, 1958.

Au fost cercetate patru bordeie, un cuptor și două gropi de provizii (fig. 9/1). Materialul arheologic descoperit este reprezentat de fragmente ceramice provenind în principal de la vase lucrate la roată (fig. 48/1-6), greutate de lut, un fragment de pieptene de os cu mânerul semicircular (fig. 48/9), o lamă și un fragment de lamă de cuțit de fier (fig. 48/7, 8) și oase de animale. Printre aceste materiale au fost descoperite și câteva fragmente de vase ceramice romane, de culoare roșie.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 3147-3433, 3435-3437, 4017, 4570, 4571, 6996-7000).

Bibliografie: Preda 1961, p. 212-217; Daicoviciu 1980, p. 28, 29; Preda 1994, p. 55.

Nr. 51. S.U.T.-Simca

În marginea de sud-vest a municipiului Alexandria, în curtea Stației de utilaj tehnologic al unei societăți de construcții (*S.U.T. - Simca*), în câteva gropi de împrumut, au fost descoperite materiale ceramice care provin dintr-o așezare geto-dacă atribuită sec. II-I a. Chr. (fig. 38/1-6). Fragmentele provin atât de la vase lucrate cu mâna (fig. 38/3-5), cât și de la vase modelate la roată (fig. 38/1, 2, 6).

Așezarea este amplasată în luncă, la cca. 30 m de terasa vestică a Vedei și la circa 1,5 km depărtare de actualul curs al râului.

Cercetări de suprafață E. Țânțăreanu, P. Mirea, V. Predoi, 1997; I. Pătrașcu, 2004.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Nr. 52. Topitorie.

La circa 400 m în amonte de așezarea de la *Râpe*, tot pe terasă, la confluența unei văi cu lunca râului Vedeia se găsește o așezare geto-dacă ce datează din secolele II-I a. Chr. Printre fragmentele ceramice se găsesc și câteva de fructiere lucrate la roată.

Cercetări de suprafață: I. Pătrașcu, 1999.

Materiale aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Pătrașcu 2001, p. 41.

Nr. 53. Abator

Pe terasa înaltă, estică, într-o râpă, situată la nord-est de abatorul din com. Poroschia, a fost identificată o așezare medievală timpurie (cultura Dridu). Au fost

descoperite fragmente ceramice provenite de la oale borcan, decorate cu striuri incizate, dispus paralel sau „în val” (fig. 51).

Cercetări de suprafață: I. Spiru, 1970-1972; P. Mirea, C. Marin, 1984, 1985, 1992.

Materiale inedite aflate în colecția MJT.

Bibliografie: Spiru 1996, p. 48.

Nr. 54. *La Râpe* (fig. 5/2)

Așezare neolitică (cultura Dudești), situată pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, în punctul *La Râpe*, la aproximativ 1 km est-nord-est de sat în dreptul abatorului.

Cercetări de suprafață: I. Spiru, C. Beda 1970-1972; P. Mirea, C. Marin, 1984, 1985, 1992, D.W. Bailey, S. Mills, P. Mirea, L. Thissen, 2002.

Au fost descoperite unelte de silex (fig. 19/5-7) și fragmente ceramice cu decor incizat (fig. 12/5) și pliseuri. Izolat, au apărut fragmente cearmice Boian și Gumelnița.

Tot în acest punct se află și o întinsă așezare geto-dacă, situată chiar pe marginea terasei înalte a râului Vedea (fig. 39-42). Materialele arheologice descoperite la suprafață atestă o intensă locuire în secolele II-I a. Chr. Dintre formele ceramice amintim vasele borcan, lucrate cu mâna, având buza dreaptă (fig. 40/1, 5, 6), sau evazată (fig. 40/2-4), cupele cu decor în relief, lucrate la roată (fig. 39/1-4), cupele nedecorate (fig. 41/5), fructiera (fig. 42/1-3) etc. La aceste materiale se adaugă două mărgele de sticlă (fig. 39/6, 7) și o verigă de bronz (fig. 39/5).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 8223-8230, 8564-8614, 9613-9700, 11661-11665). Vase și fragmente ceramice provenite din această zonă se află și la școala generală Poroschia.

Bibliografie: Spiru 1996, p. 48; Pătrașcu 2001, p. 41-46; Mirea 2005, p. 76, 79.

Nr. 55. *La Vii*

A. Așezare neolitică (cultura Dudești), amplasată pe terasa înaltă, estică, a râului Vedea, în punctul *La Vii*, situat în dreptul spitalului din sat.

Cercetări de suprafață: C. Beda, 1970.

Ceramică cu decor incizat (benzi hașurate), spirale, alveole și brâuri alveolate (fig. 12/1-4). Izolat, au apărut și fragmente ceramice geto-dace și medievale timpurii (cultura Dridu).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 8615-8629).

Bibliografie: Mirea 2005, p. 76, 79.

B. În punctul *La Vii*, aflat pe terasa stângă a râului Vedea, în jurul anului 1938 a fost descoperit întâmplător un tezaur monetar alcătuit din “mai mult” de 87 denari romani republicani și 51 tetradrahme Thasos.

Tezaurul s-a pierdut în întregime, iar cei 32 de denari romani republicani cunoscuți au fost identificați după fotografii. Monedele romane se eșalonează pe o perioadă cuprinsă între 133-126 a. Chr. (Cn. Lucretius Trio, Sydenham, Italia, 450) - 73 a. Chr. (L. Farsuleius Mensor, Sydenham, Roma, 780).

Bibliografie: Moșil 1943, p. 157-158; Mitrea 1945, p. 141-150; Mitrea 1958, p. 151-154; Spiru 1960, p. 553; Crawford 1969, nr. 295; Chițescu 1981, p. 93; Preda 1998, p. 294; idem 2000, p. 358; Predoi 2004, p. 12.

C. În anul 1964, a fost descoperit întâmplător pe terasa stângă a Vedei, la cca 500 m sud-est de comuna Poroschia, un tezaur monetar alcătuit din 552 denari romani republicani și imitații getice după denari romani republicani (fig. 55/2-8).

Tezaur aflat în colecția MJT (nr. inv. 5649-6200).

Bibliografie: Mitrea 1965 a, p. 612, 32; Chițescu 1965, p. 169-175; Mitrea 1966, p. 420, 15; Crawford 1969, p. 124, nr. 436; Chițescu 1980, p.53-70; Chițescu 1981, p. 242-248; Preda 1998, p. 309; Predoi 2004, p. 48-49.

D. Tot din zona Poroschia - *Vii* provin șase vârfuri de lance. Acestea sunt lucrate din fier, cu nervură mediană unghiulară și tub pentru coadă (fig. 43/1-6). Pe baza unor piese similare descoperite în Oltenia (gupul Padea) acestea pot fi datate în a doua jumătate a sec. II - prima jumătate a sec. I a. Chr.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 4836-4840, 7071).

Nr. 56 Poroschia

A. Dintr-un punct neprecizat, aflat pe raza comunei Poroschia, provine un topor de cupru, de tip pană, varianta Gumelnița.

Bibliografie: Vulpe 1974 p. 221-222; idem 1975, p. 56.

B. Pe raza comunei Poroschia a fost descoperită întâmplător o tetradrahmă emisă de orașul Thasos.

Bibliografie: Beda 1980, p. 130, nr. 10; Predoi 2004, p. 48.

C. De pe teritoriul localității Poroschia provin doi denari romani republicani descoperiți înainte de 1970. Unul este emis de magistrații Appius Claudius, T. Mallius (Sydenham, Roma, 570, 106 a. Chr.), iar celălalt de A. Postumius Sabinus (Sydenham, Roma, 746, 79 a. Chr.).

Bibliografie: Beda 1980, p. 135, nr. 28.

Nr. 57 Valea Vedei

A. Pe Valea Vedei, în zona cuprinsă între Nanov și Poroschia (Vadul Anin, Vadul Caprei, Vadul Vedei-Coadă Pădurii), au fost descoperite mai multe unelte de silex paleolitice aflate în poziție secundară: așchii rulate clactoniene, vârfuri și răzuitoare musteriene, lame și răzuitoare aurignaciene.

Cercetări de suprafață: C.S. Nicolăescu-Plopșor, Al. Păunescu, I. Spiru, 1955-1960; Al. Păunescu, E. Alexandrescu, P. Mirea, 1996.

Materiale aflate în colecțiile: IAB și MJT (nr. inv. 3748-3789, 4575, 7041-7044).

Bibliografie: Spiru 1965, p. 307-309; idem 1996, p. 9, 10; Nicolăescu-Plopșor 1966, p. 311-318; idem 1966 b, p. 86-87; Al. Păunescu 2000, p. 233-236.

B. Din zona carierei fostei Fabricii de Cărămidă provin mai multe resturi osoase atribuite lui *Archidiskodon meridionalis*.

Materiale aflate în colecția Muzeului MJT (nr. inv. 12-15, 3467, 3486, 4223-4426, 7131, 7936-7938, 11767-11768, 17944-17947).

Bibliografie: Apostol, Cacoveanu 1980, p. 587-607.

C. Din dreptul Pădurii Știulea, aflată la nord de Adămești, provine un craniu, parțial păstrat, de *Bos primigenius*. Tot la Adămești, în marginea vestică a satului, a fost descoperit un capăt femural atribuit lui *Archidiskodon meridionalis*.

Cercetări de suprafață: P. Mirea, 1981, Al. Păunescu, E. Alexandrescu, P. Mirea, 1996.

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 222).

Bibliografie: Apostol, Cacoveanu 1980, p. 596-600.

Nr. 58. Alexandria

A. Cu diferite ocazii, pe teritoriul Alexandriei au fost descoperite mai multe obiecte medievale - pipe (fig. 53/3-5), vârfuri de săgeți (fig. 54/1-5).

Materiale aflate în colecția MJT (nr. inv. 252, 4014, 6396-6401, 18937).

B. Câțiva lucrători din localitate au descoperit întâmplător, în oraș, o tetradrahmă Macedonia Prima, de tip obișnuit.

Piesă aflată în colecție particulară (Corneliu Manda).

Bibliografie: Beda 1980, p. 129; Preda 1998, p. 242; Predoi 2004, p. 11.

C. În împrejurimile Alexandriei a fost descoperită întâmplător, o monedă geto-dacă de tip Vârteju-București.

Piesă aflată în colecția CNBAR.

Bibliografie: Iliescu 1971, p. 13; Mitrea 1973, p. 406, 19; Predoi 2004, p. 11.

D. Tot în împrejurimile orașului Alexandria a fost descoperită o monedă emisă de împărații bizantini Constantin al VII-lea și Roman al II-lea (945-959).

Bibliografie: Beda 1980, p. 141, nr. 48; Predoi 2004, p. 13.

E. De pe teritoriul orașului Alexandria, provin trei monede emise în secolul al XVIII-lea: un taler de la Francisc I și două monede, jumătate de taler, de la Iosif al II-lea.

Bibliografie: Spiru 1996, p. 12.

Nr. 59.

Într-o curte de pe *Strada R.P.R.* (în prezent, av. Alexandru Colfescu), la nr. 201, a fost descoperit un inel sigilar, de bronz, cu un chaton octogonal ce are gravat un animal fantastic (fig. 54/7).

Piesă inedită aflată în colecția MJT (nr. inv. 4849).

Nr. 60.

În curtea lui Clemența Lepădatu, de pe *Strada Mihail Kogălniceanu*, a fost descoperită în anul 1962 o brățară de argint aurit, de tip balcanic, datată în sec. XVIII - începutul sec. XIX (fig. 54/8).

Piesă inedită aflată în colecția MJT (nr. inv. 267).

Nr. 61.

În curtea lui Cristea Pavel, de pe *Strada Ion Creangă*, a fost descoperită în 1994 o tetradrahmă emisă de orașul Thasos.

Bibliografie: Spiru 1996, p. 12 ; Predoi 2004, p. 11.

Nr. 62. Nanov

Dintr-un loc neprecizat aflat pe teritoriul comunei Nanov provine un chaton ce aparține unui inel sigilar (fig. 54/6). Piesa, de formă discoidală, confecționată din bronz, are gravată, într-o formă schematizată, probabil, o pasăre.

Piesă inedită aflată în colecția MJT (nr. inv. 6440).

**ALEXANDRIA.
ARCHAEOLOGICAL AND NUMISMATICS DISCOVERIES
(Abstract)**

Founded less than two centuries ago, Alexandria town is located on the right bank of the Vedeia River flood plain, at the contact of three geomorphological units: the Gavanu Burdea Plain to the North, the Boian Plain to the south South and West and the Burnaz Plain to the East.

Alexandria's surroundings have proven to be favourable to setting up stable settlements since prehistoric times, demonstrated by many archaeological discoveries. The environment influenced habitation evolution, with settlements being, generally speaking, placed close to river banks, on terraces, on valley bottoms, on slopes or in river meadows, most often near springs. Our approach refers to a territory crossed by the Vedeia River and between its two tributaries: the Nanov and Vistireasa streams, as well as the areas near by.

Cezar Bolliac made the earliest records of any archaeological vestiges in Alexandria. He wrote in the *Relațiunea către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, regarding the *Excursiunea arheologică din anul 1869*, the settlement known as *Gorgan*, demonstrating that on that particular hill there had been "a large and deep hole in the middle, made by the treasures hunters". Pantele Georgescu also mentioned in *Dicționarul Geografic, Statistic, Economic și Istoric al județului Teleorman*, edited in 1897, that there had been discovered at Alexandria fragments of various tools and objects believed by Grigore Tocilescu to belong to the preroman age.

Data regarding possible new archaeological discoveries around Alexandria for the next five decades are missing. In the middle 1950s the priest Ioan Spiru began his work as an amateur archaeologist, exploring unceasingly with passion and perseverance not only the surroundings of the town but also the entire Teleorman County. The results of his systematic work resulted in the first archaeological table of the county, including several settlements around Alexandria.

Several archaeologists have seen the surroundings of the town and made archaeological excavations and surface explorations, including: S.C. Nicolăescu Ploșor, Alexandru Păunescu, Bucur Mitrea, Constantin Preda, Suzana Dolinescu-Ferche, Emilian Alexandrescu, Emil Moscalu, and Eugen Silviu Teodor.

The most important archaeological research carried out in 2002 as part of a Romanian-British project, entitled the *Southern Romania Archaeological Project (SRAP)*, had as a goal the research of the Gumelnita tell settlement at *Gorgan*¹¹⁰.

¹¹⁰ The project has been founded by the British Academy, the Society of Antiquaries of London, the Cardiff University, the Teleorman County Council and the Romanian Ministry of Culture and has been directed by Douglass W. Bailey, Head of Cardiff Archaeology, Cardiff University and Radian R. Andreescu, research to the National History Museum, Bucharest.

Specialists from Muzeul Județean Teleorman have been exploring the surroundings of the town in recent years, enriching the museum's patrimony with their discoveries and providing new evidence for the longevity of human settlement in the area. We mention: Emilia Rosental, Alexandru Marinescu, Corneliu Beda, Ecaterina Țânțăreanu, Rodica Popa, Ionel Vlad, Gheorghe Gâscan, Cristian Balasan Gheorghe Stoican, Pavel Mirea, Ștefan Nedelcuță-Apope, Ion Pătrașcu, and Pompilia Zaharia.

Sometimes the destruction of some archaeological sites could not be prevented, the law being violated even with the consent of some members of the local authority. Indicative of this, during the late 1970s and early 1980s, the important settlement near *Gorgan*, including the site itself, was in danger of being completely destroyed and turned into brickyards. In response to the approaches of the museum's specialists and the former Office for Cultural Patrimony for ceasing the works, a comrade with a highly responsible position (a graduate from the Faculty of History!) gave an absurd and, at the same time, an anecdotal reply: "Don't worry, comrades, we will give you *Gorgan* somewhere else...".

Knowledge of the archaeological and numismatic realities near Alexandria depends in a decisive way on the stage of research. In most cases we are dealing with surface explorations, in only five cases with genuine archaeological excavations. Some discoveries occurred simply by chance.

Bearing in many the variable stage of different research projects, around Alexandria there are considerable differences in our understanding of the intensity and progress of human settlements through time.

The presence of human communities in the area was discontinuous in the Palaeolithic, the limited evidence represented by a series of flint tools discovered secondary, on the Vedeia riverbank. In some opinions, these pieces belong to the entire Palaeolithic age, to the inferior and middle Palaeolithic as well as to the superior Palaeolithic. In accordance with another expressed opinion, the flint tools found near Alexandria belong only to the middle and superior Palaeolithic.

Also along the Vedeia riverbank several bone remains from mammals of quaternary fauna have been discovered.

Unlike the Palaeolithic, the situation in Neo-eneolithic Age is completely different. Archaeological research near Alexandria up to the present has resulted in the discovery of 23 locations belonging to the Neo-eneolithic Age. Neo-eneolithic settlements cover the entire chronological and cultural frame of the period, from the early Neolithic (Starčevo-Criș culture) to the late Neolithic (Dudești and Boian-Giulești cultures) and Eneolithic (Boian-Spațov and Gumelnița cultures). The earliest habitation traces appeared first in the early Neolithic. Discoveries made at *Cărămidărie* belong to a late phase of Starčevo-Criș culture, probably the fourth.

The late Neolithic is represented by discoveries belonging to the Dudești culture from Alexandria and Poroschia and the Boian-Giulești from *Podul Nou*.

The Eneolithic Age is represented by 16 locations where traces of Boian-Spațov and Gumelnița habitations and material have been discovered.

The Gumelnița culture communities founded two stable and long lasting settlements at *Izvorul Rece* and *Gorgan*.

The settlements of the early Bronze Age represented in the area by the Glina culture had a less stable, short lasting and even seasonal characteristic. A particular case seems to be the settlement from *Cărămidărie*, totally ruined and from where a great amount of pottery originates. The archaeological traces from the middle and late Bronze Age are discontinuous and it is not until the middle Hallstatt (Basarabi culture), that a slight increase in the number of habitations occurred.

In a rather narrow territory, like Alexandria and its neighbouring villages, 31 concentrations of pottery and burned clay fragments have been discovered, that belong, based on the typology of the vessels' shapes, to transient settlements dating since the Geto-Dacian period. Within the VI-Vth centuries B.C. we notice limited habitation in the area, with the exception of the settlement from *Alexandria-La Vii* that seems to be a south-Danube penetration rather than a native habitation. In the last half of the IVth century B.C. a new increase can be observed in the number of habitations. Later, in the II-Ith centuries A.C. a great demographical explosion occurred. In the last half the first century B.C., two coin hoards were buried at *Poroschia-Vii*, one of which, discovered in 1964, consists of no less than 552 coins.

A profound change happened around the end of the first century B.C. when probably all the 28 Geto-Dacian habitations stopped. This situation continued until the IVth century A.C. when *Sântana de Mureș-Cerneahov* communities arrived in the region.

A small number of archaeological and numismatic discoveries materially support the next three centuries until the VIII-Xth centuries when a new reversal concerning the intensity of habitation occurred.

Documents from the late Middle Age recorded a few villages stretched along the *Vedea* and *Nanov* riverbanks including: *Bâcâeni*, *Mitropolia*, *Nanov*, *Șovărăști* and *Icoana*. From the territory of the latter originates the only coin hoard discovered in the area, consisting of Ottoman, Austrian and Spanish coins.

According to the information presented above, *Alexandria* and its surroundings, have been, during the course of time a propitious place for the settling and developing of human communities¹¹¹.

¹¹¹ We wish to acknowledge Steve Mills (Cardiff University) for reading the text.

BIBLIOGRAFIE

- Alexandrescu 1973 Alexandrescu, Alexandrina D., *La nécropole du bronze récent de Zimnicea (départ. De Teleorman)*, Dacia N.S., XVII, 1973, p. 77-97.
- Andreescu 2002 - Andreescu, Radian, R., *Plastica antropomorfă gumelnițeană. Analiză primară*, Muzeul Național de Istorie a României, seria Monografii (III), București, 2002.
- Andreescu, Bailey 2003 - Andreescu, Radian, R; Bailey, Douglass, W, *Alexandria, jud. Teleorman. Punct: Gorgan, VED 003, CCA 2002, 2003*, p. 37-39.
- Andreescu, Bailey 2004 - Andreescu, Radian, R; Bailey, Douglass, W, *Măgura, jud. Teleorman. Punct: Buduiasca, TELEOR 003, CCA 2003, 2004*, p. 184-189.
- Andreescu, Bailey 2005 - Andreescu, Radian, R; Bailey, Douglass, W, *Măgura, jud. Teleorman. Punct: Buduiasca, TELEOR 003, CCA 2004, 2005*, p. 224-234.
- Andreescu, Mirea, Apope 2001 - Andreescu, Radian, R; Mirea, Pavel; Apope, Ștefan, *Așezările culturii Gumelnița din vestul Munteniei*, O civilizație necunoscută: Gumelnița, variantă CD-ROM, cIMeC, București, 2001.
- Andreescu, Mirea, Apope 2003 - Andreescu, Radian, R; Mirea, Pavel; Apope, Ștefan, *Cultura Gumelnița în vestul Munteniei. Așezarea de la Vitănești, jud. Teleorman*, CAMNI, XII, 2003, p. 72-87.
- Andreescu, Mirea 2005 - Andreescu, Radian R; Mirea, Pavel, *Tell Settlements: a pattern of landscape occupation in the Lower Danube*, (Un)settling the neolithic, Cardiff, (sub tipar).
- Appian - Appian, *Istoria Romană*, IIR, I, București, 1964, p. 558-577.
- Apostol, Cacoveanu 1980 - Apostol, L; Cacoveanu, I, *TravMusHistNat "Gr. Antipa"*, 22, 1980, p. 587-607.
- Babeș 1997 - Babeș, Mircea, *Despre fortificațiile „Cetății Jidovilor” de la Coșofenii din Dos*, SCIVA, 48, 1997, p. 199-236.
- Bailey 2002 - Bailey, Douglass, W; Andreescu, Radian, R; Howard, Andy, J; Macklin, Mark, G; Mills, Steve, *Alluvial landscape in the temperate Balkan Neolithic: transitions to tells*, Antiquity, 76, 2002, p. 349-355.

- Bălă, Moraru 1984 - Bălă, Ion; Moraru, Ion, *Alexandria pe treptele istoriei*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1984.
- Beda 1980 - Beda, Corneliu, *Descoperiri monetare antice și bizantine, jud. Teleorman*, CN, III, 1980, p. 127-145.
- Bem 2001 - Bem, Cătălin, *Noi propuneri pentru o schiță cronologică a eneoliticului românesc*, Pontica, XXXIII- XXXIV, 2001, p. 25-121.
- Bem 2002-2003 - Bem, Cătălin, *Considération sur quelques types de pièces gumełnitiennes en cuivre*, Dacia N.S. XLVI-XIVII, 2002-2003, p. 147-172.
- Berciu 1961 - Berciu, Dumitru, *Contribuții la problemele neoliticului în România în lumina noilor cercetări*, Editura Academiei RPR, București, 1961.
- Berciu și colab. 1966 - Berciu, Dumitru; Dolinescu-Fersche, Suzana; Rădulescu, Gheorghe; Ionescu, Mihai, *Săpăturile de la Oinac 1960-1962 (r. Giurgiu, reg. București)*, SCIV, 17, 2, 1966, p. 375-382.
- Berciu, Moscalu 1972 - Berciu, Dumitru; Moscalu, Emil, *Cercetări în cetatea de la Albești (jud. Teleorman)*, SCIV, 23, 1972, 4, p. 633-640.
- Bolliac 1956 - Bolliac, Cezar, *Excursiunea arheologică din anul 1869 (Relațiune către ministrul Cultelor și Instrucțiunii)*. În: O. Papadima, *Opere*, vol. II, 1956, p. 225-257.
- Cassius Dio - Cassius Dio, *Istoria Romană*, vol. II, București, 1977.
- Cătănicu 1997 - Cătănicu-Bogdan, Ioana, *Muntenia în sistemul defensiv al Imperiului roman, sec. I-III p. Chr.*, Alexandria, 1997.
- Ciugudean 1997 - Ciugudean, Horia, *Cercetări privind epoca bronzului și prima vârstă a fierului în Transilvania*, Alba Iulia, 1997.
- Chițescu 1965 - Chițescu, Maria, *Notă asupra tezaurului de monede romane republicane de la Poroschia (r. Alexandria)*, SCIV, 16, 1965, 1, p. 169-175.
- Chițescu 1966 - Chițescu, Maria, *Un depozit de monede romane republicane descoperit în Muntenia*, SCIV, 17, 1966, 2, p. 235-254.
- Chițescu 1980 - Chițescu, Maria, *Tezaurul de la Poroschia, jud. Teleorman și unele probleme privind monedele geto-dace de tip roman republican*, SCN, VII, 1980, p. 53-70.

- Chițescu 1981 - Chițescu, Maria, *Numismatic Aspects of the History of the Dacian State. The Roman Republican Coinage in Dacia and Geto-Dacian Coins of Roman Type*, BAR, 1981, p. 93-94, 101, 130-132, 163-164, 199-201, 208-209, 219-221, 223-225, 242-248, 269-271, 280-281, 302-304.
- Comșa 1971 - Comșa, Eugen, *Donnes sur la civilisation de Dudești*, PZ, 46, 2, Leipzig-Berlin, 1971, p. 195-249
- Condurachi 1965 Condurachi, Emil, *Problema apariției ceramicii Latène în regiunea Dunării de Jos*, SCIV, 16, 1965, 1, p. 43-50.
- Coteț 1976 - Coteț, Petre, *Câmpia Română. Studiu de geografie integrată*, Editura Academiei, București, 1976.
- Crawford 1969 Crawford, Michael, *Roman Republican Coin Hoards*, London, Royal Numismatic Society Special Publication No. 4, 1969.
- Daicoviciu 1980 - Daicoviciu, Hadrian, *Alexandria*, voci, DEAVR, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980, p. 28, 29.
- Dolinescu-Ferche, Țânțăreanu 2005 - Dolinescu-Ferche, Suzana; Țânțăreanu, Ecaterina, *Date despre așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de la Alexandria-Podul Vechi*, Valahica, 18, 2005 (sub tipar).
- Florescu 1991 Florescu, Adrian C., *Repertoriul culturii Noua-Coslogeni din România*, CCDJ, IX, 1991.
- Florus - Florus, *Epitomae*, IIR, I, București, 1964, p. 520-527.
- Georgescu 1897 - Georgescu, Pantele, *Dicționarul Geografic, Statistic, Economic și Istoric al județului Teleorman*, București, Stabilimentul grafic I. V. Socecu, 1897.
- Georgescu, Popa 1989 Georgescu, Maria; Popa, Gheorghe, *Documente referitoare la istoria județului Teleorman, 1441-1700*. Catalog, vol. I, București, 1989.
- Haită 2003 - Haită, Constantin, *Studiu sedimentologic, în Alexandria, jud. Teleorman. Punct: Gorgan*, VED 003, CCA 2002, 2003, p. 38-39.
- Harhoiu 1994 - Harhoiu, Radu, *Adămești*, voci, EAIVR I, (A-C), București, 1994, p. 29.
- Harhoiu 1996 - Harhoiu, Radu, *Ipotesti-Cândești*, voci, EAIVR II (D-L), București, 1996, p. 266.
- Iliescu 1971 Iliescu, Octavian, *CreștCol*, București, 1971.

- Lupu 1989 Lupu, Nicolae, *Tilișca. Așezările arheologice de pe Cățânaș*, Cluj, 1989.
- Mantu 1995 - Mantu, Cornelia, Magda, *Câteva considerații privind cronologia absolută a neoliticului din România*, în *SCIVA*, 46, 3-4, 1995, p. 213-235.
- Mirea 2005 - Mirea, Pavel, *Considerații asupra locuirii Dudești din sud-vestul Munteniei*, *StPr*, 2, 2005, p. 75-92.
- Mirea 2005 a - Mirea, Pavel, *Considerații asupra locuirii Starčevo - Criș din sud-vestul Munteniei*, *CCDJ*, XXI, (sub tipar).
- Mitrea 1945 Mitrea, Bucur, *Penetrazione commerciale e circolazione monetaria nella Dacia prima della conquista*, *Ephemeris Dacoromana*, X, 1945, p. 141-150.
- Mitrea 1958 Mitrea, Bucur, *Legăturile comerciale ale geto-dacilor din Muntenia cu republica romană, reflectate în descoperiri monetare*, *SCN*, II, 1958, p. 123-238.
- Mitrea 1973 - Mitrea, Bucur, *Descoperiri de monede antice și bizantine în Republica Socialistă România*, *SCIV*, 24, 1973, 1, p. 134-135, 140-142, 145.
- Mitrea 1976 - Mitrea, Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie (XIX)*, *Dacia NS*, 20, 1976, p. 287-289, 292-293.
- Mitrea 1981 - Mitrea, Bucur, *Descoperirile monetare în România, (1974-1976) (XVIII-XX)*, *BSNR*, LXX-LXXIV, (1976-1980), 124-128, p. 556, 570-572, 574-575, 578-579, 605, 608.
- Mitrea, Preda 1953 - Mitrea, Bucur; Preda, Constantin, *Șantierul Spanțov*, în *SCIV*, IV, 1953, 1-2, p. 220-239.
- Mitrea, Preda 1955 - Mitrea, Bucur; Preda, Constantin, *Săpăturile de salvare de la Gogoșari și Cacaleți (r. Giurgiu, reg. București)*, în *SCIV*, VI, 3-4, 1955, p. 627-642.
- Mitrea, Preda 1959 - Mitrea, Bucur; Preda, Constantin, *Săpăturile de salvare de la Alexandria (r. Alexandria, reg. București)*, *Materiale*, 5, 1958, p. 175-181.
- Mitrea, Morintz, - Mitrea, Bucur; Morintz, Sebastian; Preda, Constantin 1962 Constantin, *Săpăturile de salvare de la Spanțov*, *Materiale*, VIII, 1962, p. 615-621.
- Moisil 1943 Moisil, Constantin, *Tetradrahmele orașului Thasos și ale regiunii Macedonia Prima*, *CNA*, XVII, 1943, p. 157-158 (nr. 7-8).

- Morintz 1978 - Morintz, Sebastian, *Contribuții arheologice la istoria tracilor timpurii*, Ed. Academiei RSR, București, 1978.
- Moscalu 1979 - Moscalu Emil, *Probleme ale cetăților cu „val vitrificat”*, CAMNI, 3, 1979, p. 339-351.
- Moscalu 1983 - Moscalu, Emil, *Ceramica traco-getică*, Muzeul Național de Istorie, București, 1983.
- Moscalu, Beda 1979 - Moscalu, Emil; Beda, Corneliu, *Noi cetăți traco-getice*, CAMNI, 3, 1979, p. 361-373.
- Neagu 1985 - Neagu, Marian, *Primele populații de pe teritoriul jud. Călărași*, în CCDJ, I, 1985, p. 9-16.
- Neagu 2000 - Neagu, Marian, *Comunitățile Dudești-Cernica din centrul și sud-estul Câmpiei Române*, Istro-Pontica, Tulcea, 2000, p. 53-66.
- Nestor 1949 - Nestor, Ion, *Săpăturile arheologice de la Zimnicea, jud. Teleorman*, Studii, II, 1949, 1, p. 116-125.
- Nestor 1950 - Nestor, Ion, *Așezările din societatea primitivă și sclavagistă în regiunea Dunărea de Jos*, SCIV, 1, 1950, 1, p. 93-102.
- Nicolăescu-Plopșor 1948 - Nicolăescu-Plopșor, Constantin, S, *Antiquités celtiques en Olténie. Répertoire*, Dacia, XI-XII, 1945-1947 [1948], p. 17-33.
- Nicolăescu-Plopșor 1966 - Nicolăescu-Plopșor, Constantin, S, *Noi cercetări asupra paleoliticului în regiunea București*, SCIV, 17, 1966, 2, p. 311-318.
- Nicolăescu-Plopșor 1966 a - Nicolăescu-Plopșor Constantin, S, *Probleme de Antropologie*, 2, 1966, p. 86-87.
- Pătrașcu 2000 - Pătrașcu, Ion, *Noi descoperiri arheologice la Alexandria, jud. Teleorman*, ArhPrah, V, 2000, p. 10-15.
- Pătrașcu 2001 - Pătrașcu, Ion, *Așezarea geto-dacică de la Poroschia (județul Teleorman)*, Argessis, X, 2001, p. 41-46.
- Pătrașcu 2002 - Pătrașcu, Ion, *Așezările culturii Gumelnița din bazinul Vedei și Teleormanului, partea I*, Argesis, XI, 2002, p. 19-29.
- Pătrașcu 2003 - Pătrașcu, Ion, *Așezările culturii Gumelnița din bazinul Vedei și Teleormanului, partea a II-a.*, Argesis, XII, 2003, p. 39-53.
- Pătrașcu 2004 - Pătrașcu, Ion, *Depozitul de celturi de la Pietroșani (jud. Teleorman)*, Argesis, XIII, 2004, p. 27-31.
- Pătrașcu, Mirea 1998 - Pătrașcu, Ion; Mirea, Pavel, *Două noi descoperiri monetare în județul Teleorman*, Al

-
- XV-lea Simpozion național de numismatică, Alexandria, 12-14 mai 1998. Rezumatele comunicărilor, p. 8-9.
- Păunescu 2000 - Păunescu, Alexandru, *Paleoliticul și mezoliticul din spațiul cuprins între Carpați și Dunăre*, Editura Agir, București, 2000, p. 233-236.
- Păunescu 2001 - Păunescu, Alexandru, *Paleoliticul și mezoliticul pe teritoriul României*, Istoria românilor (vol. I), Moștenirea timpurilor îndepărtate, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 67-110.
- Petolescu 2001 Petolescu, Constantin, *Regalitatea dacică în perioada 44 a. Chr.-86 p. Chr.*, Istoria Românilor, vol. I, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 668-672.
- Popa, Georgescu 1984 - Popa, Gheorghe; Georgescu, Maria, *Documente privind istoria orașului Alexandria, 1833-1983*, București, 1984.
- Popescu 1968 Popescu, Eugenia, *O nouă descoperire „de tip Alexandria” în așezarea de la Bălănești*, St.Com Pitești, I, 1968, p. 57-66.
- Preda 1959 - Preda, Constantin, *New aspect of early Latène Epoch in Dacia discovered at Alexandria*, Dacia N.S., 3, 1959, p. 179-194.
- Preda 1959 a - Preda, Constantin, *Săpăturile de la Alexandria*, Materiale, 6, 1959, p. 251-263.
- Preda 1960 - Preda, Constantin, *Un nou aspect al începuturilor epocii Latène în Dacia (descoperirea de la Alexandria)*, SCIV, 11, 1960, 1, p. 25-38.
- Preda 1960 b - Preda, Constantin, *Săpăturile de salvare de la Olteni*, în Materiale, 7, 1960, p. 503-511.
- Preda 1961 - Preda, Constantin, *Săpăturile de la Alexandria*, Materiale, 7, 1961, p. 209-217.
- Preda 1963 - Preda, Constantin, *Date noi cu privire la necropola din sec. IV de la Olteni*, în SCIV, 14, 1963, 2, p. 427-435.
- Preda 1973 - Preda, Constantin, *Monedele geto-dacilor*, Editura Academiei RSR, București, 1973.
- Preda 1986 Preda, Constantin, *Geto-dacii din bazinul Oltului inferior. Dava de la Sprâncenata*, Editura Academiei RSR, București, 1986.
- Preda 1986a Preda, Constantin, *Contribuții la cunoașterea civilizației geto-dacice. Așezarea de la Pleașov, jud. Teleorman*, Thraco-Dacica, VII, 1986, p. 71-100.

-
- Preda 1993 - Preda, Constantin, *Săpăturile arheologice din așezarea getică de la Pleașov (județul Teleorman). Campaniile 1985-1987*, SCIVA, 44, 1993, 2, p. 185-196.
- Preda 1994 - Preda, Constantin, *Alexandria*, voci, EAIVR I, (A-C), București, 1994, p. 55.
- Preda 1998 - Preda, Constantin, *Istoria monedei în Dacia preromană*, Editura Enciclopedică, București, 1998.
- Preda 2000 - Preda, Constantin, *Poroschia*, voci, EAIVR III, (M-Q), București, 2000, p. 358.
- Predoi 2004 - Predoi, Veronica, *Bibliografia numismatică a județului Teleorman*, Ed. Rocriiss, Alexandria, 2004.
- Rădulescu, Ionescu 1954 - Rădulescu, Gheorghe; Ionescu, Mihai, *Descoperiri arheologice în jud. Giurgiu*, în SCIV, V, 1-2, 1954, p. 529.
- Spiru 1960 - Spiru, Ioan, *Descoperiri monetare în raionul Alexandria*, SCN, III, 1960, p. 553-554.
- Spiru 1965 - Spiru Ioan, *Câteva descoperiri paleolitice și neolitice în raionul Alexandria*, SCIV, 16, 1965, 2, p. 307-309.
- Spiru 1969 - Spiru, Ioan, *Cercetări și descoperiri arheologice în județul Teleorman*, RevMuz, VI, 1969, 2, p. 158-161.
- Spiru 1970 - Spiru, Ioan, *Fibule descoperite în județul Teleorman*, RevMuz, 7, 1970, p. 531.
- Spiru 1979 - Spiru, Ioan, *Descoperiri arheologice în jud. Teleorman*, CAMNI, III, 1979, p. 453-459.
- Spiru 1981 - Spiru, Ion, *Informații asupra circulației monetare în județul Teleorman în secolele XIV-XIX*, BSNR, LXX-LXXIV, 124-128, 1976-1980, [1981], p. 651-655.
- Spiru 1996 - Spiru, Ioan, *File de istorie teleormăneană*, Editura Teleormanul liber, Alexandria, 1996.
- Strabon - Strabon, *Geografia*, vol. I-III, București, 1972, 1974, 1983.
- Sydenham - Sydenham, E, *Coinage of the Roman Republic*, Roma, 1954.
- Titus Livius - Titus Livius, *De la fundarea Romei*, I-IV, București, 1961.
- Todorova 1995 - Todorova, Henrieta, *The Neolithic, Eneolithic and Transitional Period in Bulgarian Prehistory*, Prehistoric Bulgaria (editori D.W. Bailey, I. Panayotov), Monographis in World Archaeology, 22, Wisconsin, 1995.

-
- Trick 2002 - Trick, Steve, *A GIS-based study of the visual contexts of early agricultural tells in southern Romania*, Unpublished PhD dissertation, Cardiff University, 2002.
- Țânțăreanu 1998 - Țânțăreanu, Ecaterina, *Cercetări și descoperiri arheologice și numismatice în județul Teleorman*, Monografia județului Teleorman (colectiv), Editura Teleormanul Liber, Alexandria, 1998.
- Țânțăreanu, Spiru 1994 - Țânțăreanu, Ecaterina; Spiru, Ioan, *Alexandria în izvoare arheologice*, Alexandria - 160 ani. Monografie (colectiv), Editura Teleormanul Liber, Alexandria, 1994.
- Ujvari 1972 - Ujvari, Petre *Geografia apelor României*, Editura Științifică, București, 1972.
- Vulpe 1974 - Vulpe, Alexandru, *Începuturile metalurgiei aramei în spațiul carpato-dunărean*, SCIVA, 24, 1974, 2, p. 221-222.
- Vulpe 1975 - Vulpe, Alexandru, *Die Äxte und Beile in Rumänien*, PBF, Abteilung IX, 5 Band, Verlag C.H. Beck, II, München, 1975.
- Vulpe 1986 - Vulpe, Alexandru, *Zur entstehungder geto-dakischen zivilisation. Die Basarabikultur*, Dacia N.S., 30, 1986, p. 49-89.
- Vulpe 2001 - Vulpe, Alexandru, *Istoria și civilizația spațiului carpato-dunărean între mijlocul secolului al VII-lea și începutul secolului al III-lea a. Chr.*, Istoria românilor, vol. I, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 451-496.
- Zaharia 1996 - Zaharia, Eugenia, *Dridu*, voci, EAIVR II (D-L), București, 1996, p. 81-83.

ABREVIERI

AMJIA	= Anuarul Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, serie nouă, Ploiești
Antiquity	= Antiquity, London
Arges(s)is	= Arges(s)is. Studii și comunicări, Pitești
ArhPrah	= Arhivele Prahovei, Ploiești
ArhMold	= Arheologia Moldovei, Iași-București
BAR	= British Archaeological Reports, Oxford
BSNR	= Buletinul Societății Numismatice Române, București
CAMNI	= Cercetări Arheologice, Muzeul de Istorie al R. S. R., Muzeul Național de Istorie a României, București
CN	= Cercetări Numismatice, Muzeul de Istorie al R. S. R., Muzeul Național de Istorie, București.
CreștCol	= Creșterea colecțiilor, Biblioteca Academiei Române, București
CCA 2002	= Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2001. A XXXVI-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Buziaș, 28 mai-1 iunie 2002, București, 2002.
CCA 2003	= Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2002. A XXXVII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Covasna, 2-6 iunie 2003, București, 2003.
CCA 2004	= Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2003. A XXXVIII-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Cluj-Napoca, 2-6 iunie 2004, București, 2004.
CCA 2005	= Cronica cercetărilor arheologice. Campania 2004. A XXXIX-a sesiune națională de rapoarte arheologice, Jupiter-Mangalia, 25-28 mai 2005, București, 2005.
CCDJ	= Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos, Călărași
CNA	= Cronica Numismatică și Arheologică, București
Dacia	= Dacia. Recherches et Découvertes Archéologiques en Roumanie, București;
Dacia N. S.	= Dacia. Revue d'Archéologie et d'Histoire Ancienne, Nouvelle Serie, București
DEAVR	= Dicționar Enciclopedic de Artă Veche a României, București, 1980
DRH	= Documenta Romaniae Historica
DIR	= Documente privind istoria României
EAIVR 1994	= Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României, vol. I, A-C, București, 1994
EAIVR 1996	= Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României, vol. II, D-L, București, 1996
EAIVR 2000	= Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României, vol. III, M-Q, București, 2000

Ephemeris Dacoromana	= Ephemeris Dacoromana. Anuario della scuola romana di Roma, Roma
IIR	= Isoarele Istoriei Românilor, București
Istro Pntica	= Muzeul Tulcean la a 50-a aniversare (1950-2000), Tulcea
Materiale	= Materiale și Cercetări Arheologice, București
PBF	= Prähistorische Bronzefunde Europas, München
Pontica	= Studii și Materiale de Istorie, Arheologie și Muzeologie, Constanța
PZ	= Praehistorische Zeitschrift, Leipzig-Berlin
RevMuz	= Revista Muzeelor, București
SCIV(A)	= Studii și Cercetări de Istorie Veche (și Arheologie), București
SCN	= Studii și Cercetări de Numismatică, București
StCom Pitești	= Studii și Comunicări. Istorie-Științele Naturii, Pitești
StPr	= Studii de Preistorie, București
Studii	= Studii. Revista de Istorie, București
Thraco-Dacica	= Thraco-Dacica, București
TravMusHistNat	= Travaux de Musée de l'Histoire Naturelle „Grigore Antipa”, București
CNBAR	= Cabinetului Numismatic al Bibliotecii Academiei Române, București
IAB	= Institutul de arheologie „V. Pârvan”, București
MJT	= Muzeul Județean Teleorman, Alexandria
com.	= comuna
d	= diametrul
fig.	= figura
h	= înălțimea
jud.	= județul
m	= metru
nr.	= numărul
nr. inv.	= număr de inventar
p.	= pagina
pct.	= punctul

LISTA ILUSTRĂȚILOR/ PLATES

- Fig. 1 Harta descoperirilor arheologice și numismatice din zona Alexandriei.
Fig. 2 Râul Vedeia la Alexandria (1) și la Poroschia (2).
Fig. 3 Pârâul Nanov la Alexandria-*Izvorul Rece* (1) și Poroschia (2).
Fig. 4 Așezarea eneolitică de tip tell de la Alexandria-*Gorgan*: 1 vedere generală; 2 aspect din timpul campaniei de săpături arheologice din anul 2002.
Fig. 5 Așezările de la Alexandria-*Cărămidărie* (1) și Poroschia-*Râpe* (2).
Fig. 6 Așezări de tip Sântana de Mureș-Cerneahov: 1 Alexandria-*Podul Nou*; 2 Alexandria-*Hectare*.
Fig. 7 Planul general al săpăturilor de salvare de la Alexandria-*Podul Nou* (după C. Preda).
Fig. 8 Alexandria-*La Vii*. 1 planul general al săpăturilor; 2 bordeiul nr.1, plan și profil (după C. Preda).
Fig. 9 1. Planul general al săpăturilor de la Alexandria-*Hectare* (după C. Preda); 2. Planul general al săpăturilor de la Alexandria-*Podul Vechi* (după S. Dolinscu-Ferche și E. Țânțăreanu).
Fig. 10 Unelte de silex din epoca paleolitică de pe valea Vedei, zona *Nanov-Alexandria-Poroschia* (fără scară, după C.S. Nicolăescu-Plopșor).
Fig. 11 Ceramică din epoca neolitică (cultura Starčevo-Criș) de la Alexandria-*Cărămidărie*.
Fig. 12 Ceramică din epoca neolitică (cultura Dudești): 1-4 Poroschia-*La Vii*; 5 Poroschia-*Râpe*.
Fig. 13 Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Giulești) de la Alexandria-*Podul Nou*.
Fig. 14 Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Spanțov) de la Valea Nanovului-*Balta Lazăr*.
Fig. 15 Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Spanțov) de la Valea Nanovului-*Balta Lazăr*.
Fig. 16 Ceramică din epoca neolitică (1-8 cultura Boian-Spanțov; 9 cultura Gumelnița) de la *Nanoveanca-Baraj*.
Fig. 17 Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Spanțov) de la *Vistireasa-pct.32*.
Fig. 18 Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Spanțov) de la *Vistireasa-pct.32*.
Fig. 19 Unelte de silex din epoca neo-eneolitică: cultura Dudești (1-4 Alexandria-*pct.43*; 5-7 Poroschia-*Râpe*), cultura Boian-Spanțov (8-11 Alexandria-*pct.32*), cultura Gumelnița (12-16 Alexandria-*Gorgan*).
Fig. 20 Unelte din epoca neo-eneolitică: 1,2 piatră (1 Alexandria-*Podul Nou*, cultura Boian-Giulești; 2 Alexandria-*Gorgan*, cultura Gumelnița), 3-10 os (3 *Vistireasa-pct.32*, cultura Boian-Spanțov; 4,7-10 Alexandria-*Gorgan*; 5,6 *Măgura de la Podul Nanovului*, cultura Gumelnița), 11, 12

- corn (11 *Măgura de la Podul Nanovului*; 12 *Alexandria-Gorgan*, cultura Gumelnița), 13-17 cupru (*Alexandria-Gorgan*, cultura Gumelnița).
- Fig. 21 Ceramică din epoca eneolitică, cultura Gumelnița, de la *Alexandria-Gorgan* (1-3 Gumelnița B1; 4-8 Gumelnița A2).
- Fig. 22 Ceramică din epoca eneolitică, cultura Gumelnița: 1-8 *Alexandria-Gorgan*; 9, 10 *Măgura de la Podul Nanovului* (1, 4, 5, 9, 10 Gumelnița B1; 2, 3, 6-8 Gumelnița A2).
- Fig. 23 Capace din epoca eneolitică, cultura Gumelnița, de la *Alexandria-Gorgan* (1-5 Gumelnița B1, 6 Gumelnița A2).
- Fig. 24 Ceramică pictată cu grafit, epoca eneolitică, cultura Gumelnița (A2): 1-6, 8, 9 *Alexandria-Gorgan*; 7 *Măgura de la Podul Nanovului*.
- Fig. 25 Plastică antropomorfă (1-5) și zoomorfă (6,7), epoca neo-eneolitică: 1 *Valea Nanovului-Gradina „CAP 7 Noiembrie”* (cultura Boian-Spanțov); 2-5, 7 *Alexandria-Gorgan* (cultura Gumelnița); 6 *Valea Nanovului-pct. 10* (cultura Dudești) (2-5 după R. R. Andreescu).
- Fig. 26 Ceramică din epoca bronzului, culturile: Glina (1-4 *Alexandria-Cărămidărie*), Tei (5, 6 *Valea Nanovului-pct. 11*), Coslogeni (7, 8 *Valea Nanovului-pct. 10*).
- Fig. 27 Ceramică din bronzul târziu: 1-5 *Alexandria-pct.42*; 6 *Alexandria-pct. 44*; 7 *Alexandria-Gorgan*.
- Fig. 28 Ceramică din prima epocă a fierului (cultura Basarabi) de pe *Valea Nanovului*: 1-3 *Izvorul Rece*; 4,5 *pct. 29*; 6 *pct. 28*.
- Fig. 29 Ceramică din prima epocă a fierului (cultura Basarabi): 1 *Alexandria-Băcăieni*; 2, 3 *Alexandria-Cărămidărie*.
- Fig. 30 Materiale din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-La Vii*: 1-11 ceramică; 12 fusaiolă; 13-15 fibule de bronz (după C. Preda).
- Fig. 31 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-Podul Nou* (1 după C. Preda).
- Fig. 32 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Nanoveanca-Baraj*: 1-5, 8 ceramică geto-dacă; 6, 7 ceramică elenistică.
- Fig. 33 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Nanoveanca-Baraj*: 1 ceramică elenistică; 2-4 ceramică geto-dacă; 5 vas de grafit; 6 olan.
- Fig. 34 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Adămești-Biserica Veche*.
- Fig. 35 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-Cărămidărie*.
- Fig. 36 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-Cărămidărie*.
- Fig. 37 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-Podul Vechi*: 1-6 ceramică geto-dacă; 7 toartă de amforă elenistică.
- Fig. 38 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Alexandria-S.U.T. Simca*: 1, 2, 6 vase lucrarte la roată; 3-5 vase lucrute cu mâna.
- Fig. 39 Materiale din a doua epocă a fierului de la *Poroschia-Râpe*: 1-4 cupe cu decor în relief; 5 verigă de bronz; 6, 7 mărele de sticlă.
- Fig. 40 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Poroschia-Râpe*.
- Fig. 41 Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Poroschia-Râpe*: 1-6 vase lucrute la roată; 7-10 fusaiole.

- Fig. 42 Ceramică din a doua epocă a fierului de la Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 43 Vârfuri de lance din a doua epocă a fierului de la Poroschia-*La Vii*.
- Fig. 44 Ceramică din a doua epocă a fierului de la Valea Nanovului-*Balta Călin*.
- Fig. 45 Ceramică din a doua epocă a fierului de la Valea Nanovului-*Cabana de pescuit*.
- Fig. 46 Materiale din a doua epocă a fierului: ceramică (1 *Poroschia Eleșteu*, fragment de rython; 2 Valea Nanovului-*O.C.L.*; 4, 5 Valea Nanovului-*La Cișmea*), fragment de brățară de sticlă (3 Valea Nanovului-*O.C.L.*).
- Fig. 47 Ceramică din a doua epocă a fierului: 1 Alexandria-*pct. 44*; 2, 3 *Vistireasa-pct. 31*, 4.6 Valea Nanovului-*Gostat 2*.
- Fig. 48 Materiale din așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de la Alexandria-*Hectare*: 1, 6 vase ceramice; 7, 8 cuțite de fier; 9 pieptene de os (6, 7, 9 după C. Preda).
- Fig. 49 1-10 materiale din așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de la Alexandria-*Podul Vechi*: 1-9 vase ceramice; 10 fibulă cu semidisc (după S. Dolinescu-Ferche și E. Țânțăreanu); 11 fibulă digitată (sec. VI-VII p. Chr.) de la Adămești-*Vistireasa*.
- Fig. 50 Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu): 1-3 Alexandria-*Cărămidărie*; 4-6 Alexandria-*podul Nou*.
- Fig. 51 Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu) de la Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 52 Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu): 1,2 Valea nanovului-*Izvorul Rece*; 3 Valea Nanovului-*Gradina „CAP 7 Noiembrie”*; 4 Alexandria-*Terasa Vedea*.
- Fig. 53 Vase din epoca medievală (sec. XIV-XV): 1 Alexandria-*Barajul Vedea*; 2 *Nanoveanca-Baraj*.
Pipe din epoca medievală (sec. XVII-XVIII): 3-5 Alexandria; 6 Valea Nanovului-*Gostat I*.
- Fig. 54 Obiecte din epoca medievală: vârfuri de săgeți (1-5 Alexandria); inele sigilare (6 Nanov; 7 Alexandria-*pct. 60*); brățară (8 Alexandria-*pct. 61*).
- Fig. 55 Monede descoperite în zona Alexandriei: 1 denar roman republican (*Podul Nou*); 2,8 denari romani republicani din tezaurul de la Poroschia-*Vii*; 9-11 monede medievale din tezaurul de la *Valea Maricăi* (9 taler austriac de la Maria Teresa; 10 taler spaniol de la Carol al IV-lea; piastru de la Mustafa al III-lea; 12 piastru de la Mahmud al II-lea).

PLATES

- Fig. 1 Map of the archaeological and numismatic discoveries from the area of Alexandria.
- Fig. 2 The Vedeia river at Alexandria (1) and Poroschia (2).
- Fig. 3 The Nanov stream at Alexandria-*Izvorul Rece* (1) and Poroschia (2).
- Fig. 4 The Eneolithic tell settlement from Alexandria-*Gorgan*: 1 general view; 2 aspects during the archaeological campaign from 2002.
- Fig. 5 The settlements from Alexandria-*Cărămidărie* (1) and Poroschia-*Râpe* (2).
- Fig. 6 Sântana de Mureș-Cerneahov settlements: 1 Alexandria-*Podul Nou*; 2 Alexandria-*Hectare*.
- Fig. 7 General plan of the rescue excavations at Alexandria-*Podul Nou* (after C. Preda).
- Fig. 8 Alexandria-*La Vii*. 1 general plan of excavations; 2 pit-hut no.1, plan and profile (after C. Preda).
- Fig. 9 1 General plan of the excavations at Alexandria-*Hectare*; 2 General plan of the excavations at Alexandria-*Podul Vechi* (after S. Dolinescu-Ferche, E. Tantareanu).
- Fig. 10 Palaeolithic flint tools from Vedeia River Valley, the *Nanov-Alexandria-Poroschia* area (without scale, after C.S. Nicolăescu-Plopșor).
- Fig. 11 Neolithic pottery (Starčevo-Criș culture) from Alexandria- *Cărămidărie*.
- Fig. 12 Neolithic pottery (Dudești culture): 1-4 Poroschia-*La Vii*; Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 13 Neolithic pottery (Boian-Giulești culture) from Alexandria-*Podul Nou*.
- Fig. 14 Neolithic pottery (Boian Spanțov culture) from Valea Nanovului-*Balta Lazăr*.
- Fig. 15 Neolithic pottery (Boian Spanțov culture) from Valea Nanovului-*Balta Lazăr*.
- Fig. 16 Neolithic pottery (1-8 Boian-Spanțov, 9 Gumelnița culture) from *Nanoveanca-Baraj*.
- Fig. 17 Neolithic pottery (Boian Spanțov culture) from *Vistireasa-pct. 32*.
- Fig. 18 Neolithic pottery (Boian Spanțov culture) from *Vistireasa-pct. 32*.
- Fig. 19 Neo-eneolithic flint tools: Dudești culture (1-4 Alexandria-*pct. 43*; 5-7 Poroschia-*Râpe*), Boian-Spanțov culture (8-11 Alexandria-*pct. 32*), Gumelnița culture (12-16 Alexandria-*Gorgan*).
- Fig. 20 Neo-eneolithic tools: 1, 2 stone tools (1 Alexandria-*Podul Nou*, Boian-Giulești culture; 2 Alexandria-*Gorgan*, Gumelnița culture), 3-10 bone tools (3 *Vistireasa-pct. 32*, Boian Spanțov culture; 4, 7-10 Alexandria-*Gorgan*; 5, 6 *Măgura de la Podul Nanovului*, Gumelnița culture), 11, 12 horn tools (11 *Măgura de la Podul Nanovului*; 12 Alexandria-*Gorgan*, Gumelnița culture), 13-17 copper tools (Alexandria-*Gorgan*, Gumelnița culture).
- Fig. 21 Eneolithic pottery, Gumelnița culture from Alexandria-*Gorgan* (1-3 Gumelnița B1; 4-8 Gumelnița A2).

- Fig. 22 Eneolithic pottery, Gumelnița culture: 1-8 Alexandria-*Gorgan*; 9, 10 *Măgura de la Podul Nanovului* (1, 4, 5, 9, 10 Gumelnița B1; 2, 3, 6-8 Gumelnița A2).
- Fig. 23 Eneolithic lids, Gumelnița culture, from Alexandria-*Gorgan* (1-5 Gumelnița B1, 6 Gumelnița A2).
- Fig. 24 Eneolithic graphite painted pottery, Gumelnița culture (A2): 1-6, 8, 9 Alexandria-*Gorgan*; 7 *Măgura de la Podul Nanovului*.
- Fig. 25 Neo-eneolithic anthropomorphic (1-5) and zoomorphic (6,7) figurines. 1 Valea Nanovului-*Grădina "CAP 7 Noiembrie"* (Boian- Spantov culture); 2-5, 7 Alexandria-*Gorgan* (Gumelnița culture); 6 Valea Nanovului-*pct. 10* (Dudești culture) (2-5 after R. R. Andreescu).
- Fig. 26 Bronze Age pottery: Glina culture (1-4 Alexandria-*Cărămidărie*), Tei culture (5, 6 Valea Nanovului-*pct.11*), Coslogeni culture (7, 8 Valea Nanovului-*pct.10*).
- Fig. 27 Late Bronze Age pottery: 1-5 Alexandria-*pct.42*; 6 Alexandria-*pct. 44*; Alexandria-*Gorgan*.
- Fig. 28 First Iron Age pottery (Basarabi culture) from Valea Nanovului: 1-3 *Izvorul Rece*; 4, 5 *pct. 29*; 6 *pct. 28*.
- Fig. 29 First Iron Age pottery (Basarabi culture): Alexandria-*Băcăeni*; 2, 3 Alexandria-*Cărămidărie*.
- Fig. 30 Second Iron Age finds from Alexandria-*La Vii*: 1-11 pottery; 12 spindle-whorl; 13-15 bronze fibulas (after C. Preda).
- Fig. 31 Second Iron Age pottery from Alexandria-*Podul Nou* (1 after C. Preda).
- Fig. 32 Second Iron Age pottery from *Nanoveanca-Baraj*: 1-5, 8 Geto-Dacian pottery; 6,7 Hellenistic pottery.
- Fig. 33 Second Iron Age pottery from *Nanoveanca-Baraj*: 1 Hellenistic Pottery; 2-4 Geto-Dacian pottery; 5 graphite vessel; 6 tile.
- Fig. 34 Second Iron Age pottery from *Adămești-Biserica Veche*.
- Fig. 35 Second Iron Age pottery from Alexandria-*Cărămidărie*.
- Fig. 36 Second Iron Age pottery from Alexandria-*Cărămidărie*.
- Fig. 37 Second Iron Age pottery from Alexandria-*Podul Vechi*; 1-6 Geto-Dacian pottery; 7 ear of Hellenistic amphora.
- Fig. 38 Second Iron Age pottery from Alexandria-*S.U.T. Simca*: 1, 2, 6 wheel made vessels; 3-5 hand made vessels.
- Fig. 39 Second Iron Age finds from Poroschia-*Râpe*: 1-4 cups; 5 bronze ring; 6, 7 glass beads.
- Fig. 40 Second Iron Age pottery from Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 41 Second Iron Age pottery from Poroschia-*Râpe*: 1-6 wheel made vessels; 7-10 spindle-whorls.
- Fig. 42 Second Iron Age pottery from Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 43 Second Iron Age spear points from Poroschia-*La Vii*.
- Fig. 44 Second Iron Age pottery from Valea Nanovului-*Balta Călin*.
- Fig. 45 Second Iron Age pottery from Valea Nanovului-*Cabana de pescuit*.

- Fig. 46 Second Iron Age finds: pottery (1 *Poroschia Eleșteu*, fragment of rython; 2 Valea Nanovului-*O.C.L.*; 4, 5 Valea Nanovului-*La Cișmea*), fragment of glass bracelet (3 Valea Nanovului-*O.C.L.*).
- Fig. 47 Second Iron Age pottery: 1 Alexandria-*pct. 44*; 2, 3 Vistireasa-*pct. 31*; 4, 6 Valea Nanovului-*Gostat 2*.
- Fig. 48 Finds from the Sântana de Mureș-Cerneahov settlement from Alexandria-*Hectare*: 1, 6 ceramic vessels; 7, 8 iron knives; 9 bone combs (6, 7, 9 after C. Preda).
- Fig. 49 1-10 finds from the Sântana de Mureș-Cerneahov settlement from Alexandria-*Podul Vechi*: 1-9 ceramic vessels; 10 bronze fibulas (after S. Dolinescu-Ferche și E. Țânțăreanu); 11 bronze fibulas (VI-VIIth A.C.) from Adamești-*Vistireasa*.
- Fig. 50 Early Middle Age pottery (Dridu culture): 1-3 Alexandria-*Cărămidărie*; 4-6 Alexandria-*Podul Nou*.
- Fig. 51 Early Middle Age pottery (Dridu culture) from Poroschia-*Râpe*.
- Fig. 52 Early Middle Age pottery (Dridu culture): 1, 2 Valea Nanovului-*Izvorul Rece*; 3 Valea Nanovului-*Grădina "CAP 7 Noiembrie"*; 4 Alexandria-*Terasa Vedea*.
- Fig. 53 Middle Age vessels (XIV-XVth centuries): 1 Alexandria-*Barajul Vedea*; 2 *Nanoveanca Baraj*.
Middle Age pipes (XVII-XVIIIth centuries): 3-5 Alexandria; 6 Valea Nanovului-*Gostat I*.
- Fig. 54 Middle Age finds: arrows heads (1-5 Alexandria); seal rings (6 Nanov; 7 Alexandria-*pct. 60*); bracelet (8 Alexandria-*pct. 61*).
- Fig. 55 Coins discovered around Alexandria: 1 roman republican dinar (*Podul Nou*); 2, 8 roman republican dinars from the Poroschia-*Vii* hoard; 9-11 medieval coins from Valea Maricăi hoard.

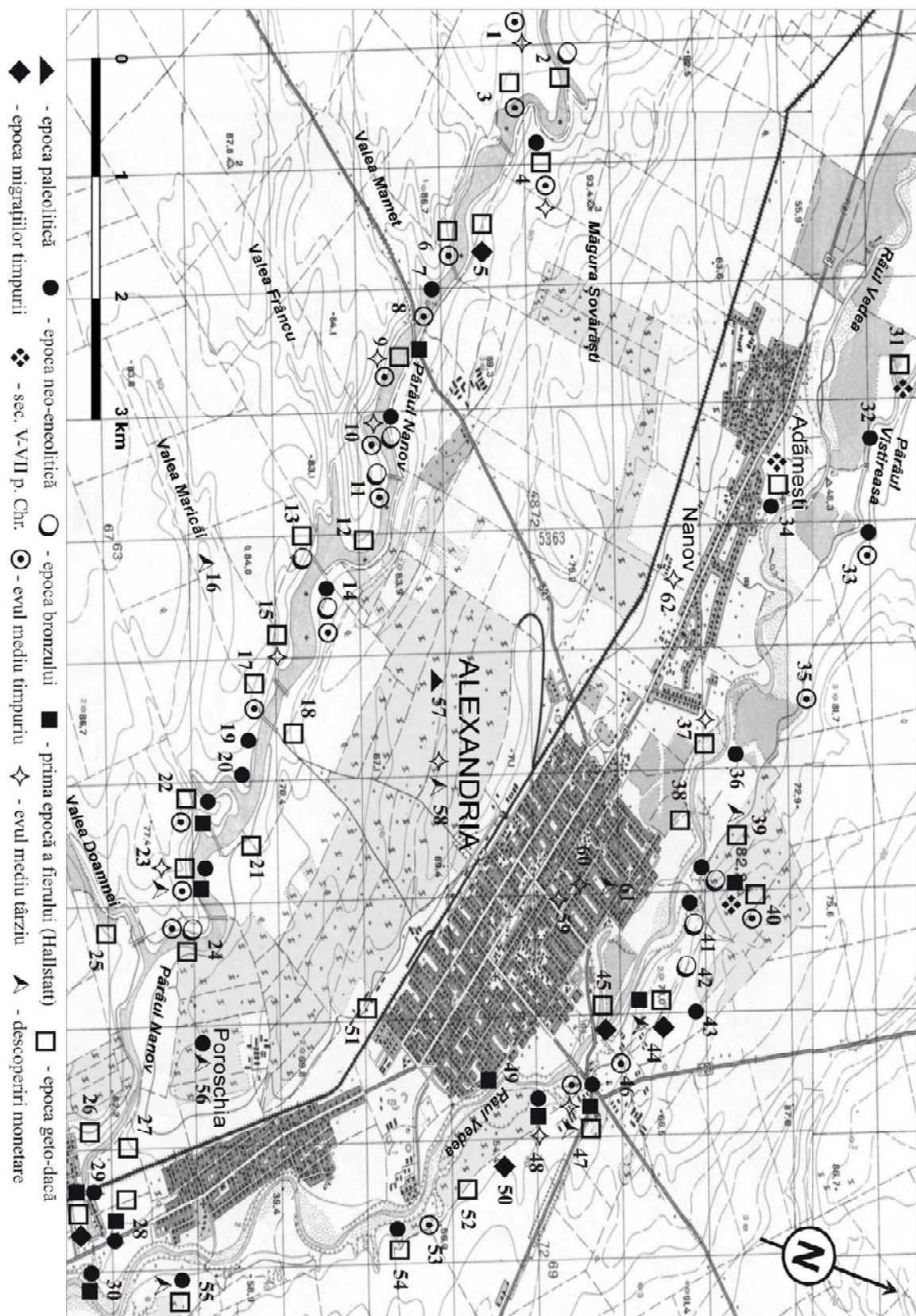

Fig. 1

1

2

Râul Vedea la Alexandria (1) și la Poroschia (2).

Fig. 2

1

2

Pârâul Nanov la Alexandria-Izvorul Rece (1) și Poroschia (2).

Fig. 3

1

2

Așezarea eneolitică de tip tell de la Alexandria-*Gorgan*: 1 vedere generală; 2 aspect din timpul campaniei de săpături arheologice din anul 2002.

Fig. 4

1

2

Așezările de la Alexandria-Cărămidărie (1) și Poroschia-Râpe (2).

Fig. 5

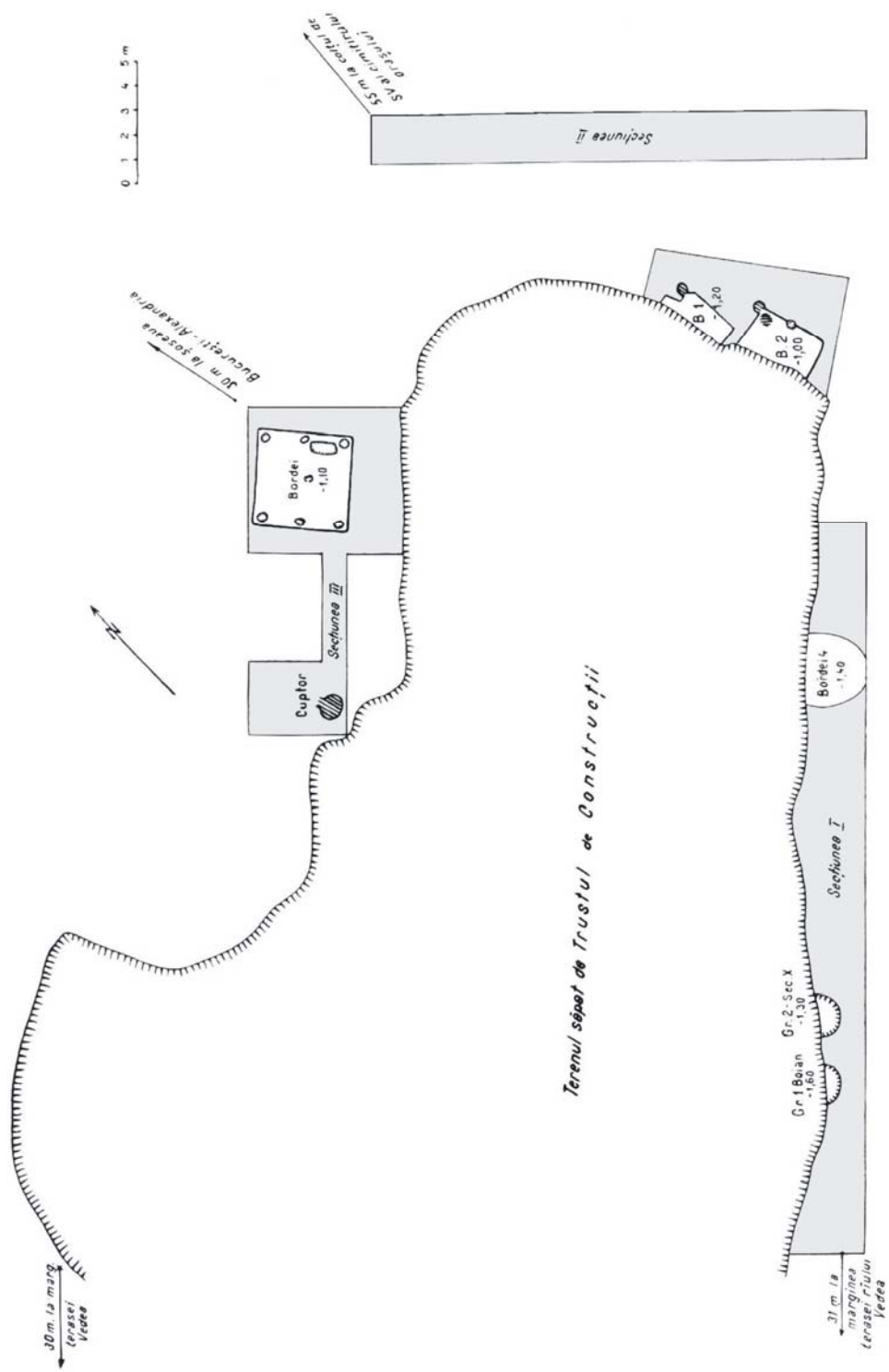
1

2

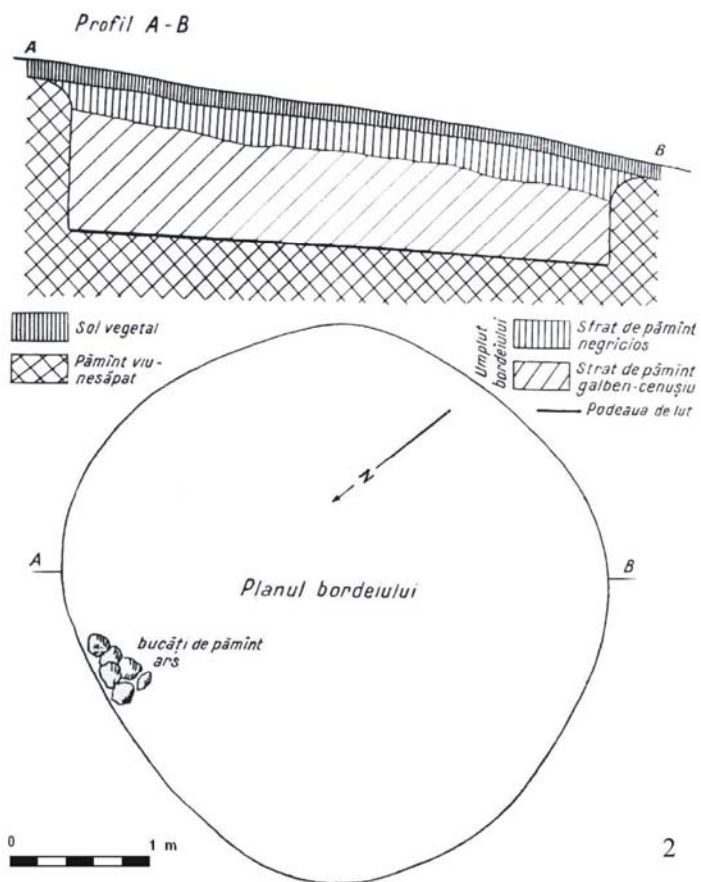
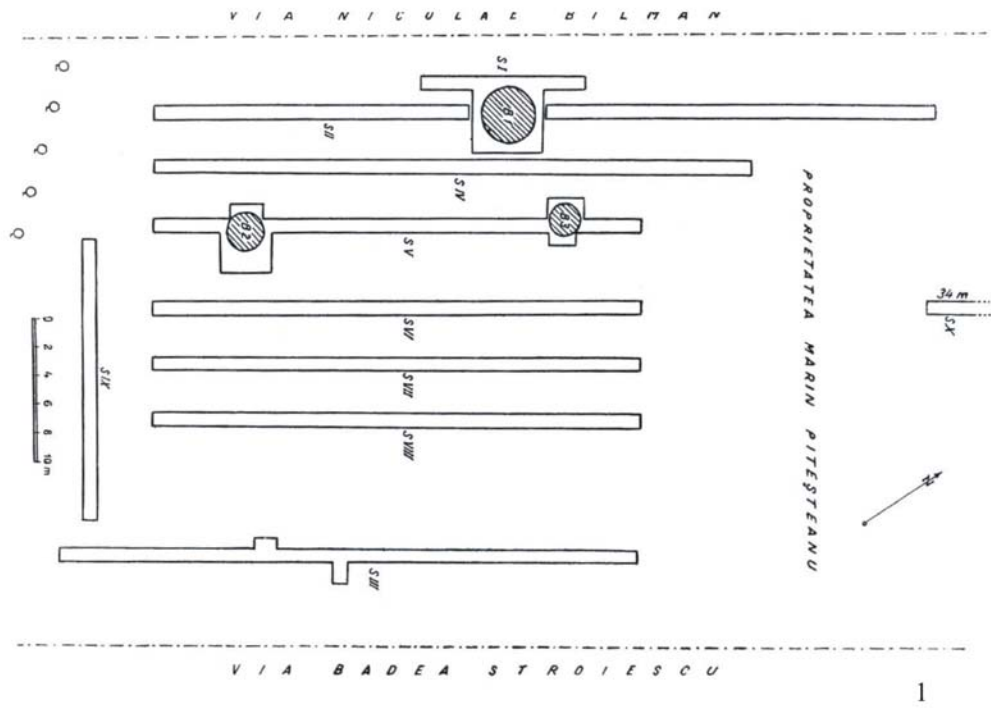
Așezări de tip Sântana de Mureș-Cerneahov: 1 Alexandria-*Podul Vechi*; 2 Alexandria-*Hectare*.

Fig. 6

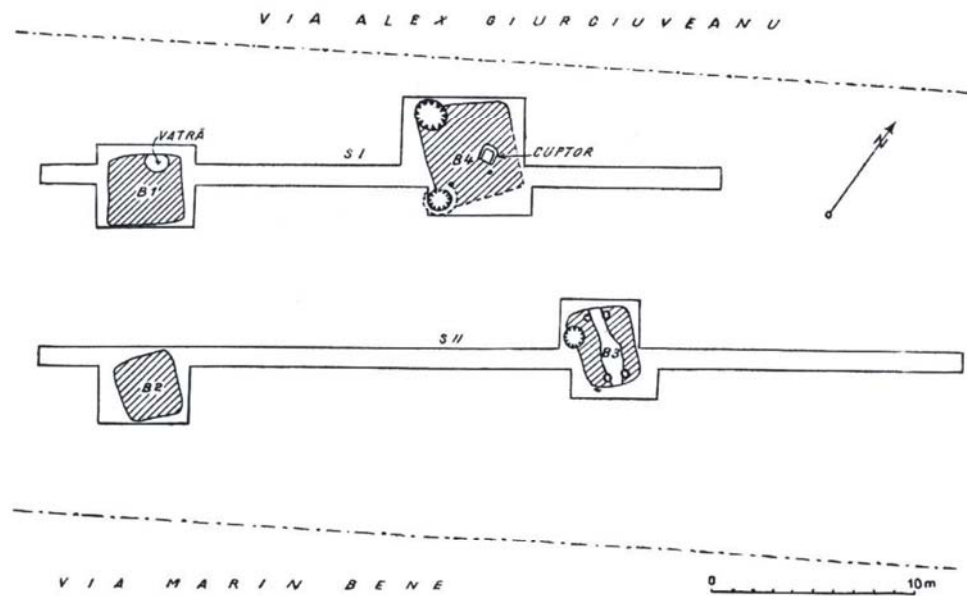
Planul general al săpăturilor de salvare de la Alexandria-Podul Nou (după C. Preda).

Fig. 7

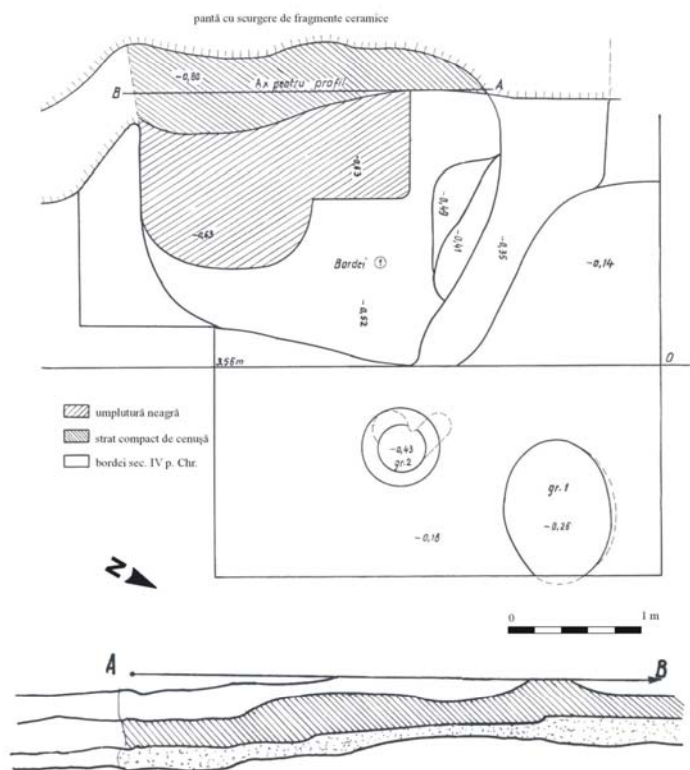

Alexandria-La *Vii*. 1 planul general al săpăturilor; 2 bordeiul nr. 1, plan și profil (după C. Preda).

Fig. 8

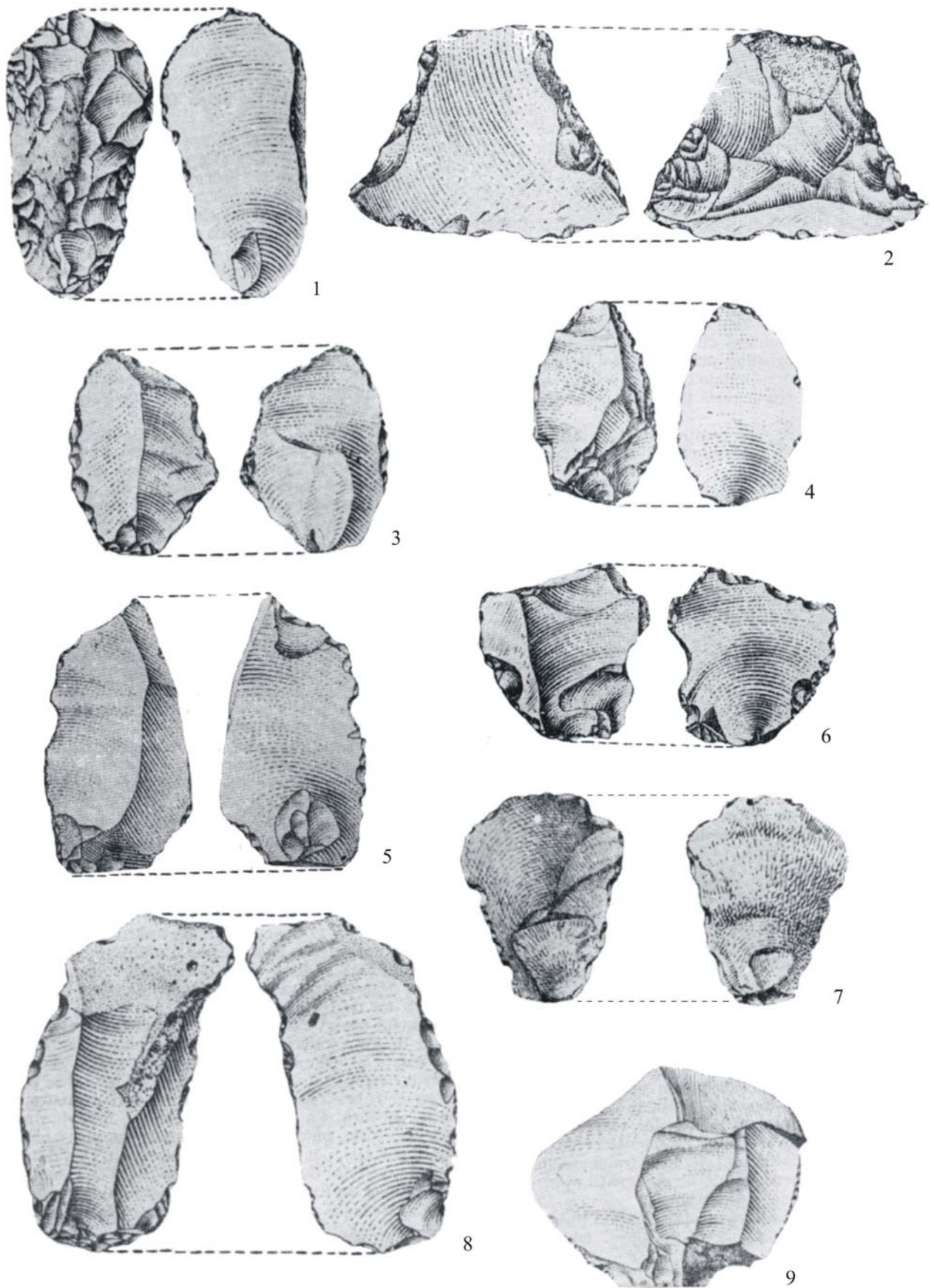
1

2

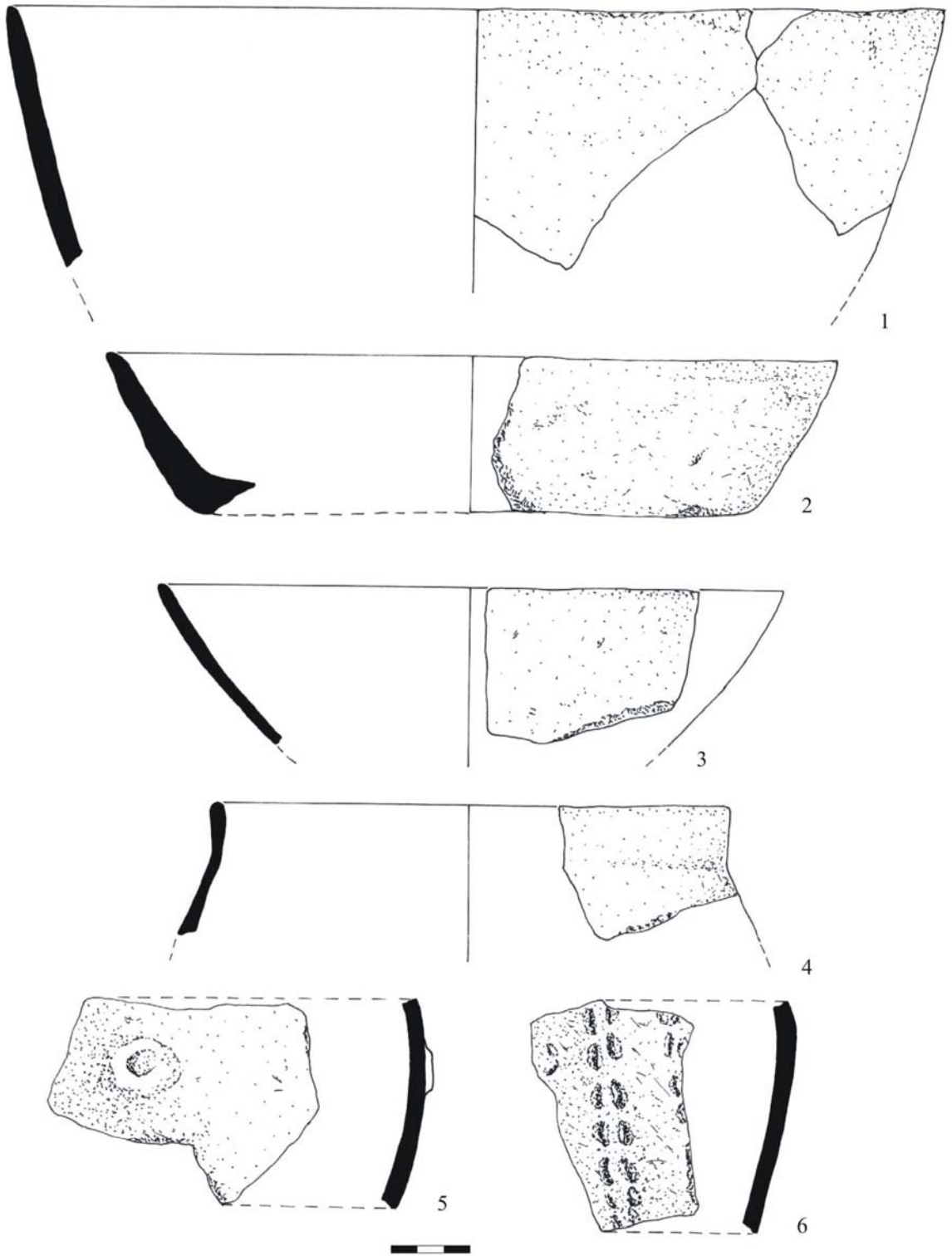
1. Planul general al săpăturilor de la Alexandria-Hectare (după C. Preda).
 2. Planul general al săpăturilor de la Alexandria-Podul Vechi (după S. Dolinescu-Ferche, E. Țânțăreanu).

Fig. 9

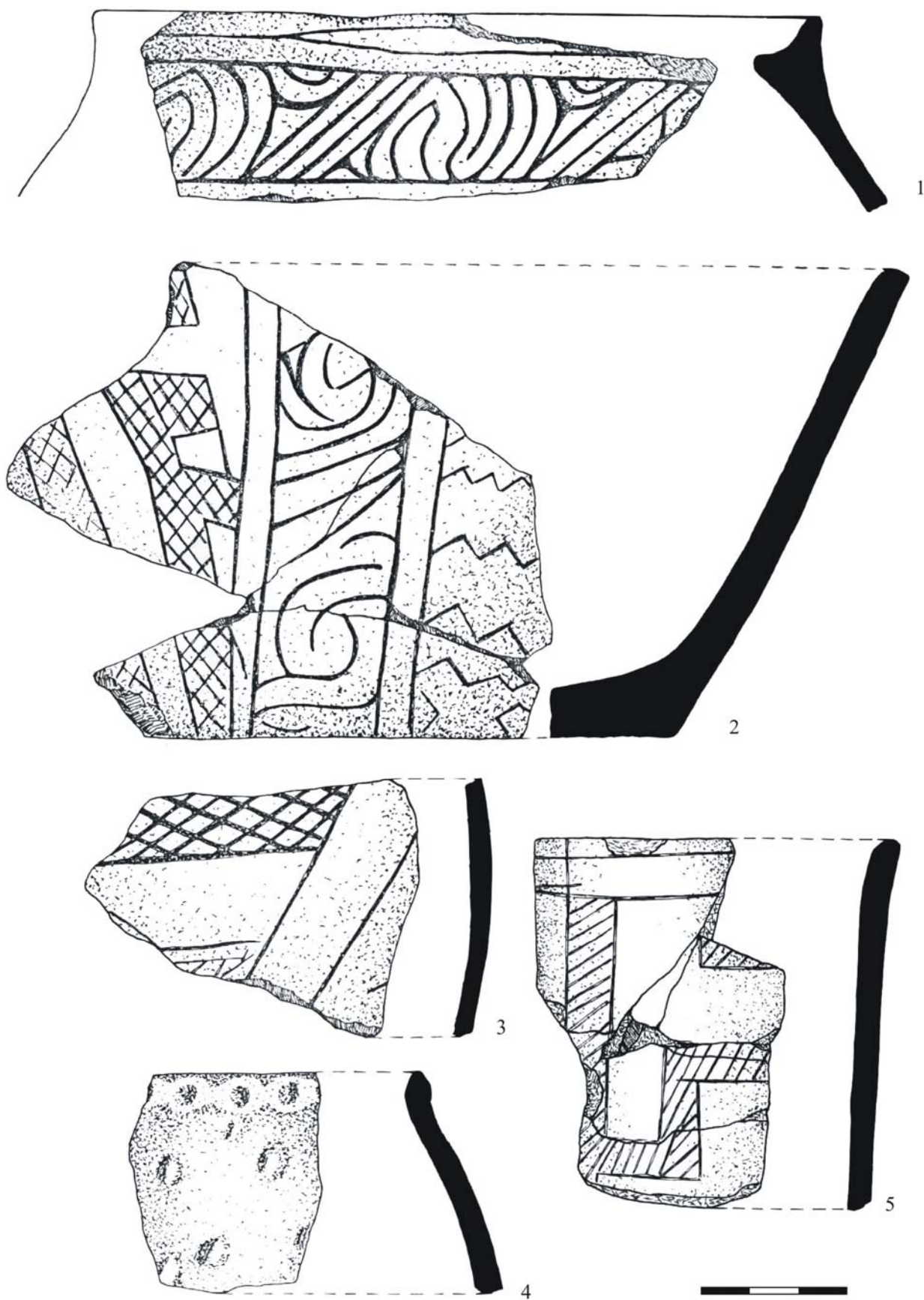
Unelte de silex din epoca paleolitică de pe Valea Vedei, zona *Nanov-Alexandria-Poroschia* (fără scară, după C. S. Nicolăescu-Plopșor).

Fig. 10

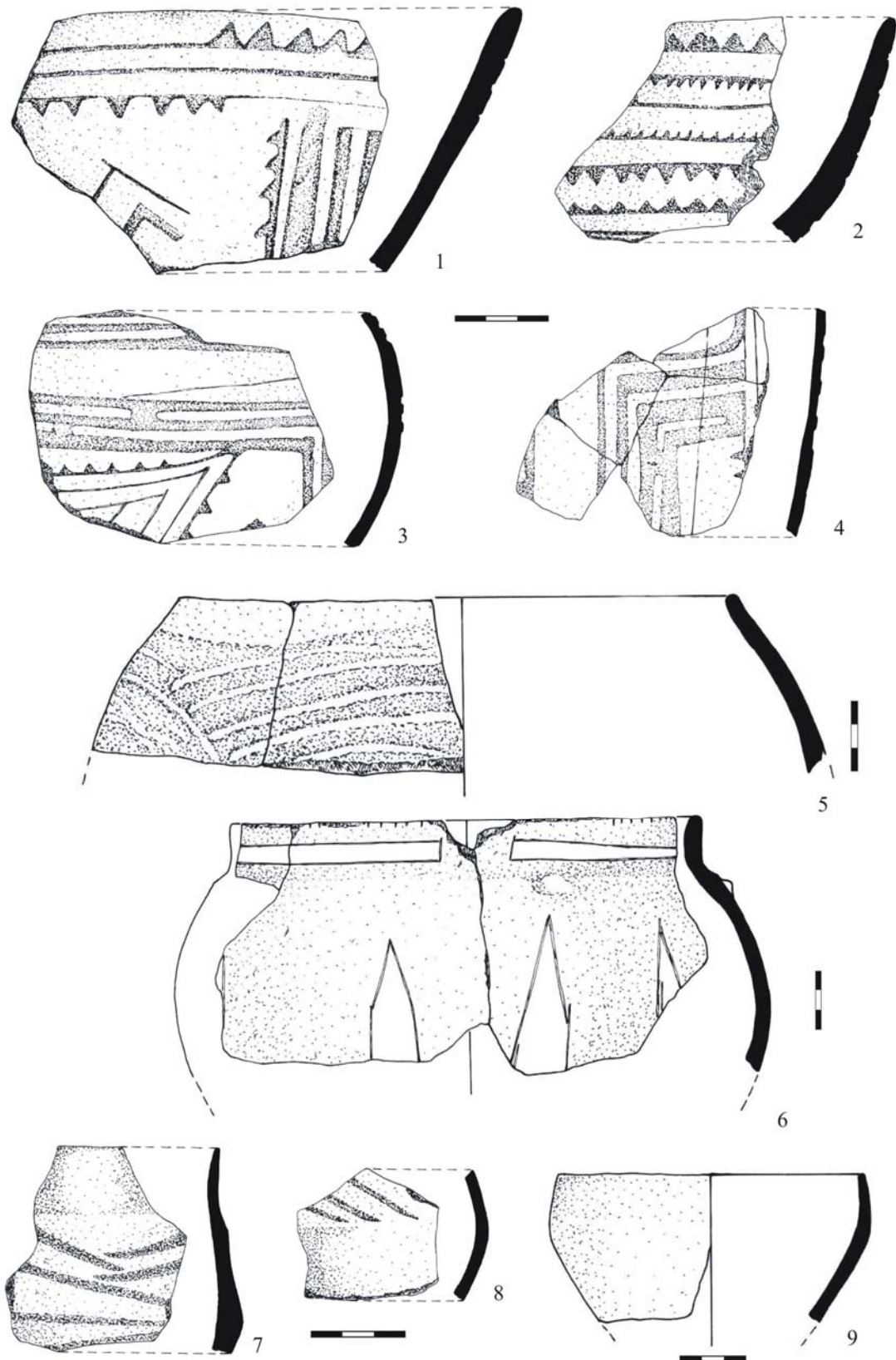
Ceramică din epoca neolitică (cultura Starcevo-Criș) de la Alexandria-Cărămidărie.

Fig. 11

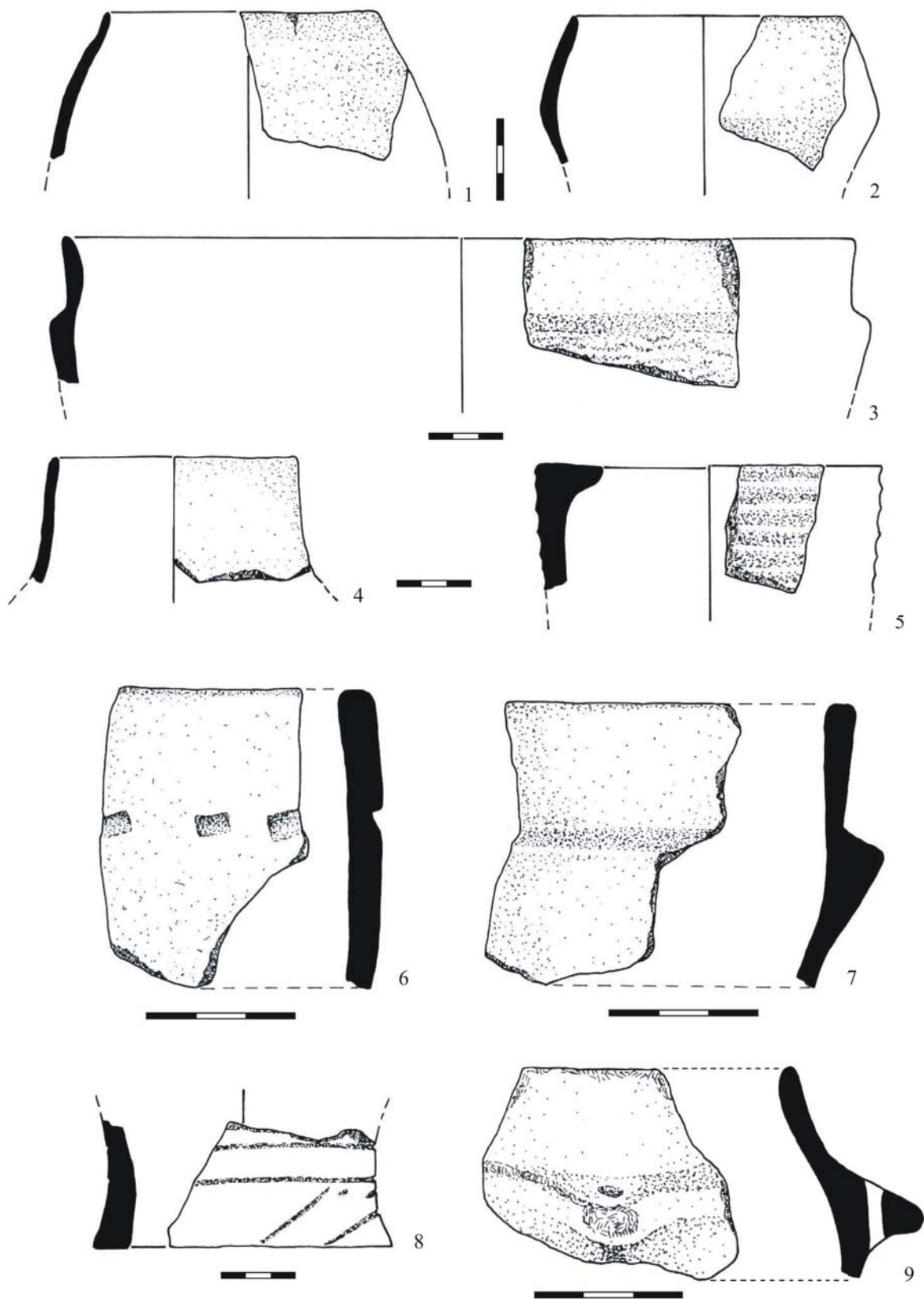
Ceramică din epoca neolitică (cultura Dudești): 1-4 Poroschia-La Vii; 5 Poroschia-Râpe.

Fig. 12

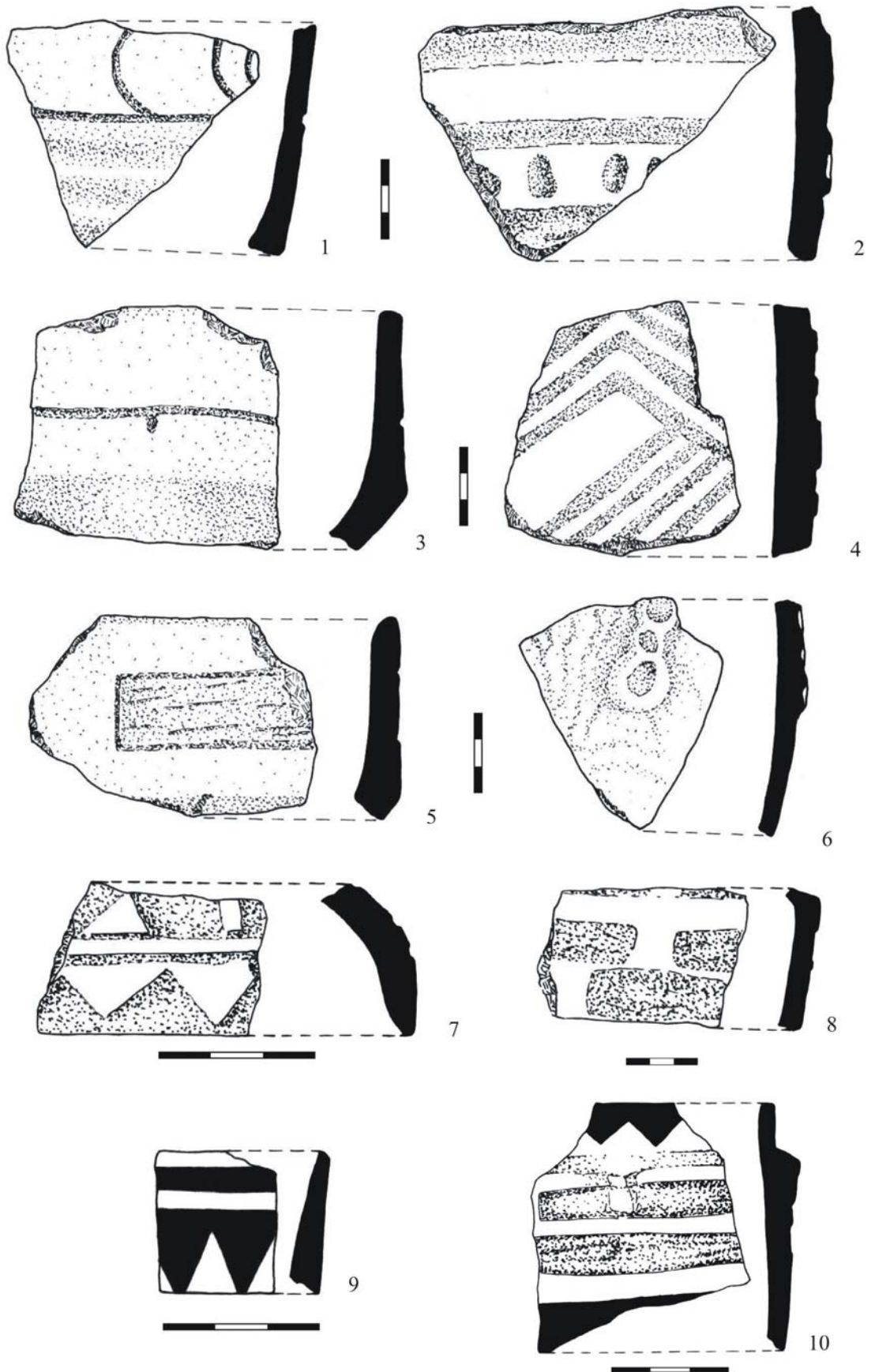
Ceramică din epoca neolitică (cultura Boian-Giulești) de la Alexandria-Podul Nou.

Fig. 13

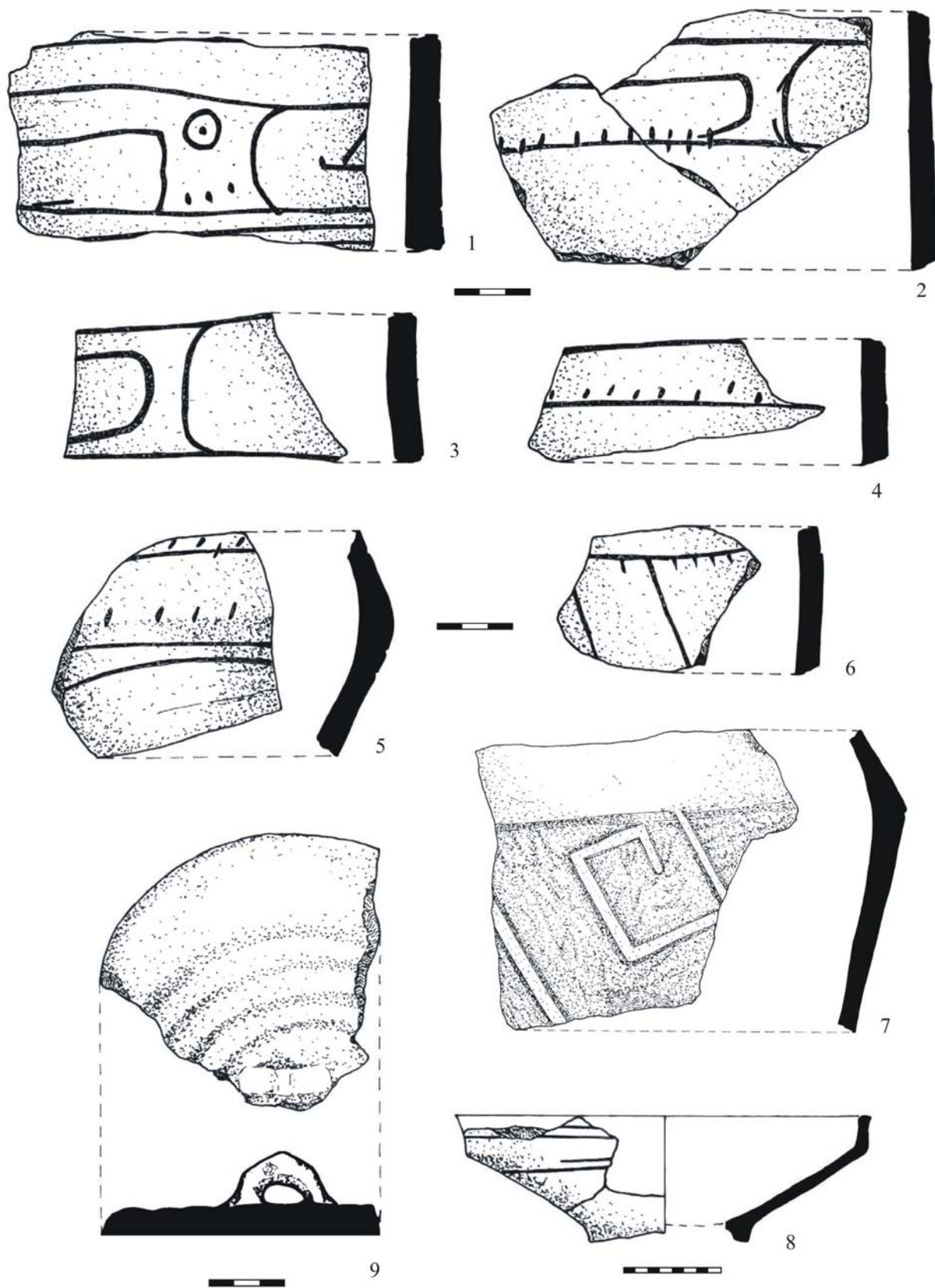
Ceramică din epoca eneolitică (cultura Boian-Spanțov) de pe Valea Nanovului-Balta Lazăr.

Fig. 14

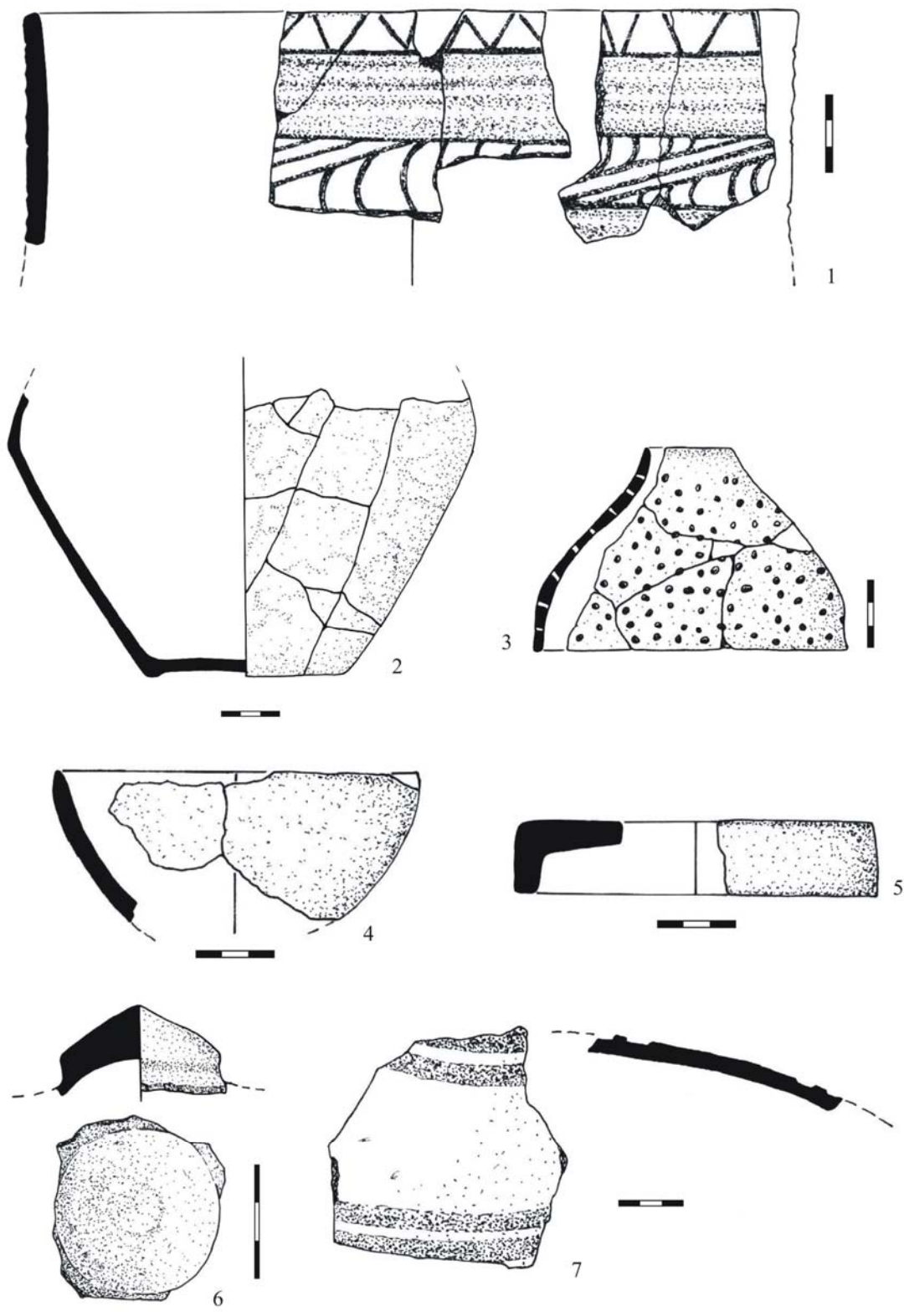
Ceramică din epoca eneolitică (cultura Boian-Spanțov) de pe Valea Nanovului-Balta Lazăr.

Fig. 15

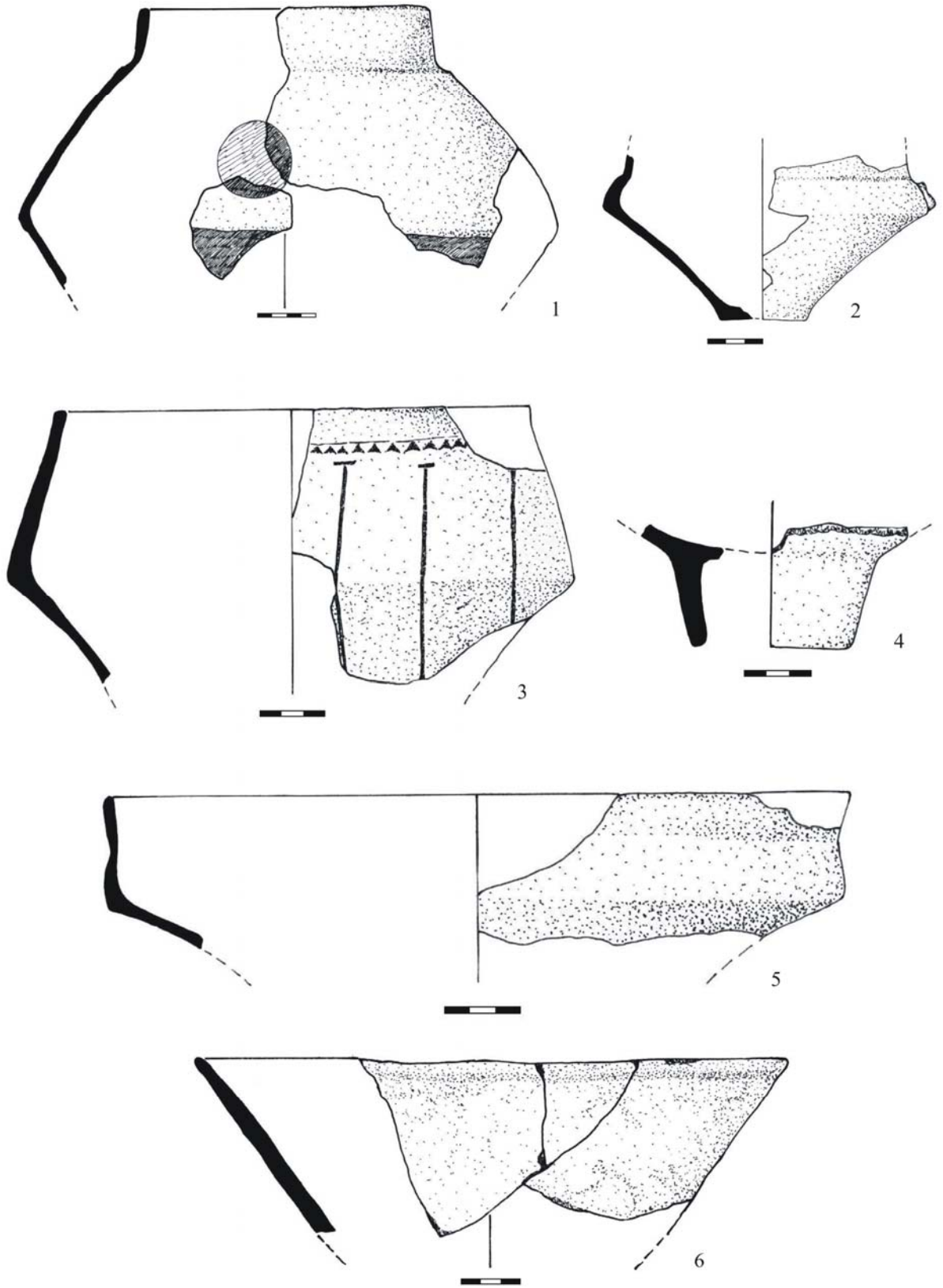
Ceramică din epoca eneolitică (1-8 cultura Boian-Spanțov; 9 cultura Gumelnița) de la *Nanoveanca-Baraj*.

Fig. 16

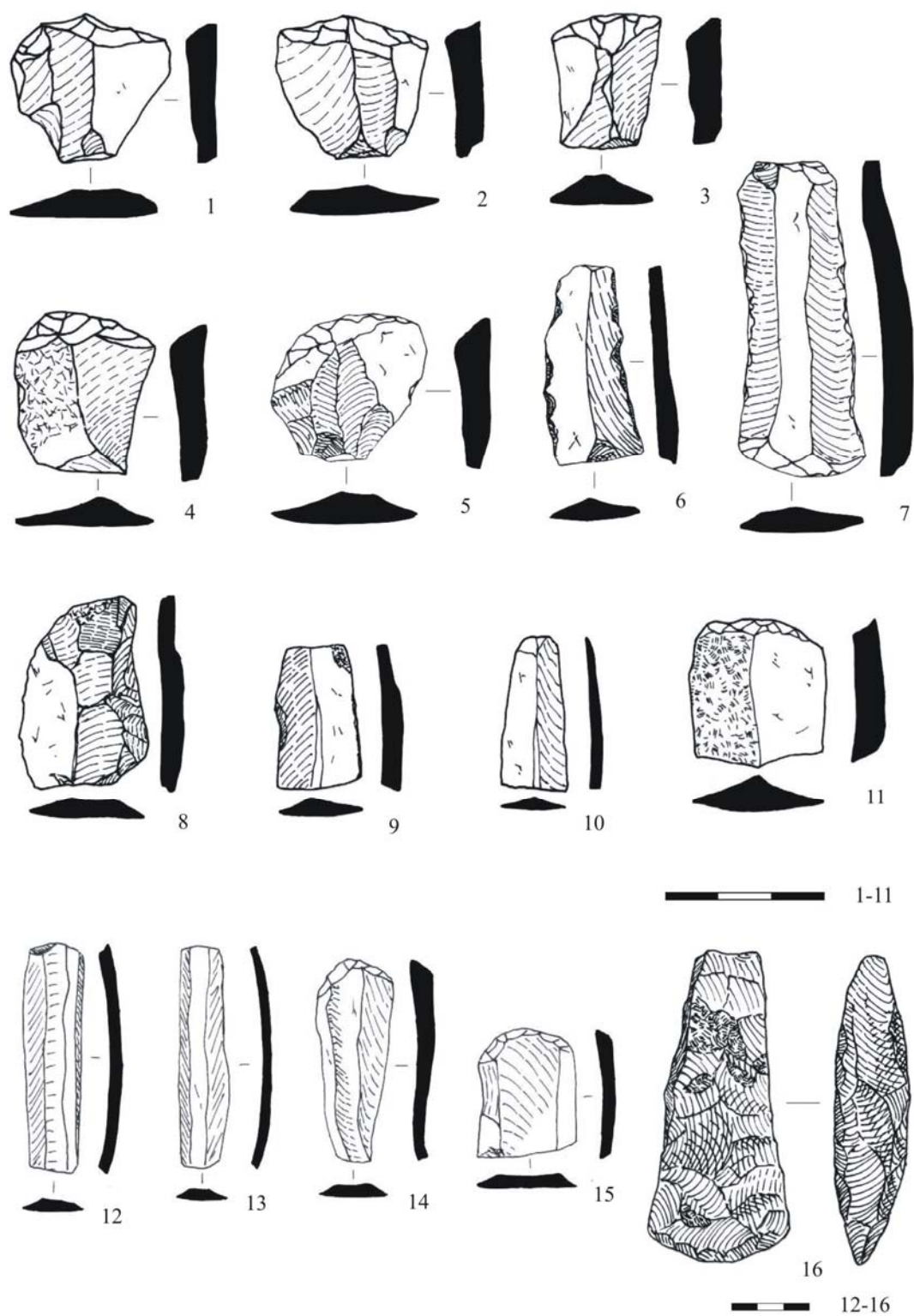
Ceramică din epoca eneolitică (cultura Boian-Spanțov) de la Vistireasa-*pct.32*.

Fig. 17

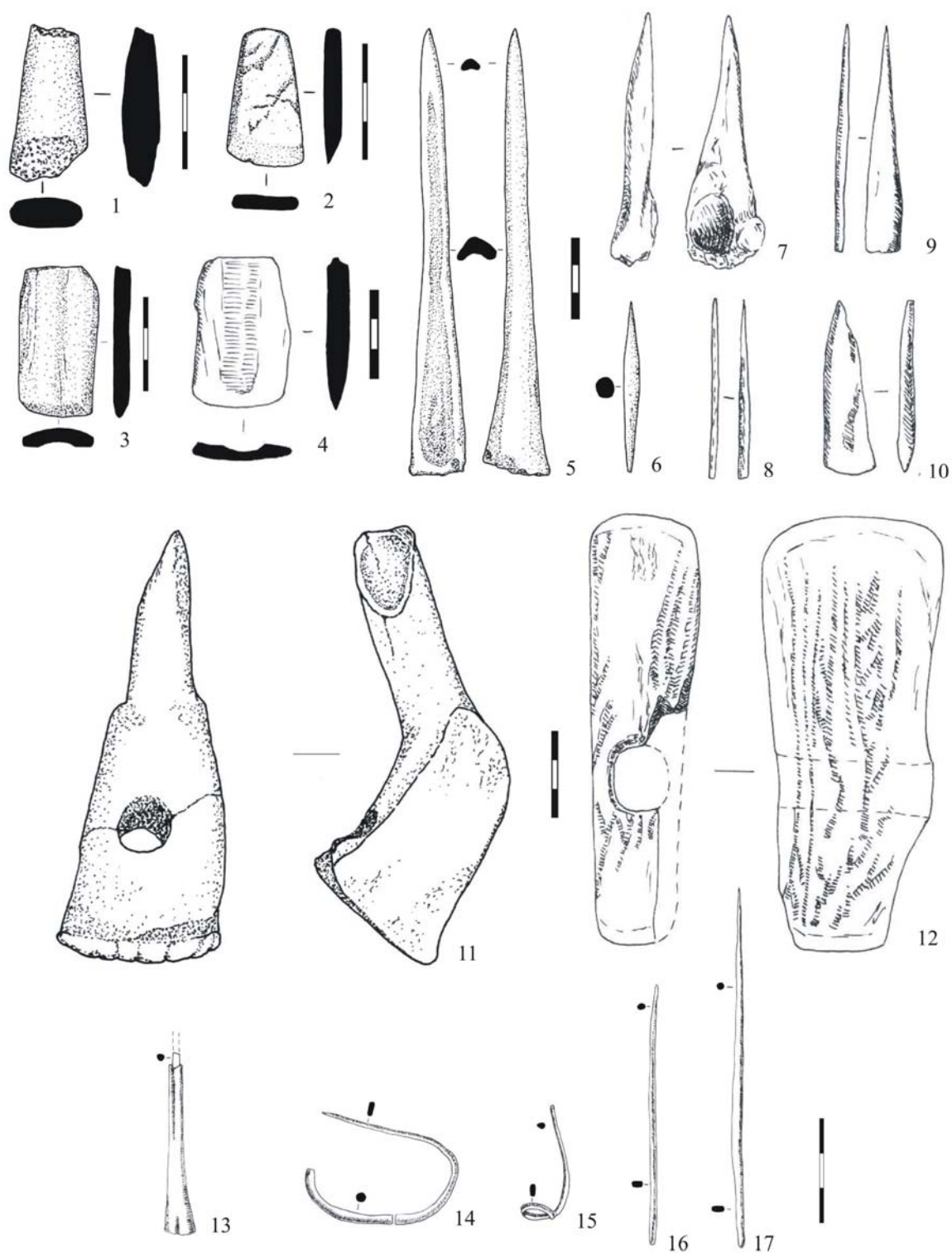
Ceramică din epoca eneolitică (cultura Boian-Spanțov) de la Vistireasa-pct.32.

Fig. 18

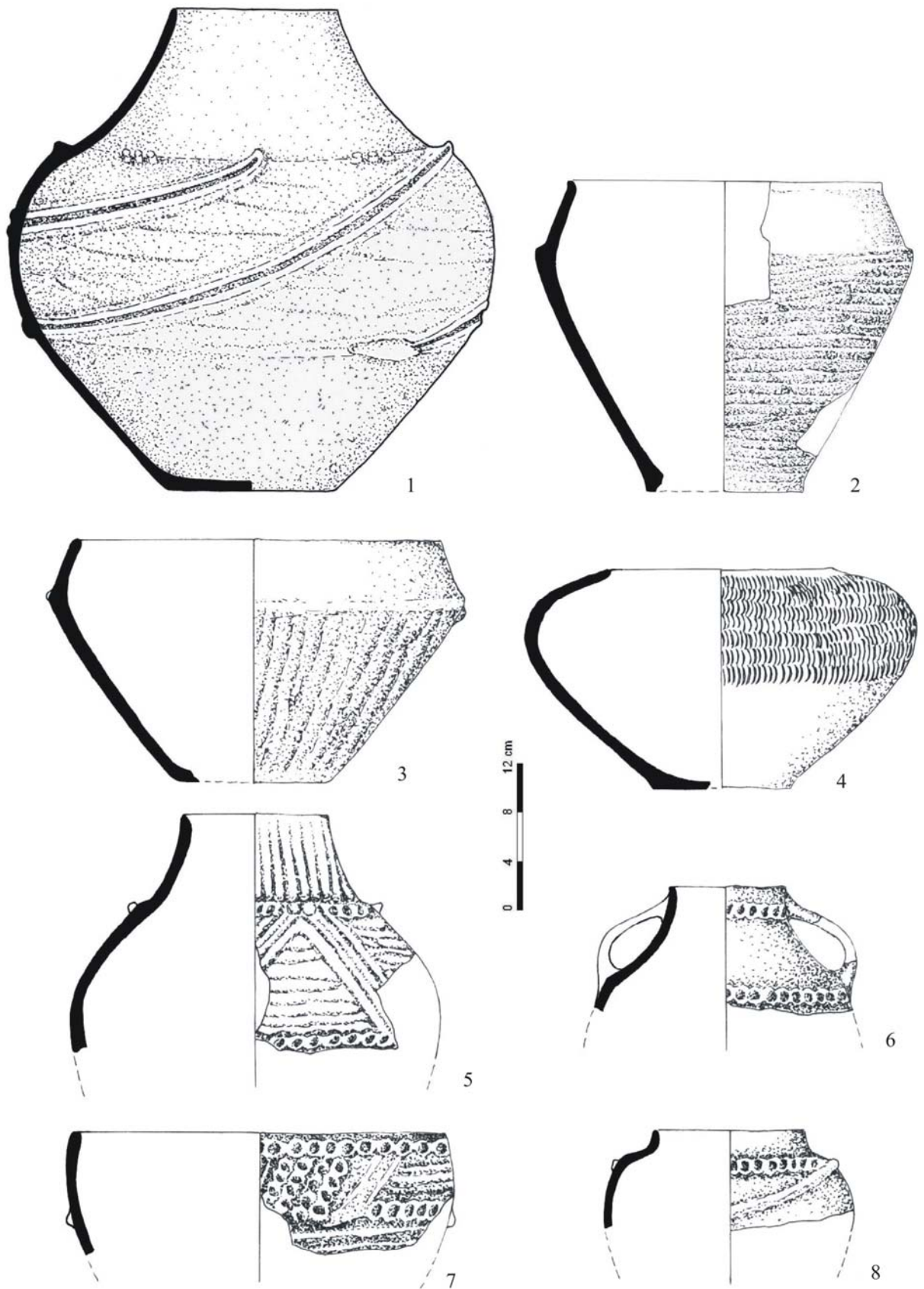
Unelte de silex din epoca neo-eneolitică: cultura Dudești (1-4 Alexandria-*pct.* 43; 5-7 Poroschia-*Râpe*), cultura Boian-Spanțov (8-11 Alexandria-*pct.* 32), cultura Gumelnița (12-16 Alexandria-*Gorgan*).

Fig. 19

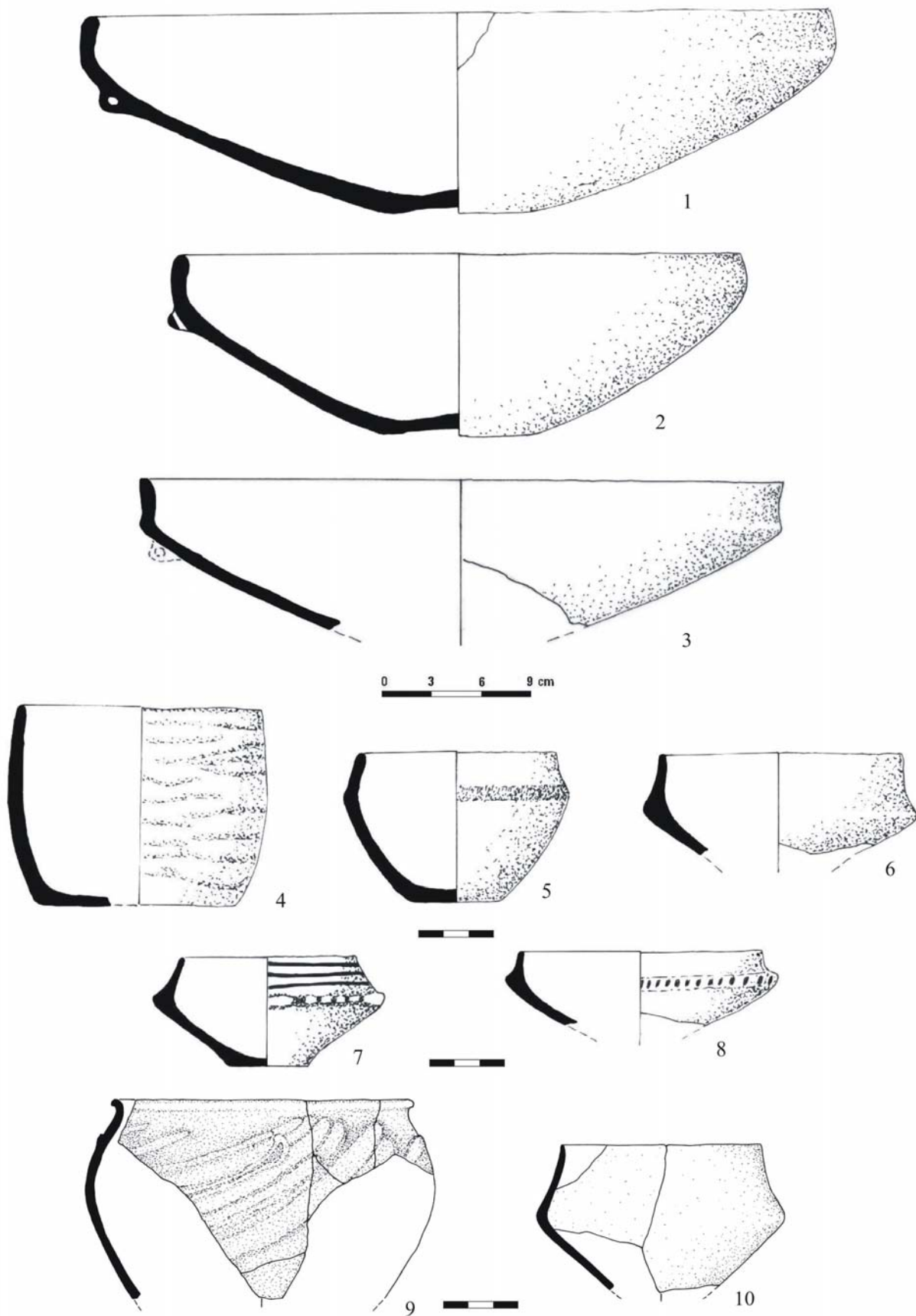
Unelte din epoca neo-eneolitică: 1, 2 piatră (1 Alexandria-Podul Nou, cultura Boian-Giulești; 2 Alexandria-Gorgan, cultura Gumelnița), 3-10 os (3 Vistireasa-pct.32, cultura Boian-Spanțov; 4, 7-10 Alexandria-Gorgan; 5,6 Măgura de la Podul Nanovului, cultura Gumelnița), 11, 12 corn (11 Măgura de la Podul Nanovului, 12 Alexandria-Gorgan, cultura Gumelnița), 13-17 cupru (Alexandria-Gorgan, cultura Gumelnița).

Fig. 20

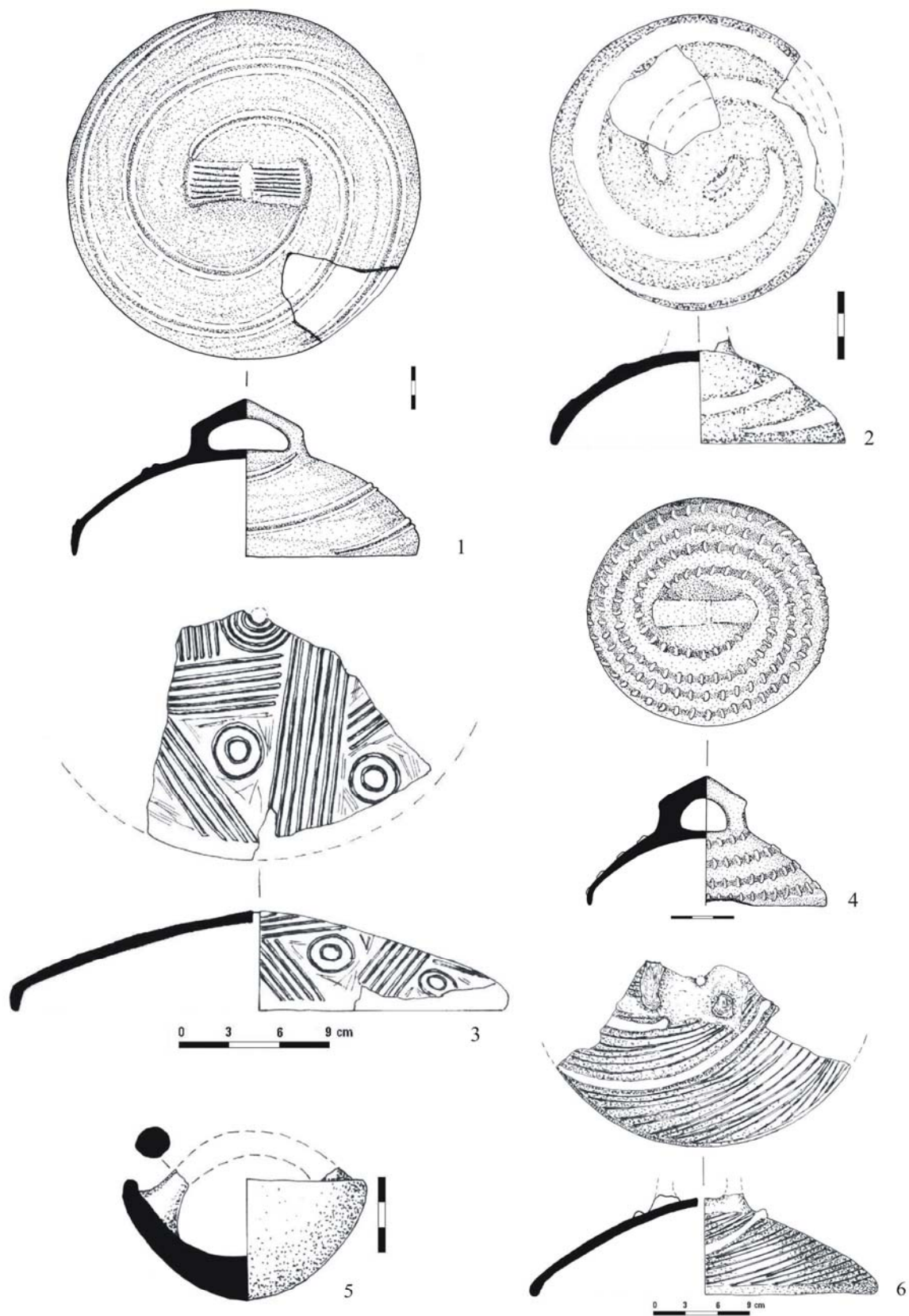
Ceramică din epoca eneolitică, cultura Gumelnița, de la Alexandria-Gorgan
(1-3 Gumelnița B1; 4-8 Gumelnița A2).

Fig. 21

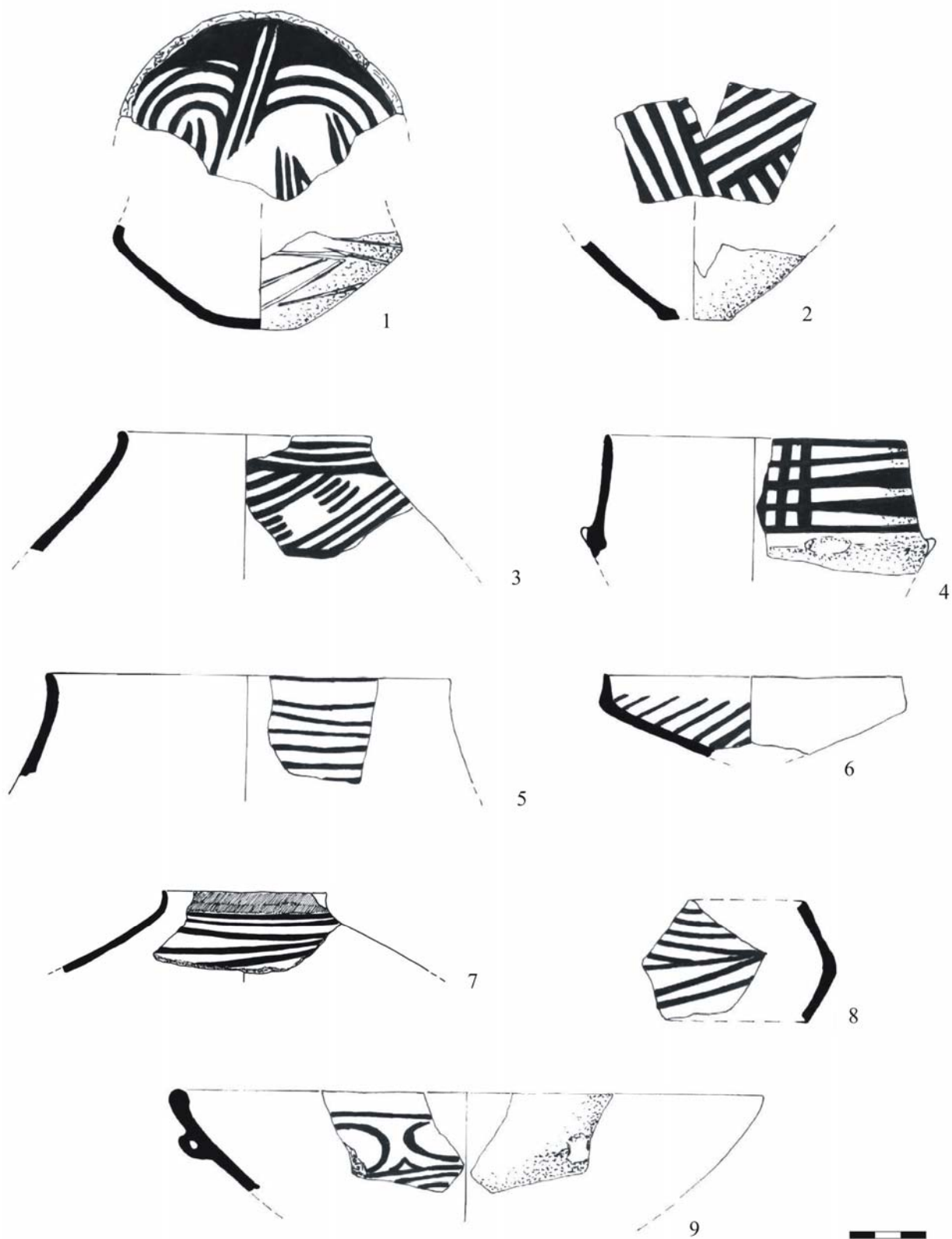
Ceramică din epoca eneolitică, cultura Gumelnița: 1-8 Alexandria-Gorgan; 9, 10 Măgura de la Podul Nanovului (1, 4, 5, 9, 10 Gumelnița B1; 2, 3, 6-8 Gumelnița A2).

Fig. 22

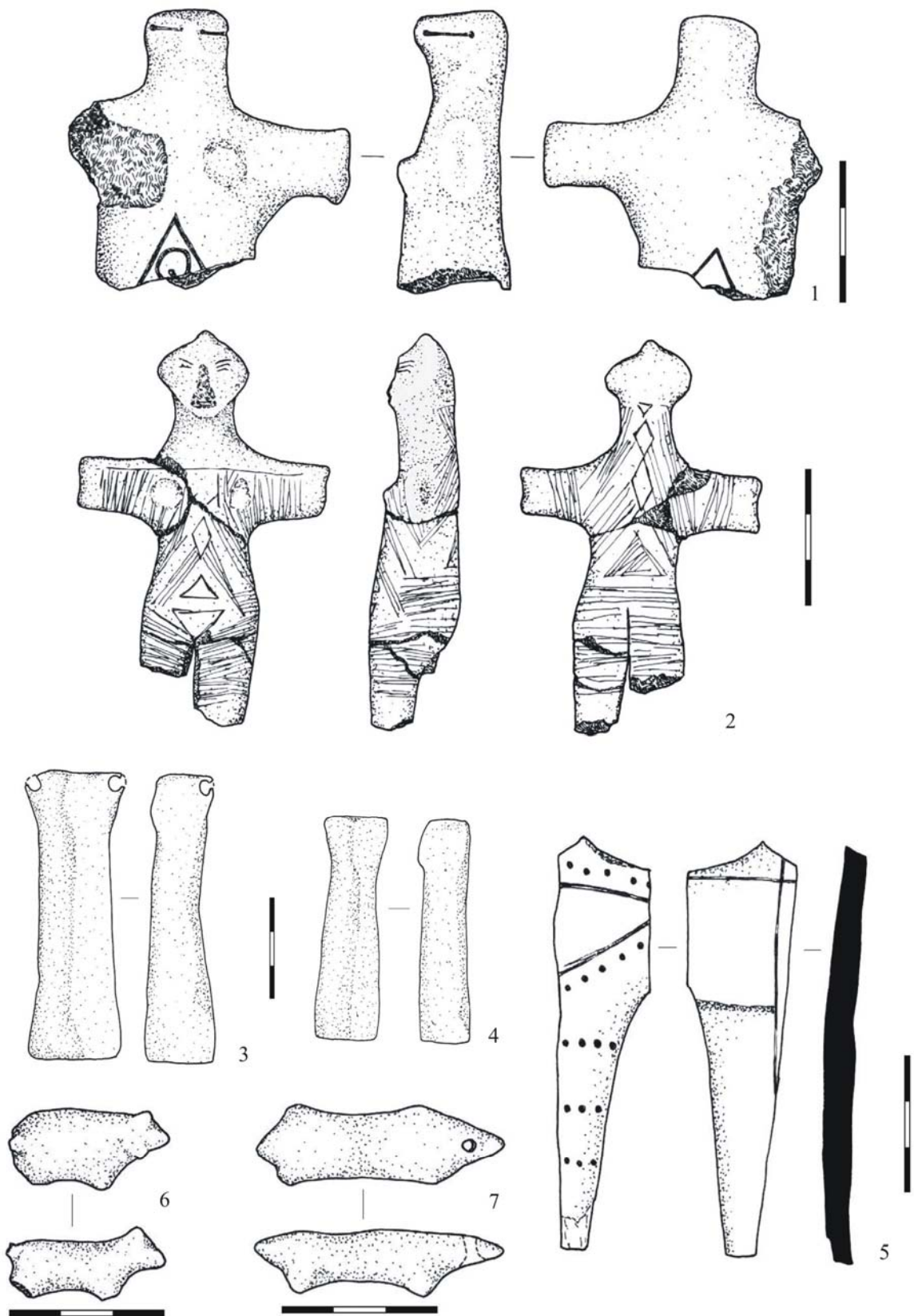
Capace din epoca eneolitică, cultura Gumelnița, de la Alexandria-Gorgan
 (1-5 Gumelnița B1, 6 Gumelnița A2).

Fig. 23

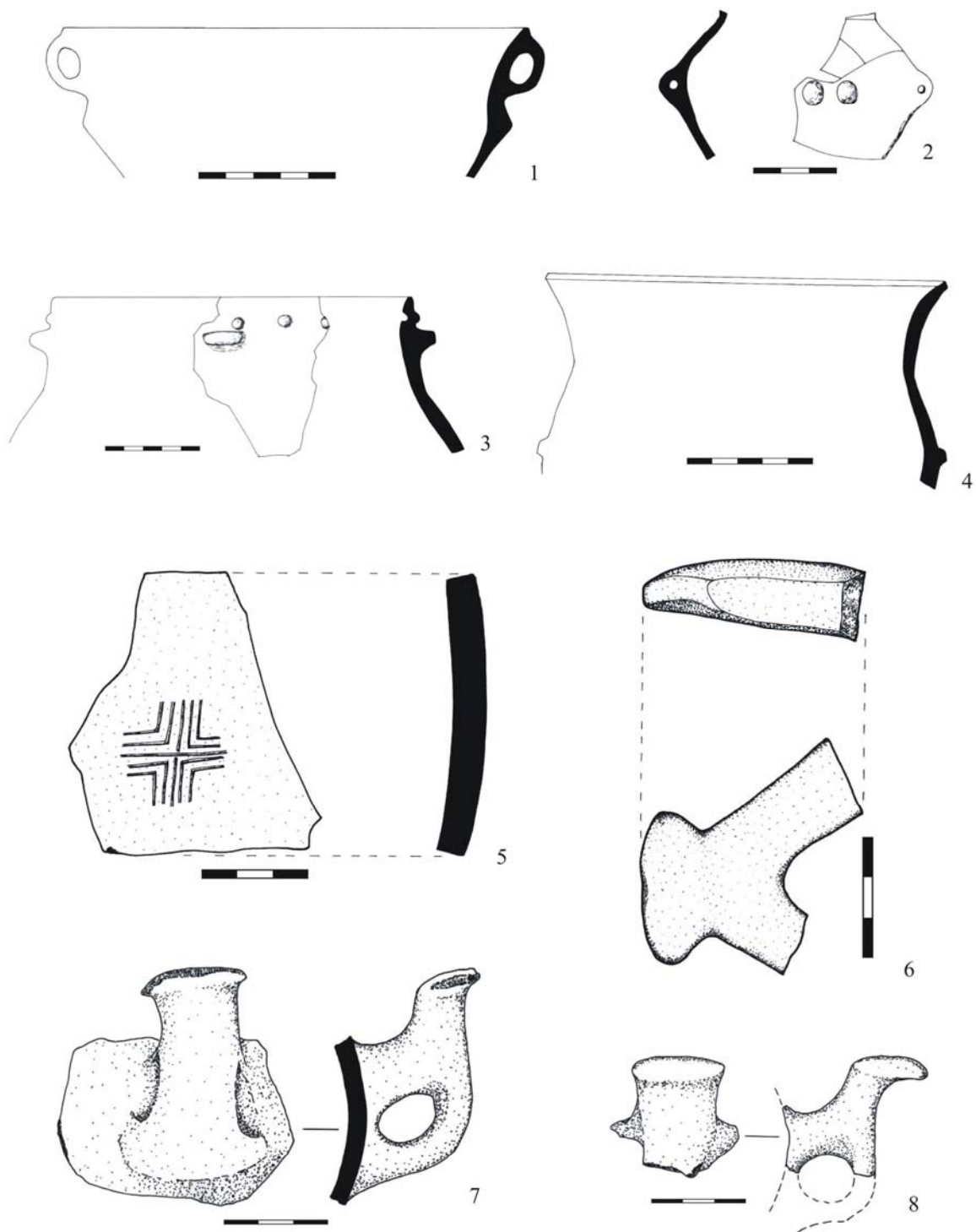
Ceramică pictată cu grafit, epoca eneolitică, cultura Gumelnița (A2):
 1-6, 8, 9 Alexandria-Gorgan; 7 Măgura de la Podul Nanovului.

Fig. 24

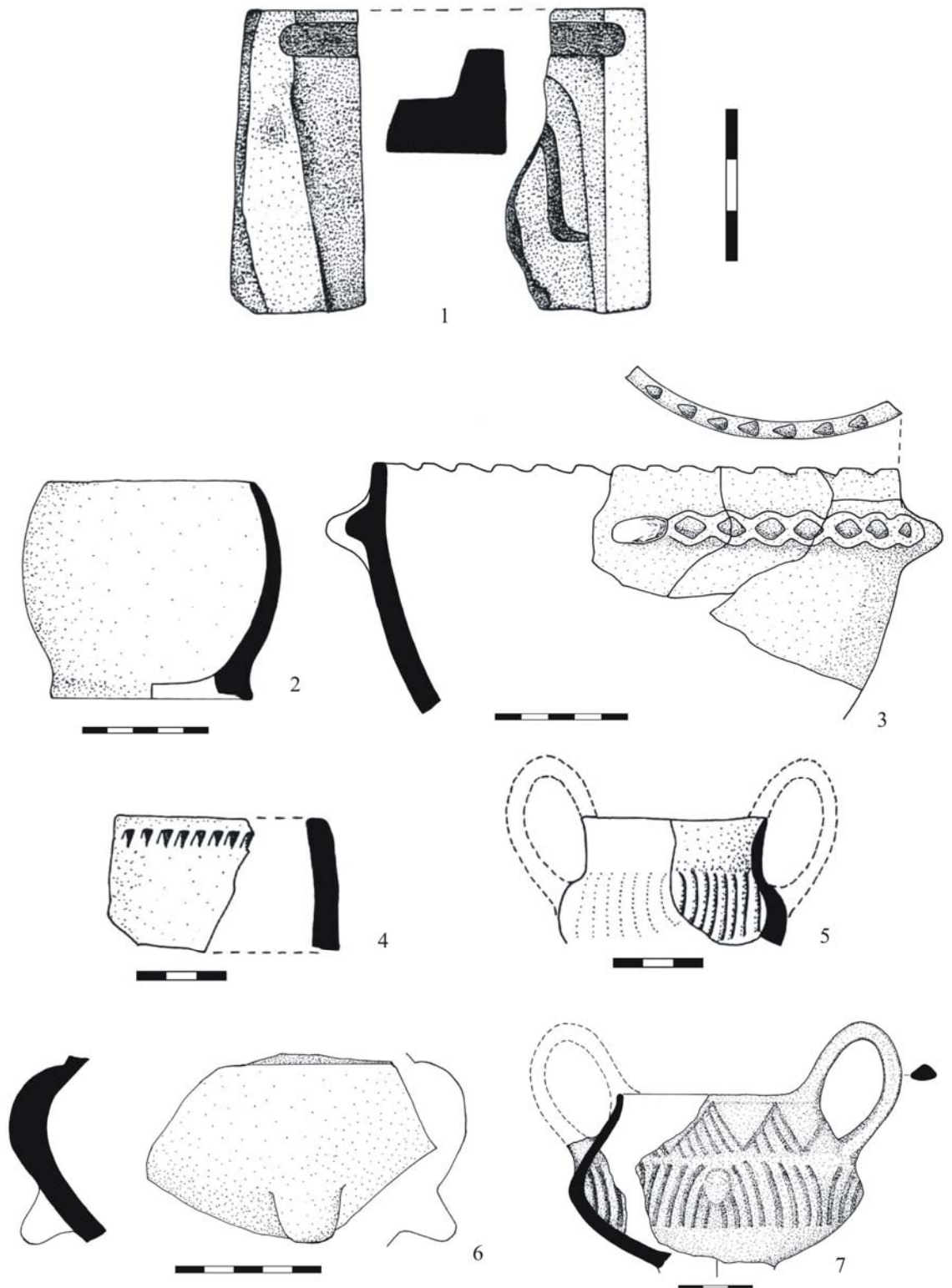
Plastică antropomorfă (1-5) și zoomorfă (6,7), epoca neo-eneolitică: 1 Valea Nanovului-Grădina "CAP 7 Noiembrie" (cultura Boian-Spațov); 2-5, 7 Alexandria-Gorgan (cultura Gumelnița); 6 Valea Nanovului-pct. 10 (cultura Dudești) (2-5 după R. R. Andreescu).

Fig. 25

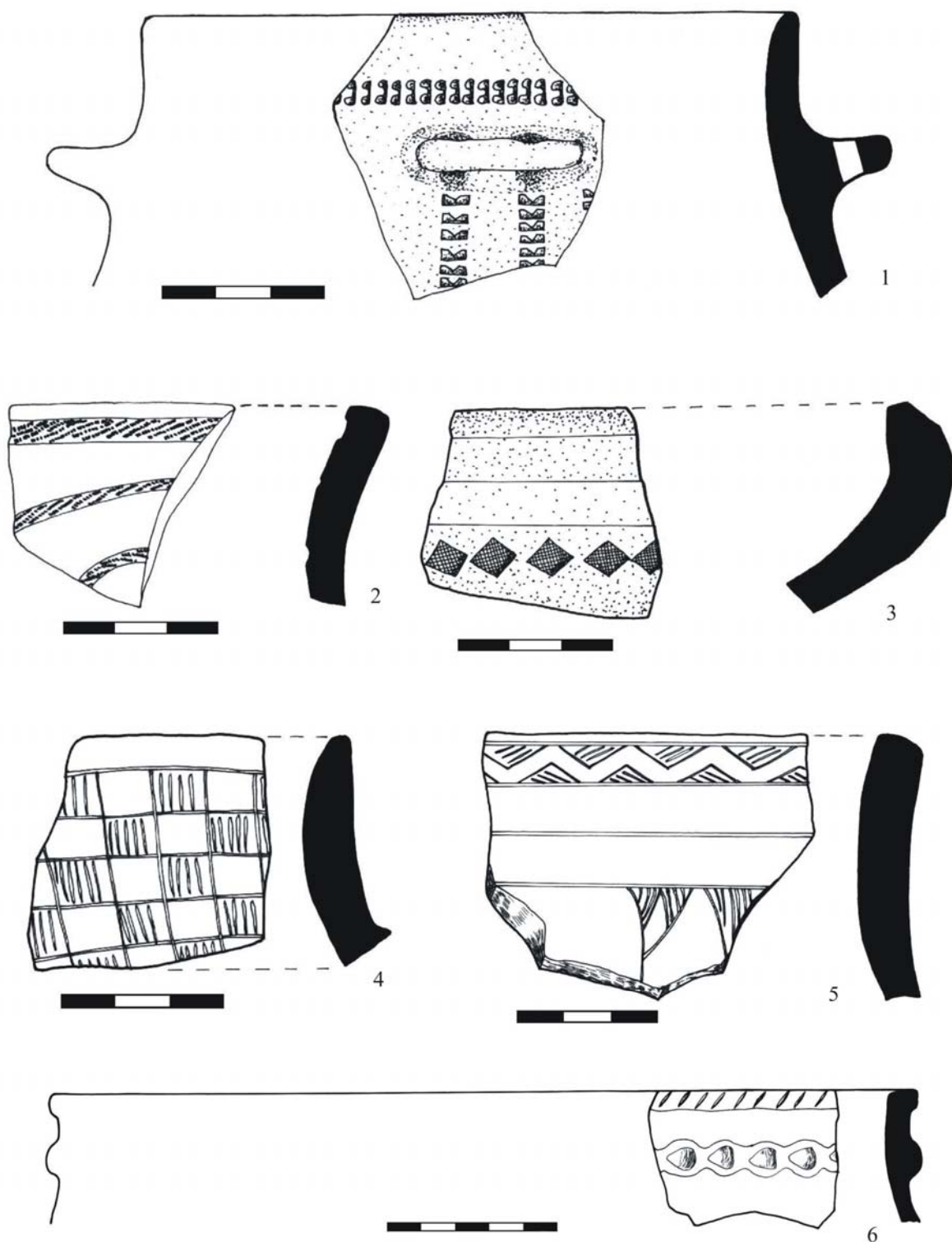
Ceramică din epoca bronzului: culturile Glina (1-4 Alexandria-Cărămidărie), Tei (5,6 Valea Nanovului-*pct.11*), Coslogeni (7,8 Valea Nanovului-*pct.10*).

Fig. 26

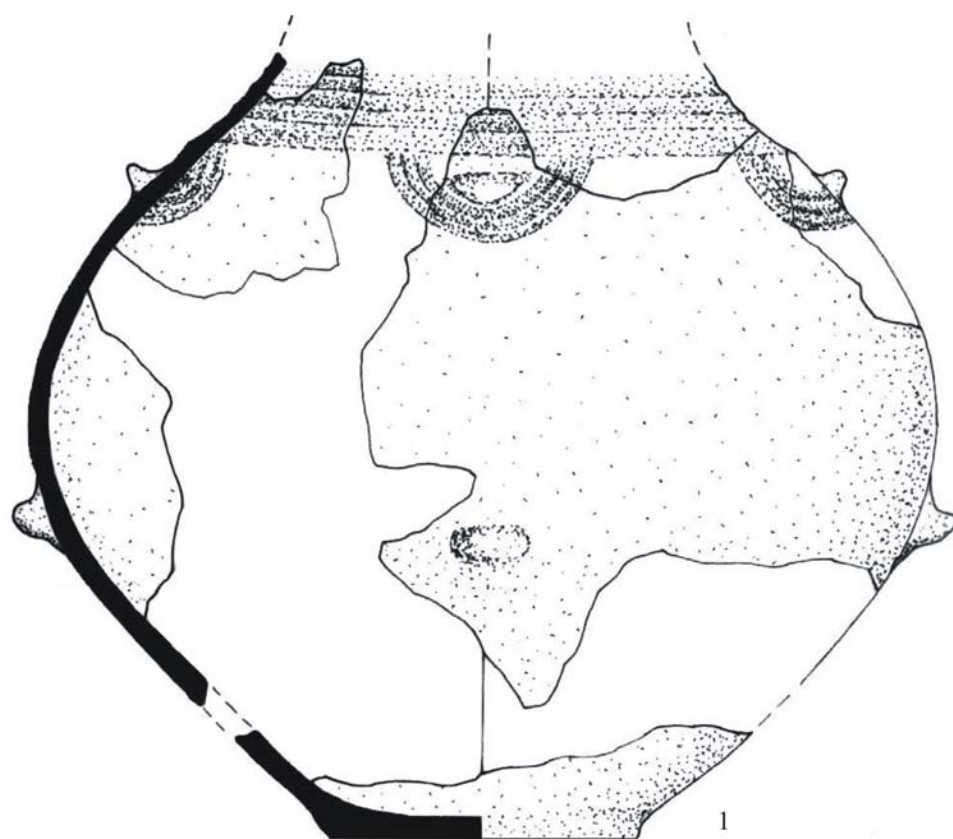

Ceramică din bronzul târziu: 1-5 Alexandria-*pct.42*; 6 Alexandria-*pct.44*; 7 Alexandria-*Gorgan*.

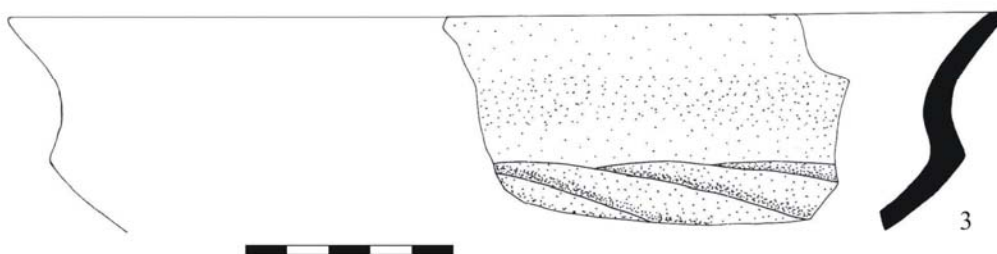
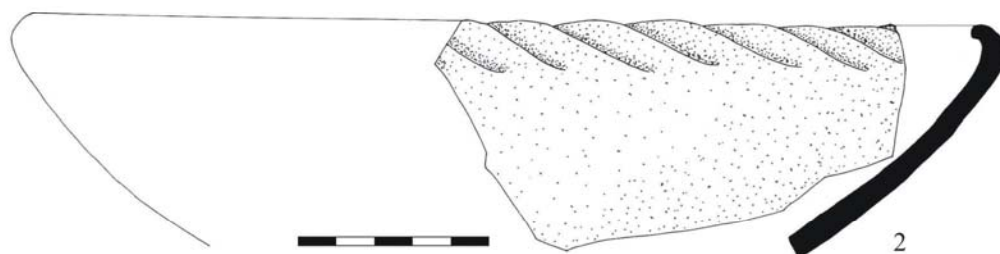
Fig. 27

Ceramică din prima epocă a fierului (cultura Basarabi) de pe Valea Nanovului: 1-3 *Izvorul Rece*; 4,5 *pct. 29*; 6 *pct. 28*.

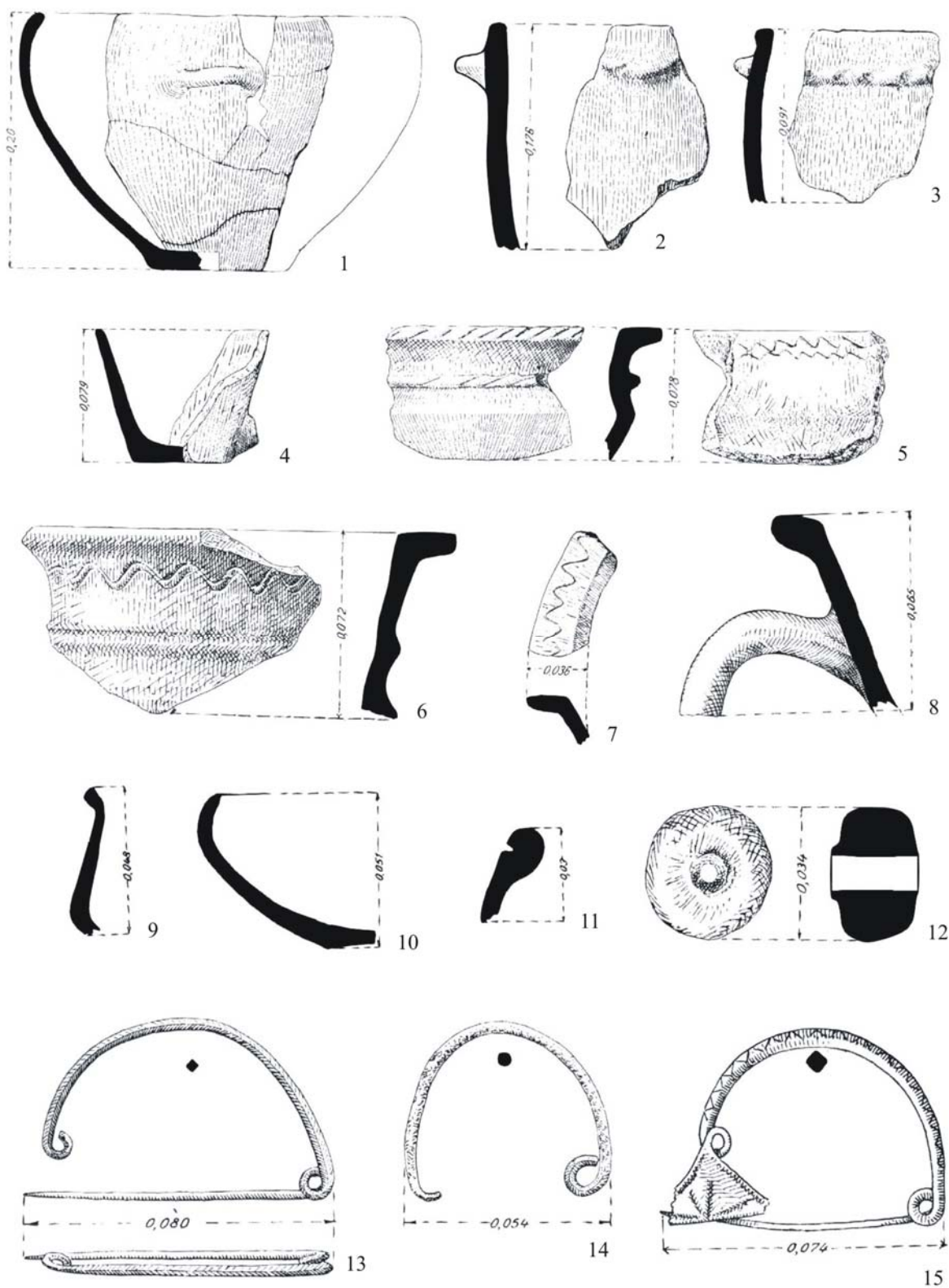

0 4 8 12 cm

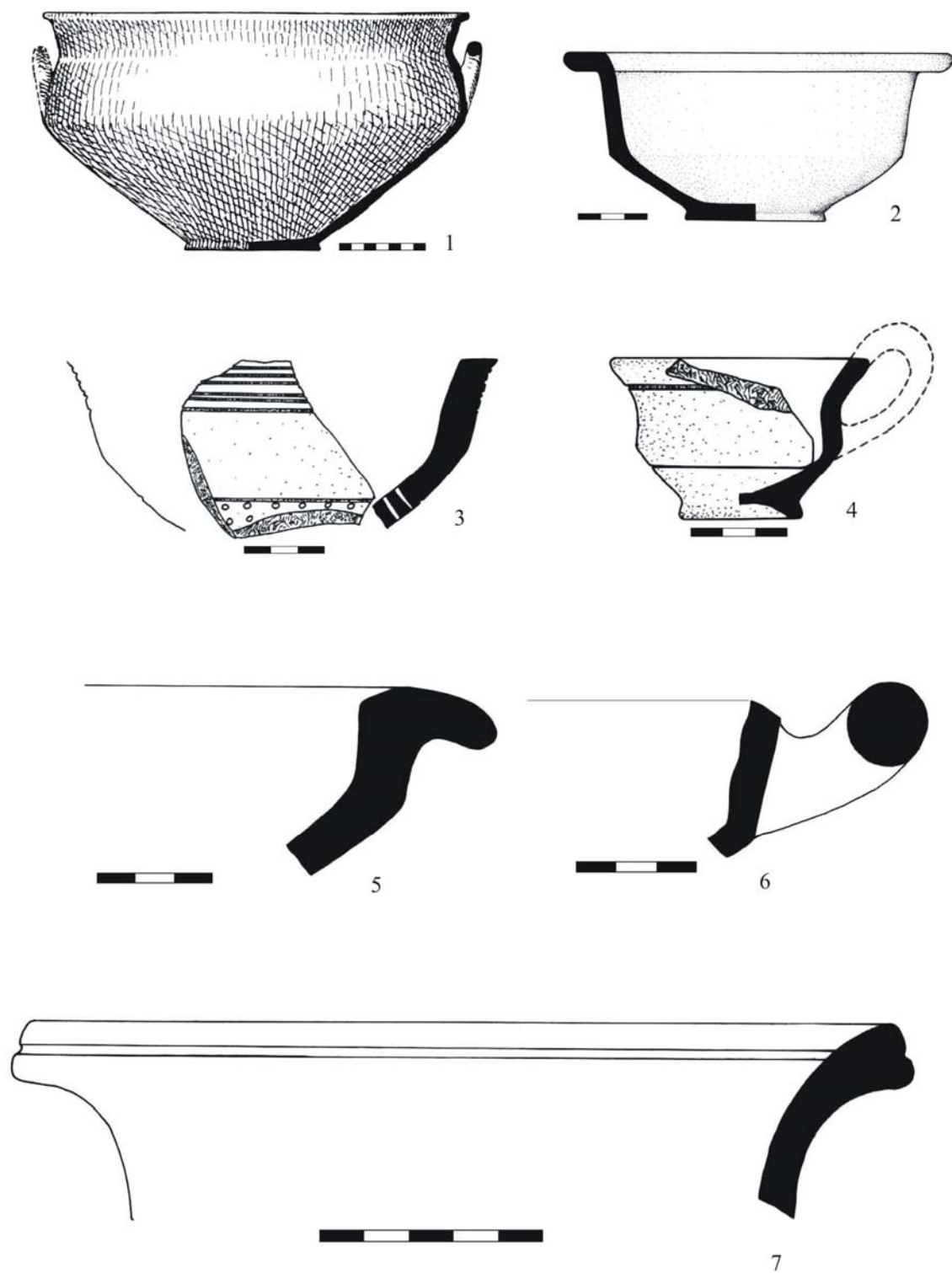
Ceramică din prima epocă a fierului (cultura Basarabi): 1 Alexandria-Bâcâieni;
2,3 Alexandria-Cărămidărie.

Fig. 29

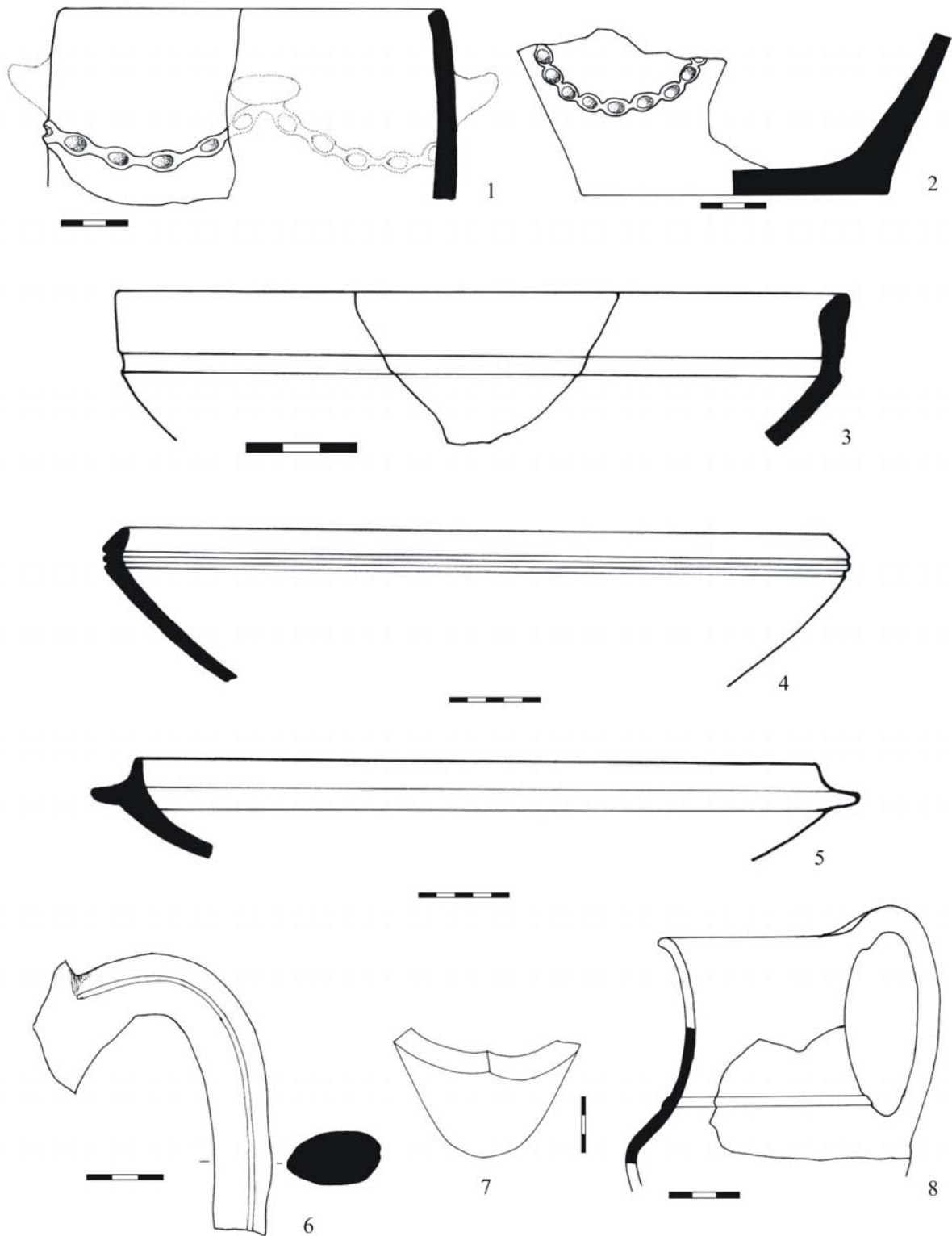

Materiale din a doua epocă a fierului de la Alexandria-La Vii: 1-11 ceramică; 12 fusaiolă; 13-15 fibule de bronz (după C. Preda).

Fig. 30

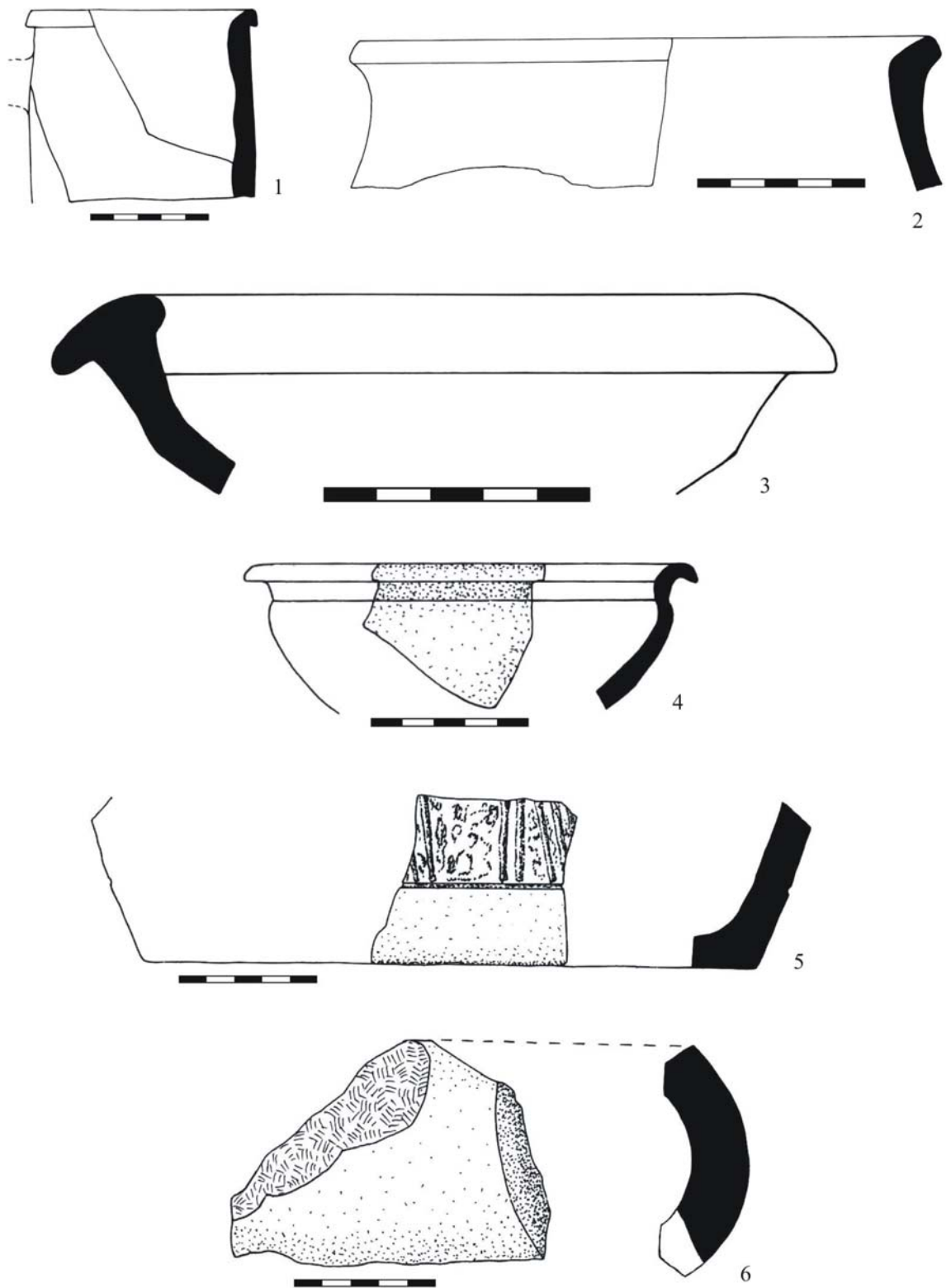

Ceramică din a doua epocă a fierului de la Alexandria-Podul Nou (1 după C. Preda).

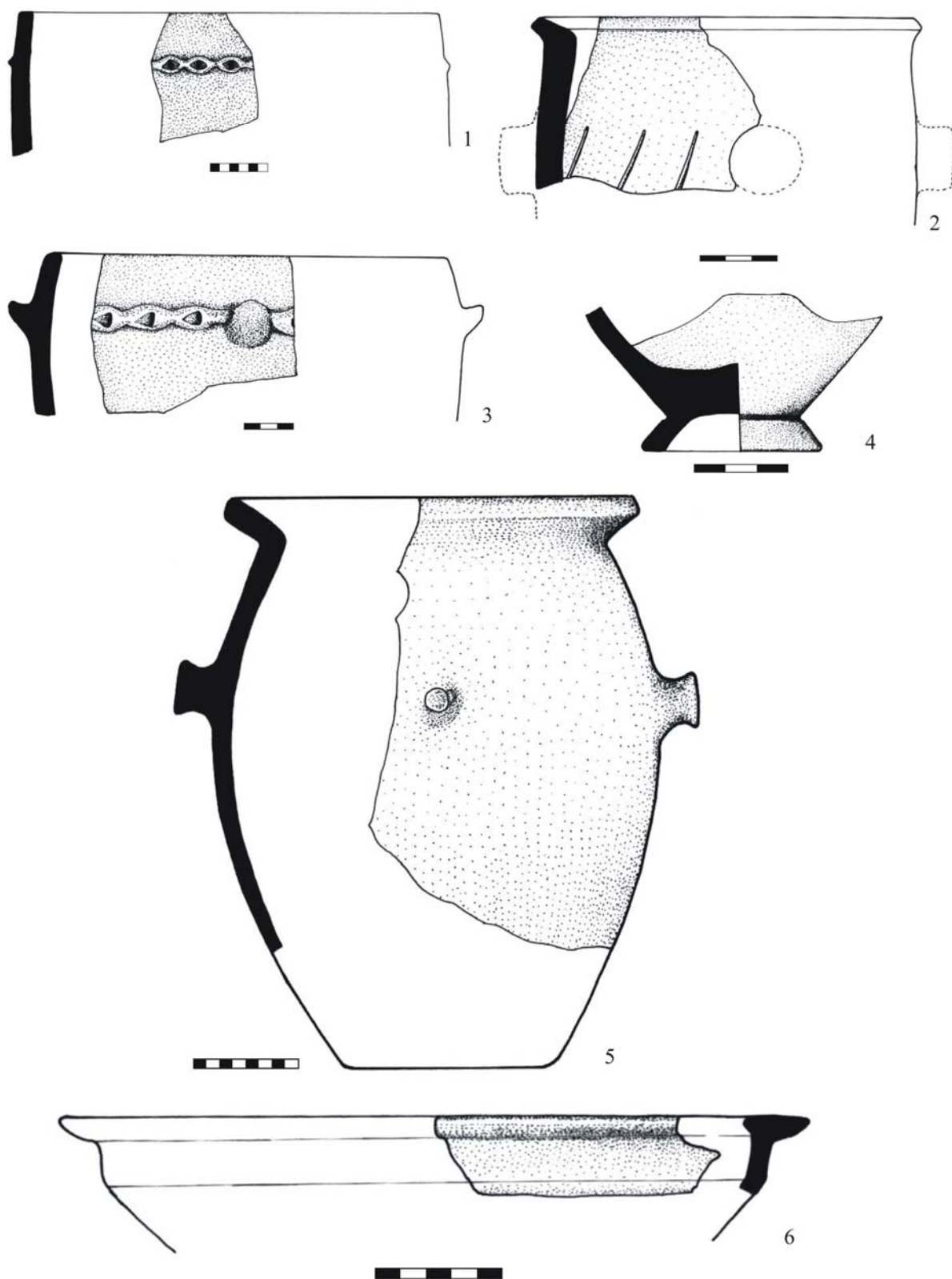

Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Nanoveanca-Baraj*: 1-5, 8 ceramică geto-dacă; 6,7 ceramică elenistică.

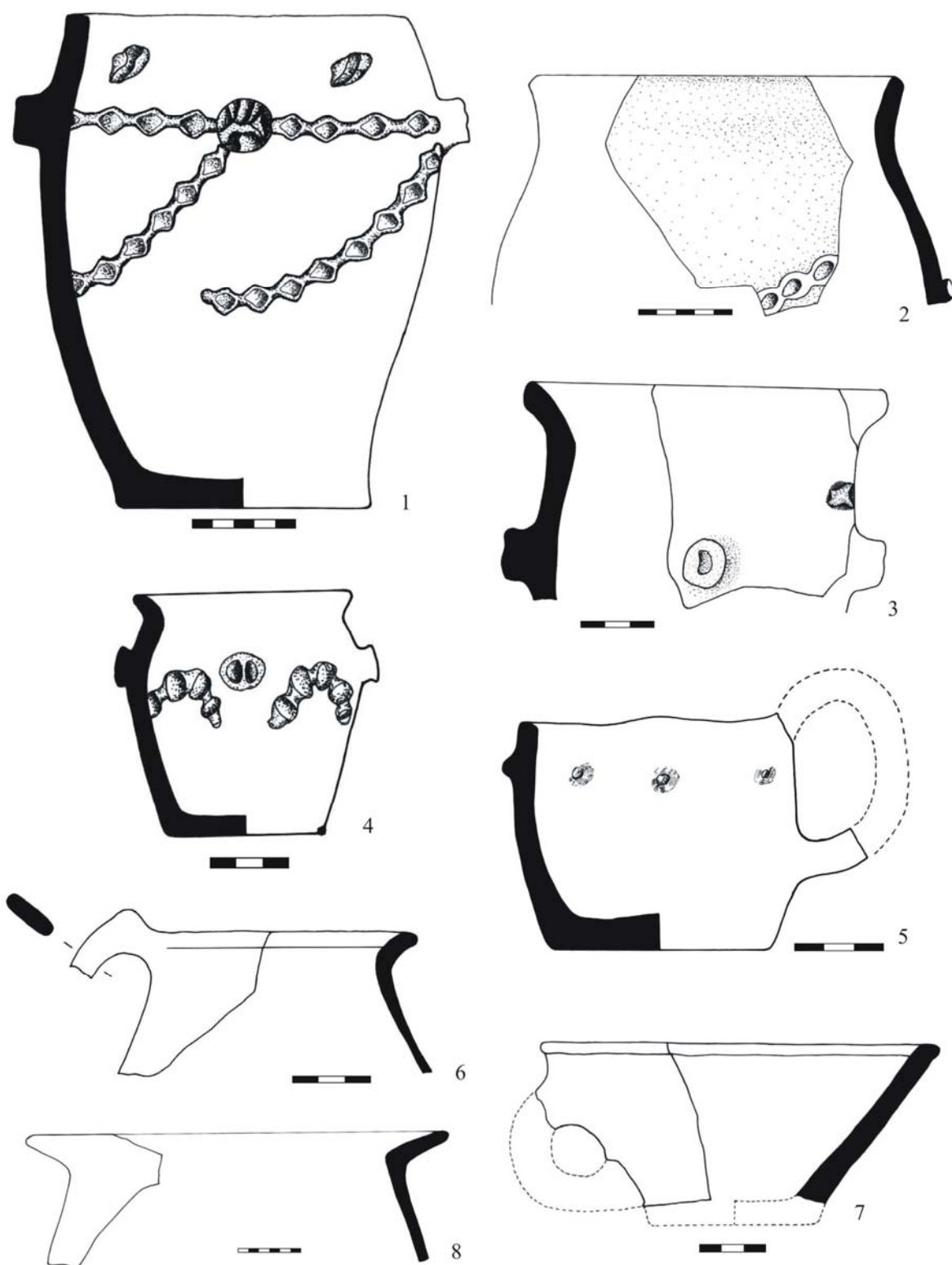
Fig. 32

Ceramică din a doua epocă a fierului de la *Nanoveanca-Baraj*: 1 ceramică elenistică; 2-4 ceramică geto-dacă; 5 vas de grafit; 6 olan.

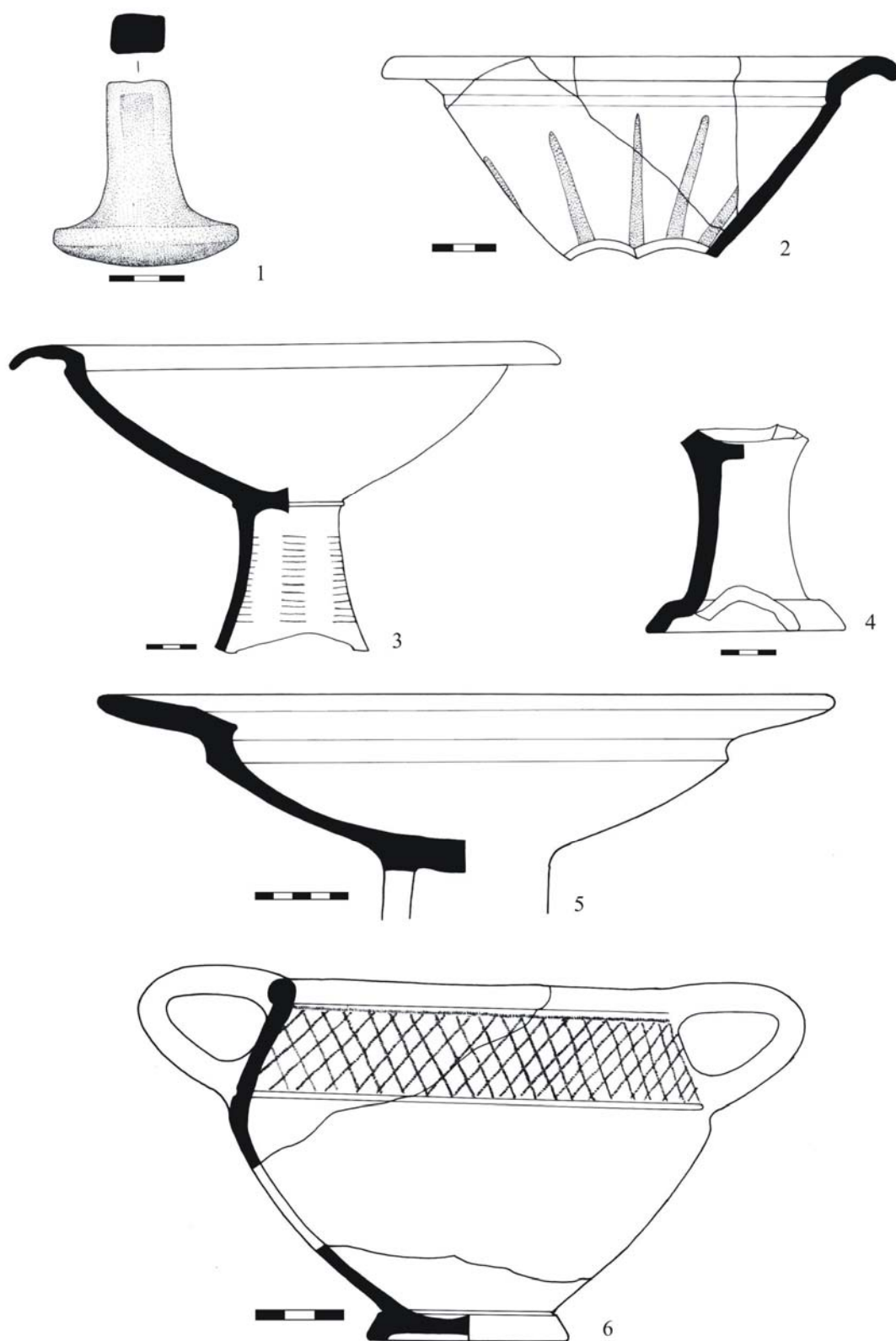

Ceramică din a doua epocă a fierului de la Adămești-Biserica Veche.

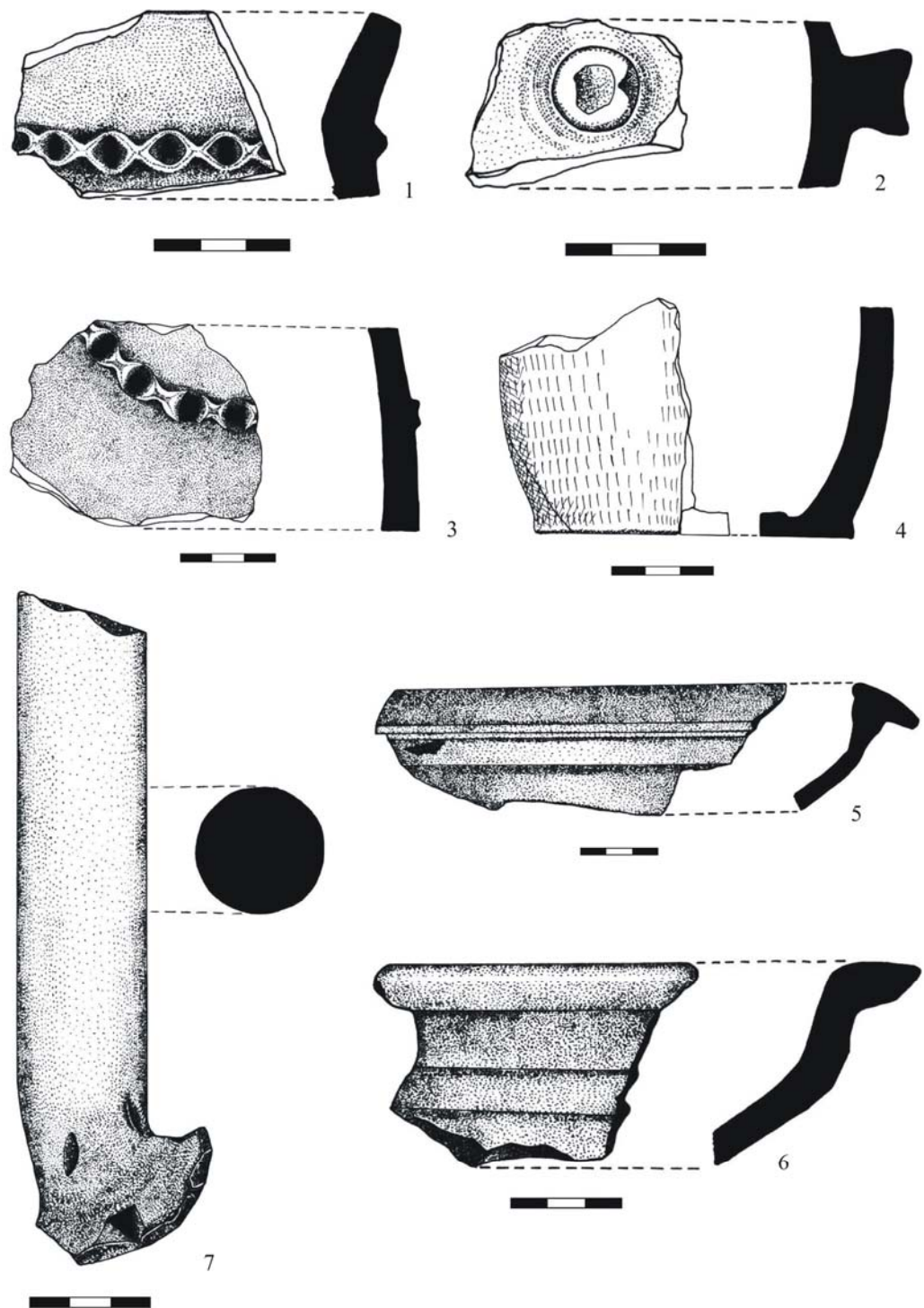
Ceramică din a doua epocă a fierului de la Alexandria-Căramidărie.

Fig. 35

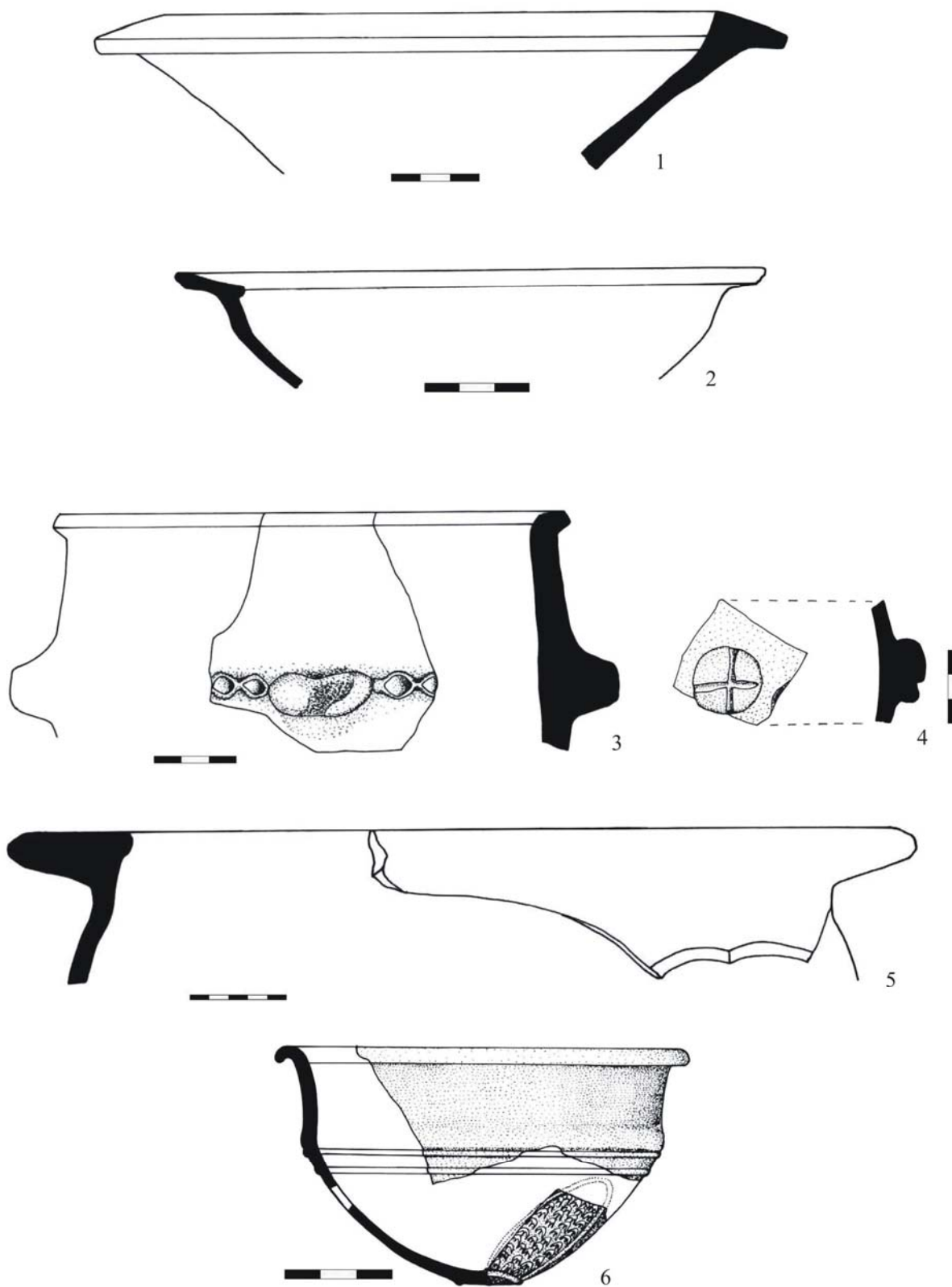
Ceramică din a doua epocă a fierului de la Alexandria-Cărămidărie.

Fig. 36

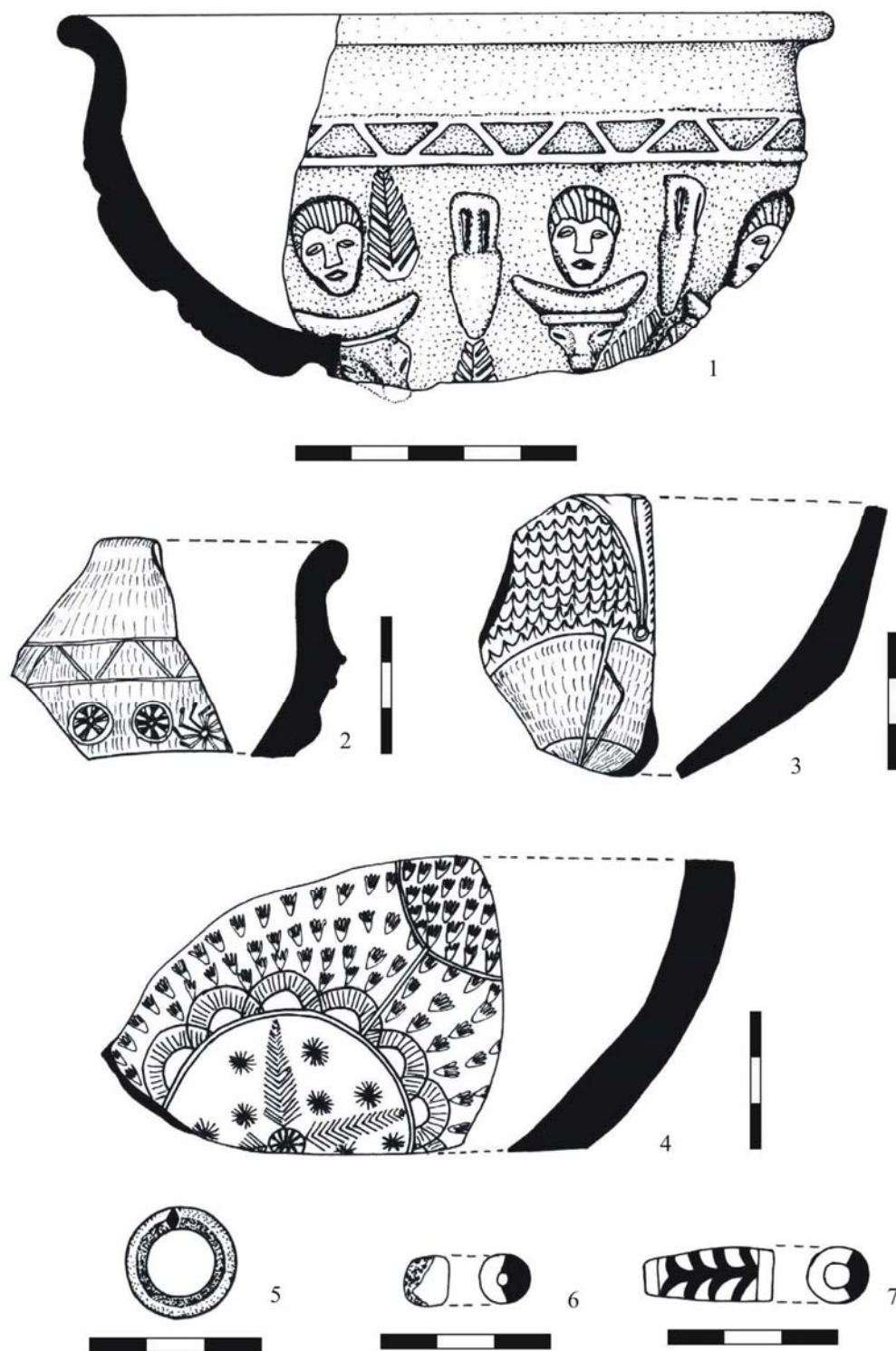

Ceramică din a doua epocă a fierului de la Alexandria-Podul Vechi: 1-6 ceramică geto-dacă; 7 toartă de amforă elenistică.

Fig. 37

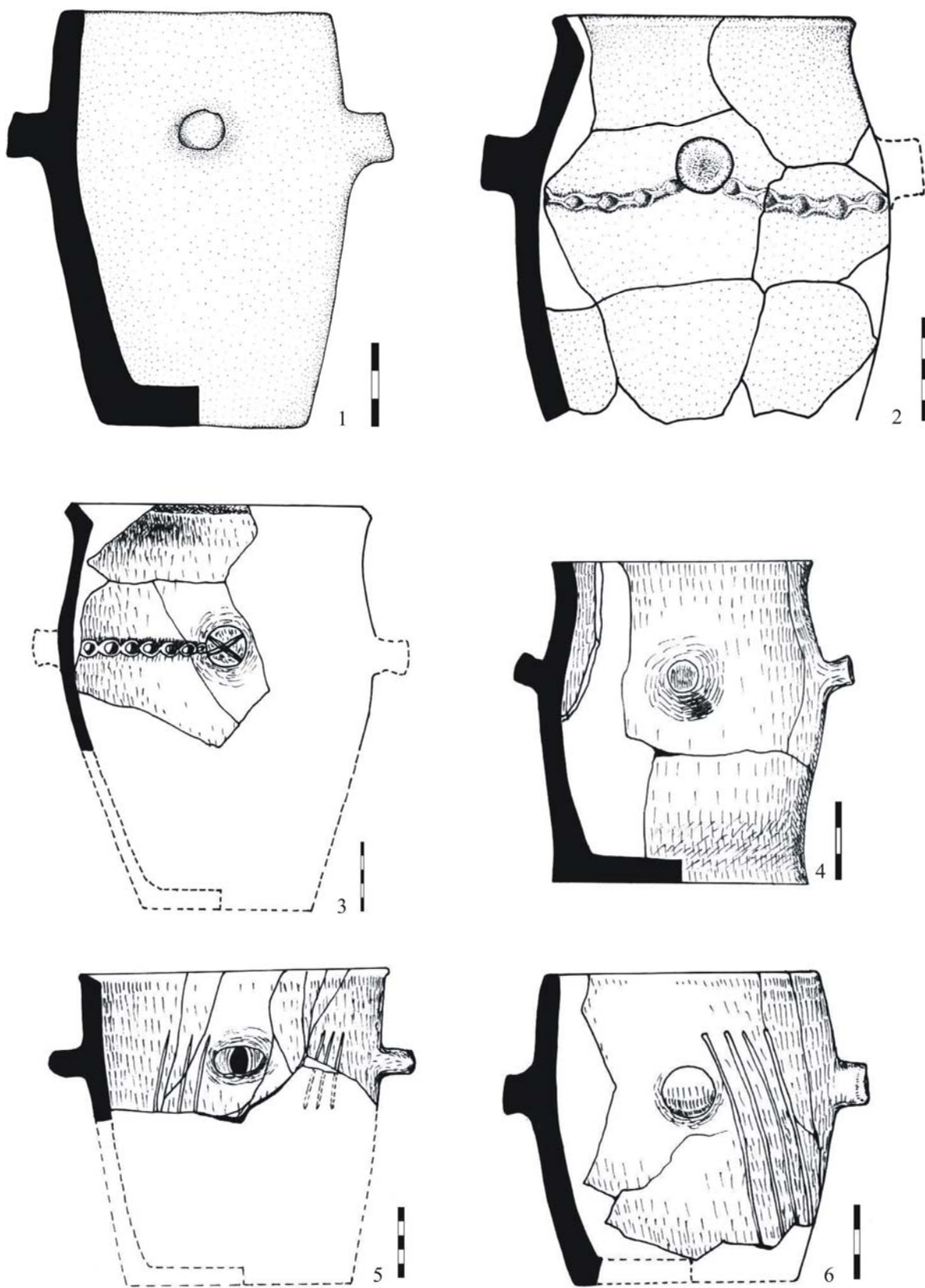

Ceramică din a doua epocă a fierului de la Alexandria-S.U.T. Simca: 1,2,6 vase lucrate la roată; 3-5 vase lucrate cu mâna.

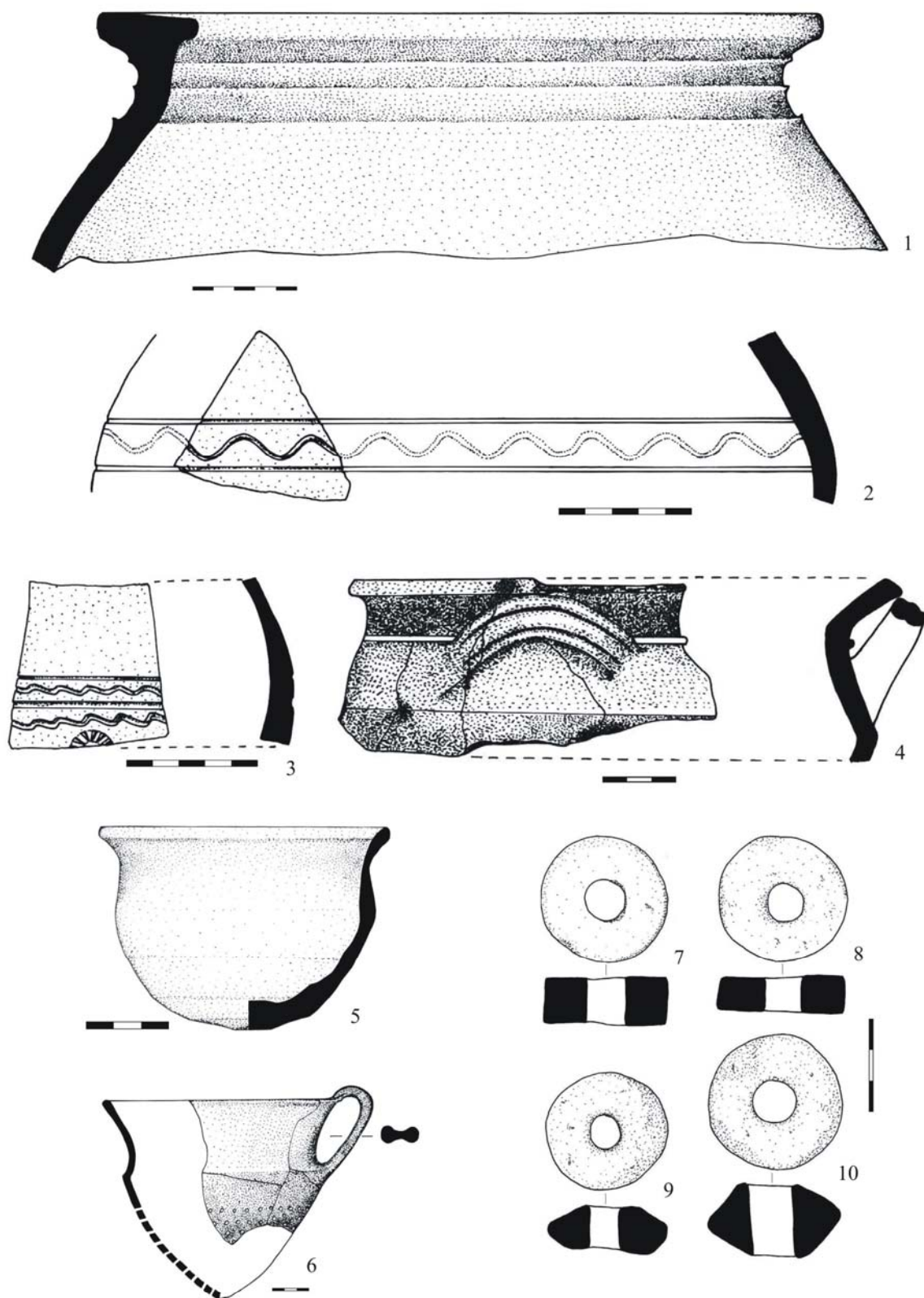
Materiale din a doua epocă a fierului de la Poroschia-Râpe: 1-4 cupe cu decor în relief; 5 verigă de bronz; 6,7 mărgelă de sticlă.

Fig. 39

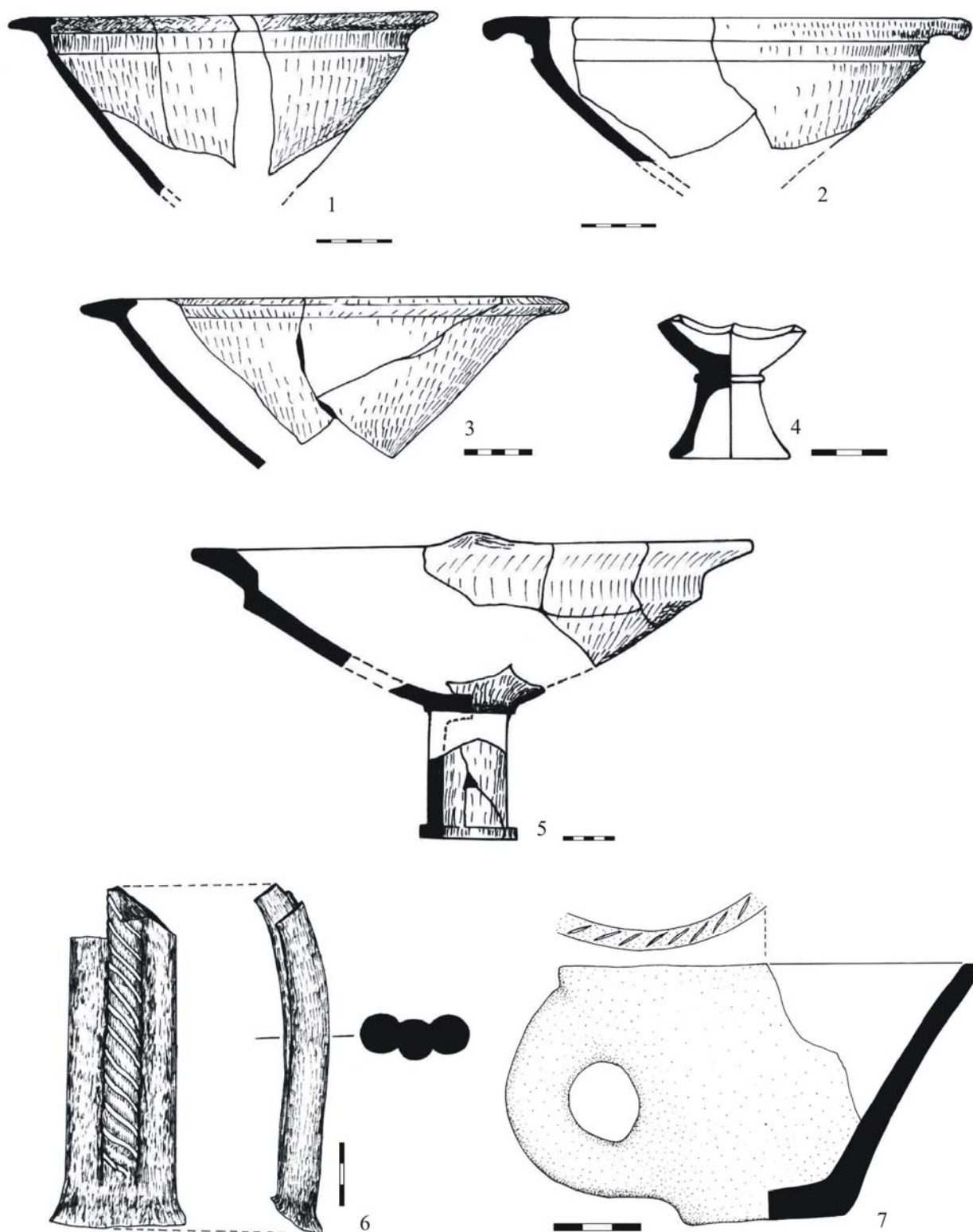
Ceramică din a doua epocă a fierului de la Poroschia-Râpe.

Fig. 40

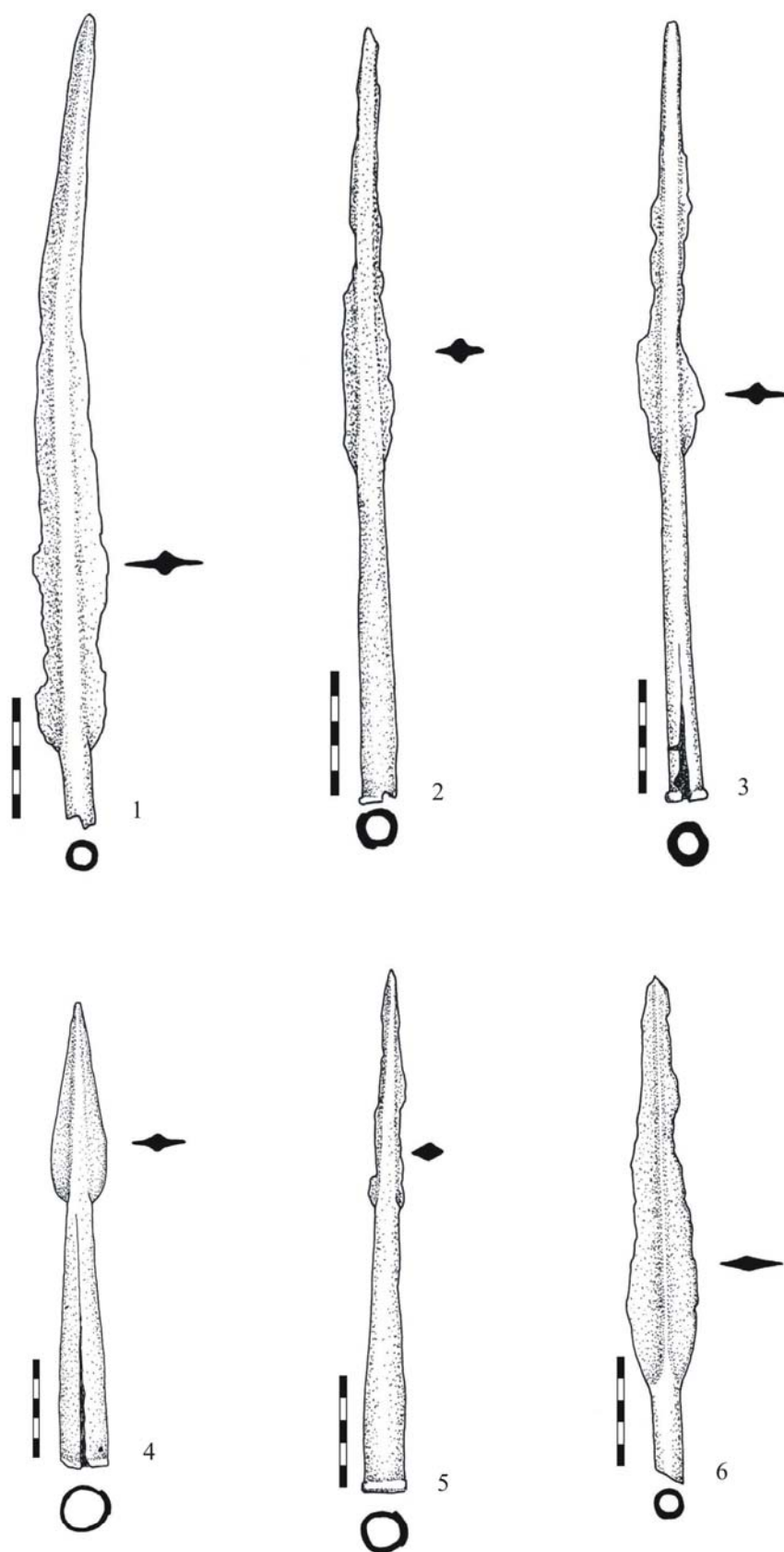
Ceramică din a doua epocă a fierului de la Poroschia-Râpe: 1-6 vase lucrate la roată; 7-10 fusaiole.

Fig. 41

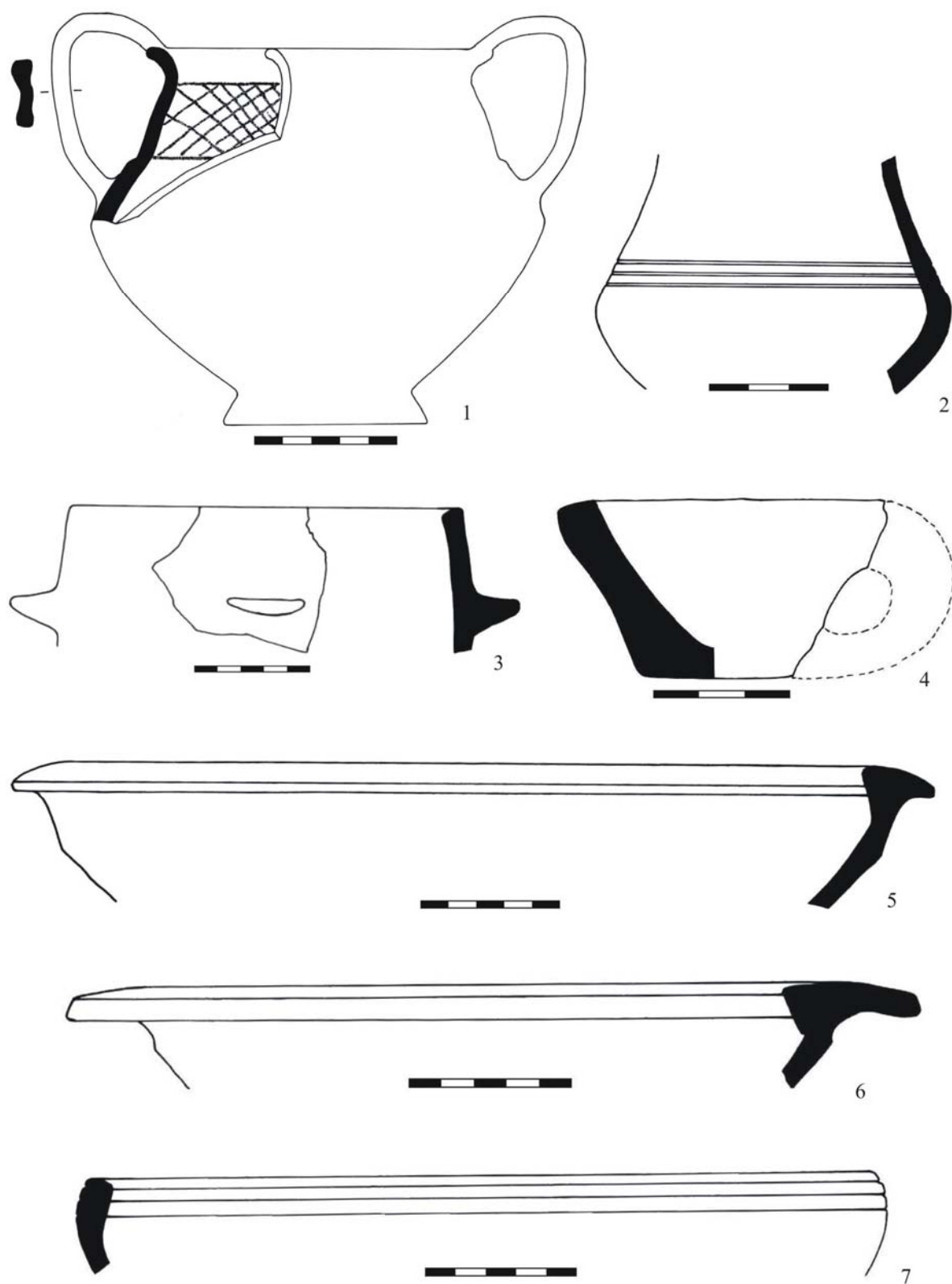

Ceramică din a doua epocă a fierului de la Poroschia-Râpe.

Fig. 42

Vârfuri de lance din a doua epocă a fierului de la Poroschia-La Vii.

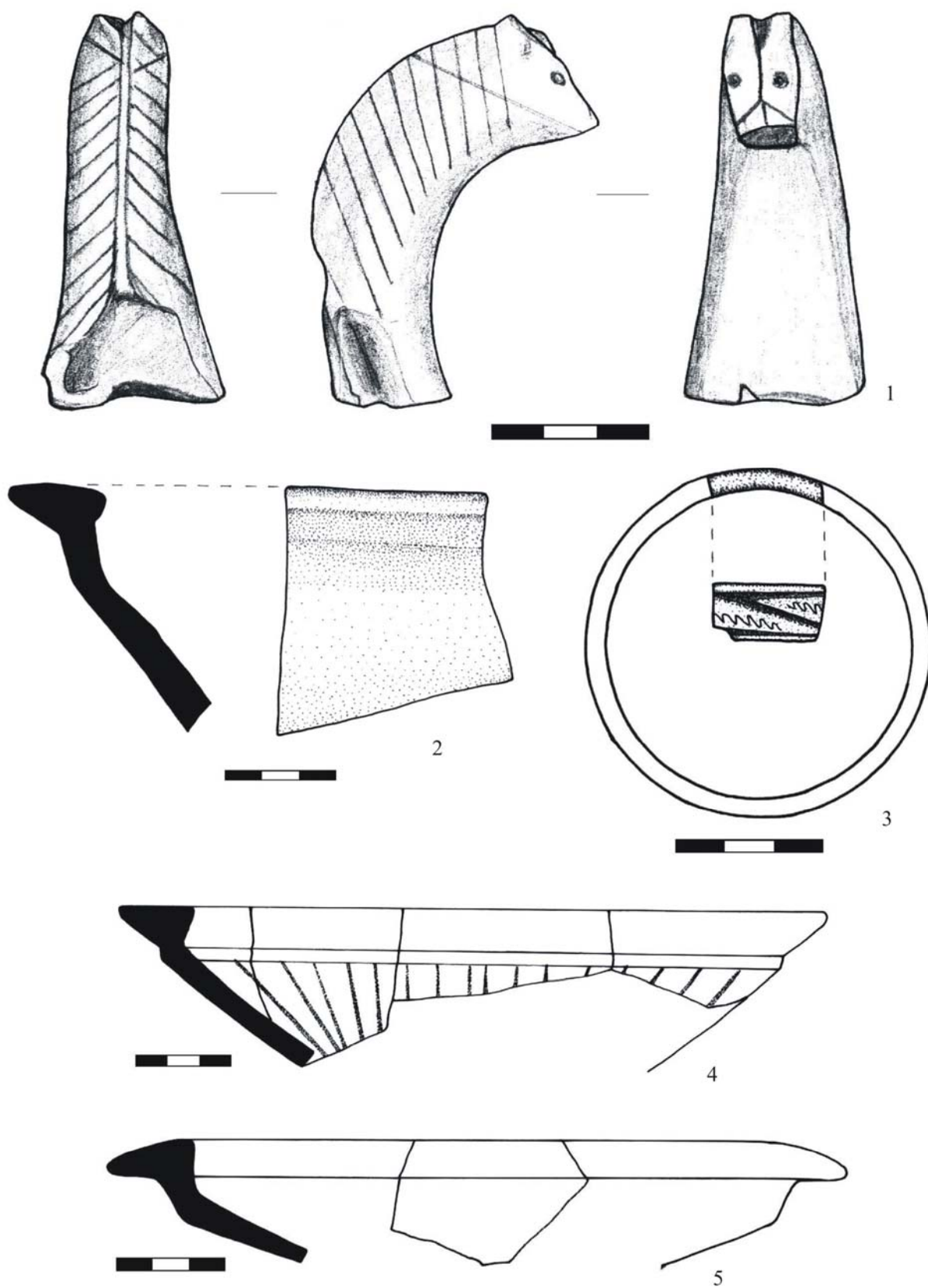
Ceramică din a doua epocă a fierului de pe Valea Nanovului-Balta Călin.

Fig. 44

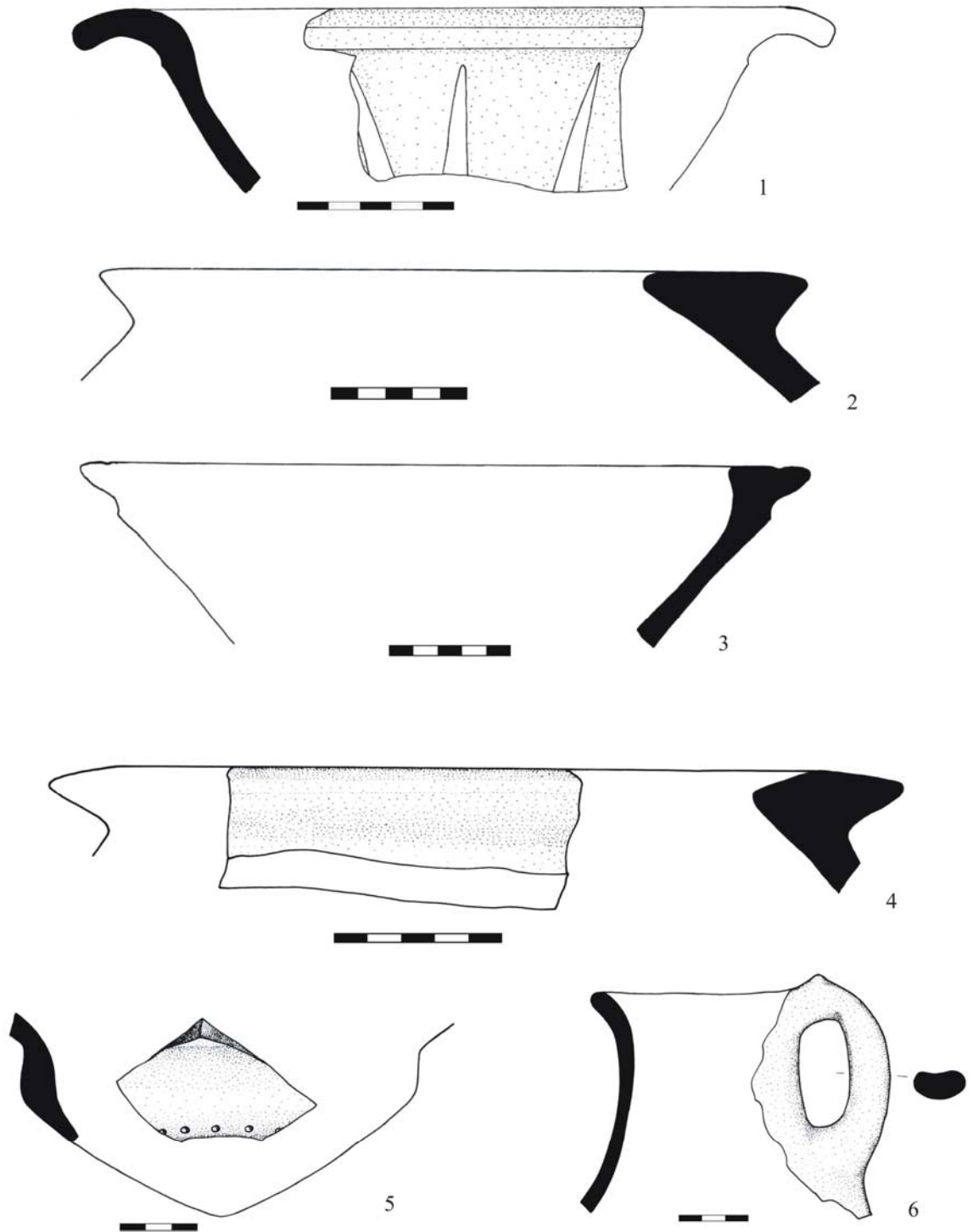

Ceramică din a doua epocă a fierului de pe Valea Nanovului-Cabana de pescuit.

Fig. 45

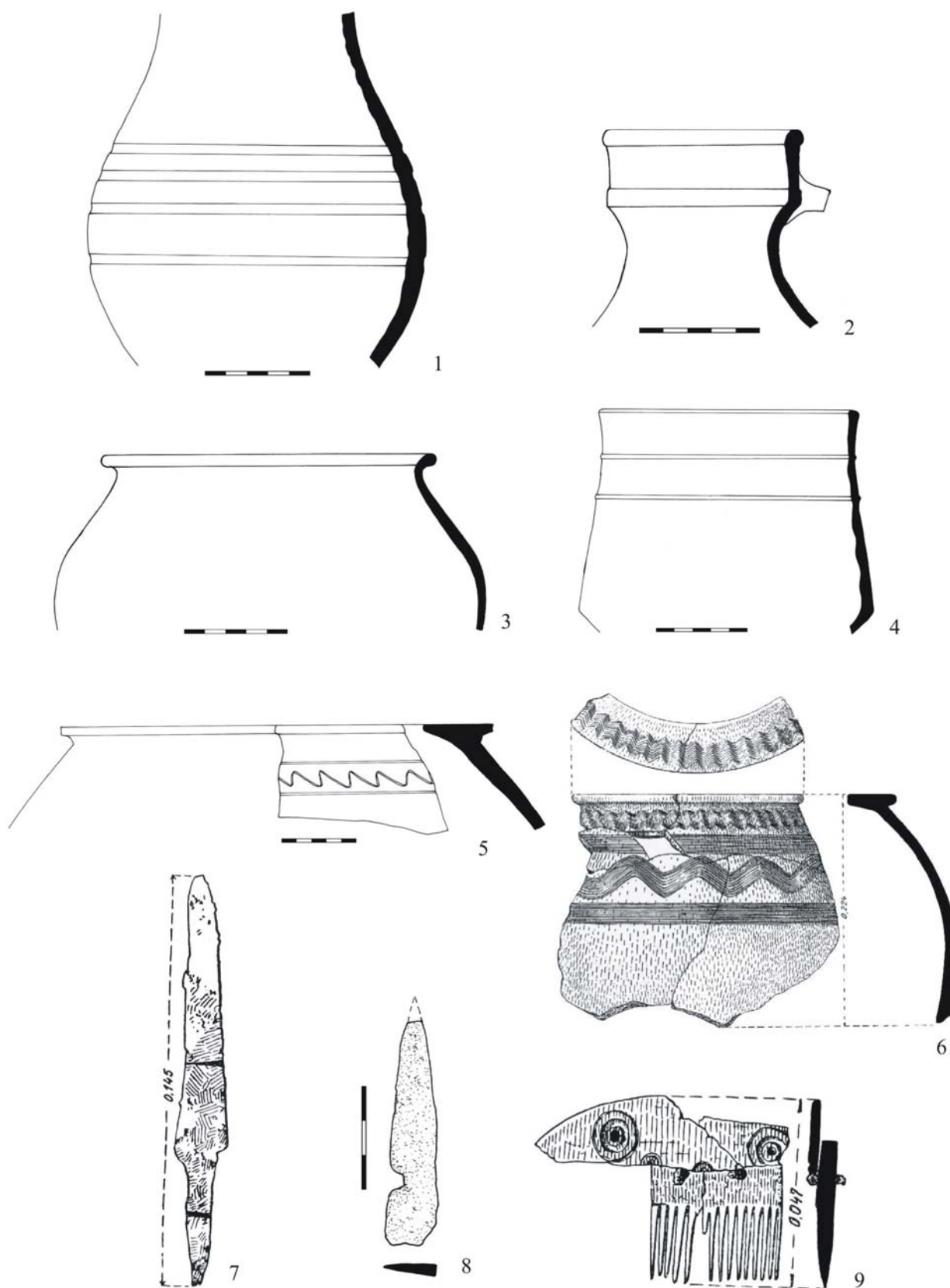

Materiale din a doua epocă a fierului: ceramică (1 *Poroschia Eleșteu*, fragment de rython; 2 *Valea Nanovului-O.C.L.*; 4, 5 *Valea Nanovului-La Cișmea*), fragment de brățară de sticlă (3 *Valea Nanovului-O.C.L.*).

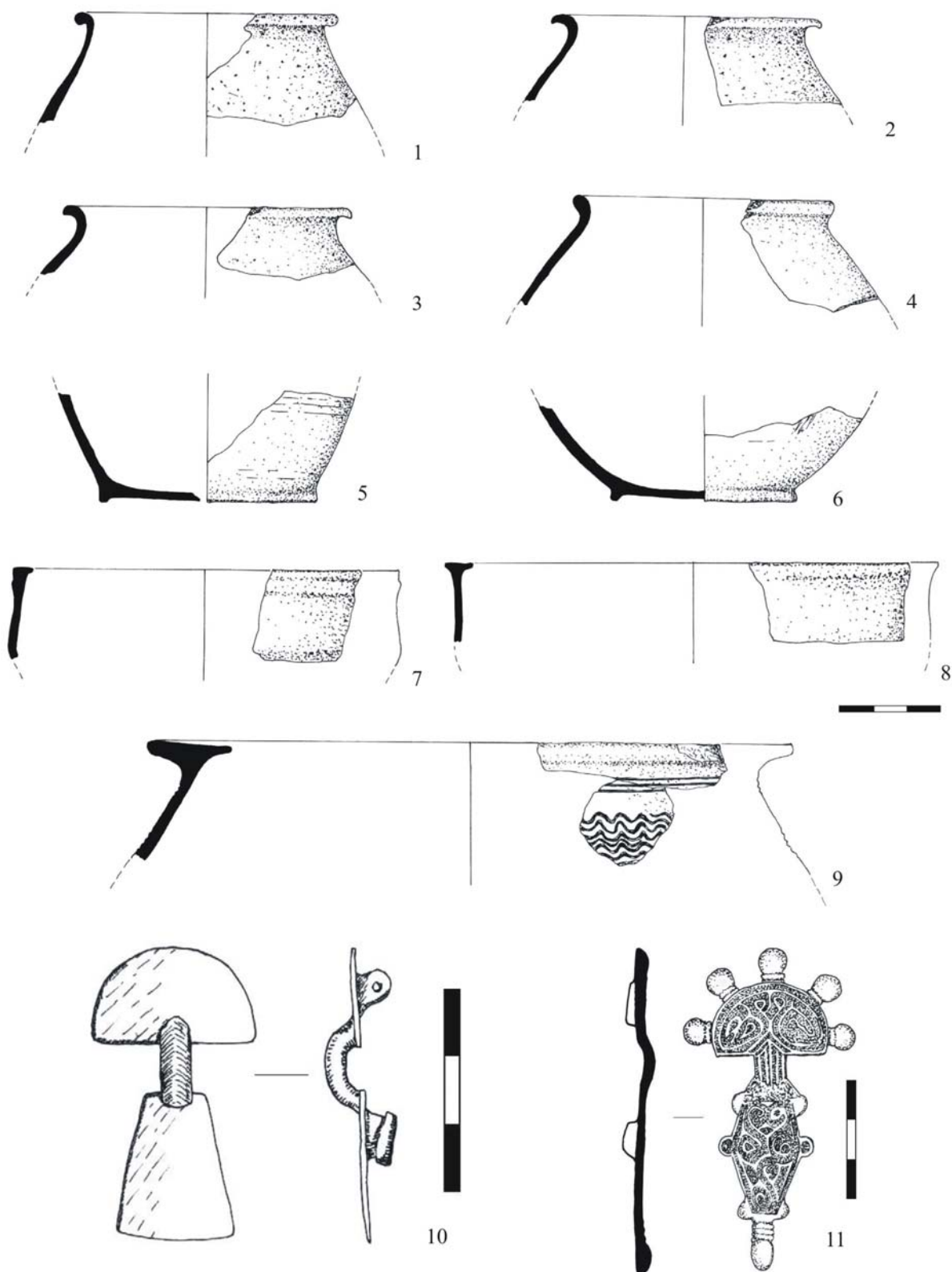

Ceramică din a doua epocă a fierului: 1 Alexandria-*pct.* 44; 2, 3 Vistireasa-*pct.* 31 B;
4-6 Valea Nanovului-*Gostat* 2.

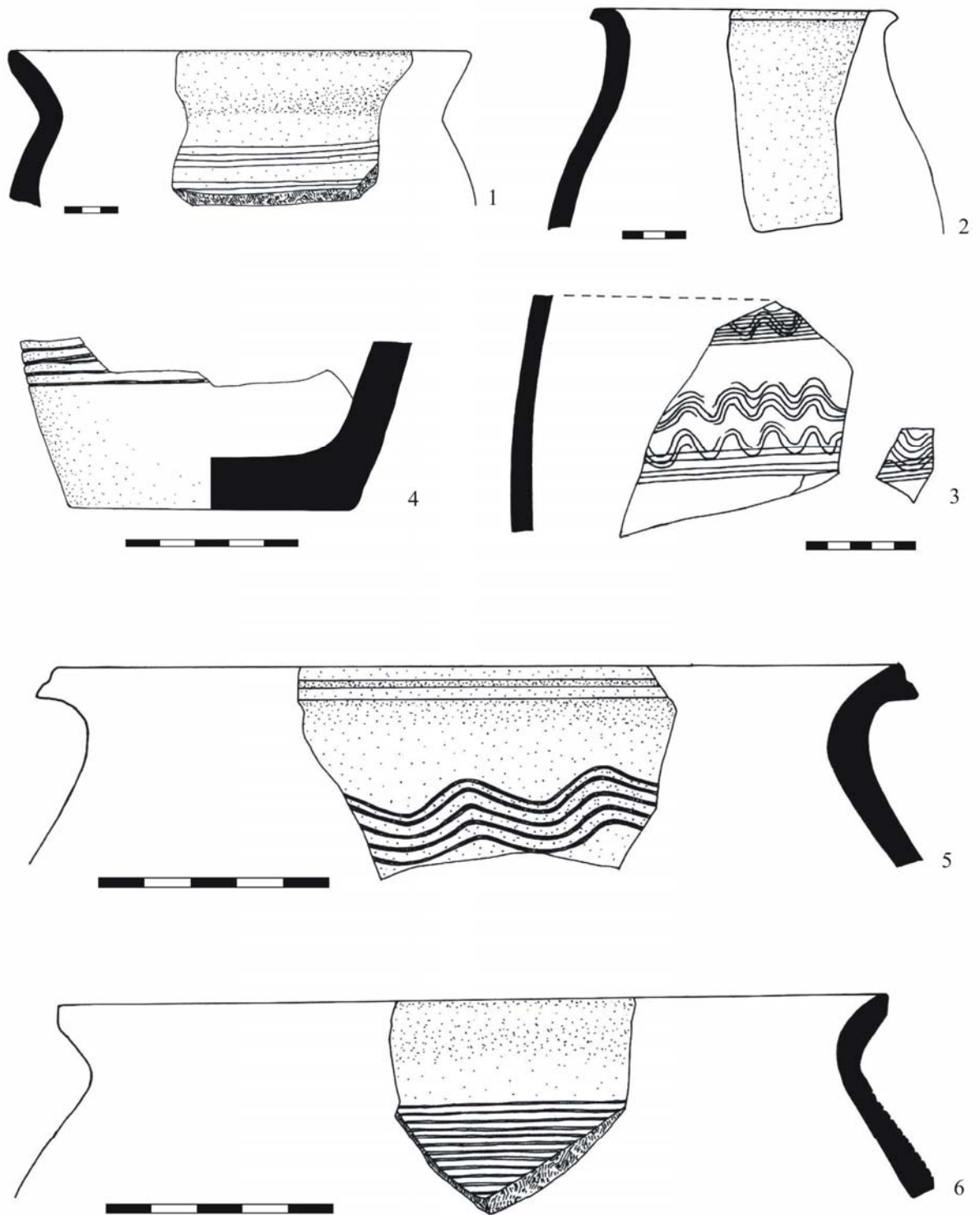
Fig. 47

Materiale din așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de la Alexandria-Hectare: 1-6 vase ceramice; 7,8 cuțite de fier; 9 pieptene de os (6, 7, 9 după C. Preda).

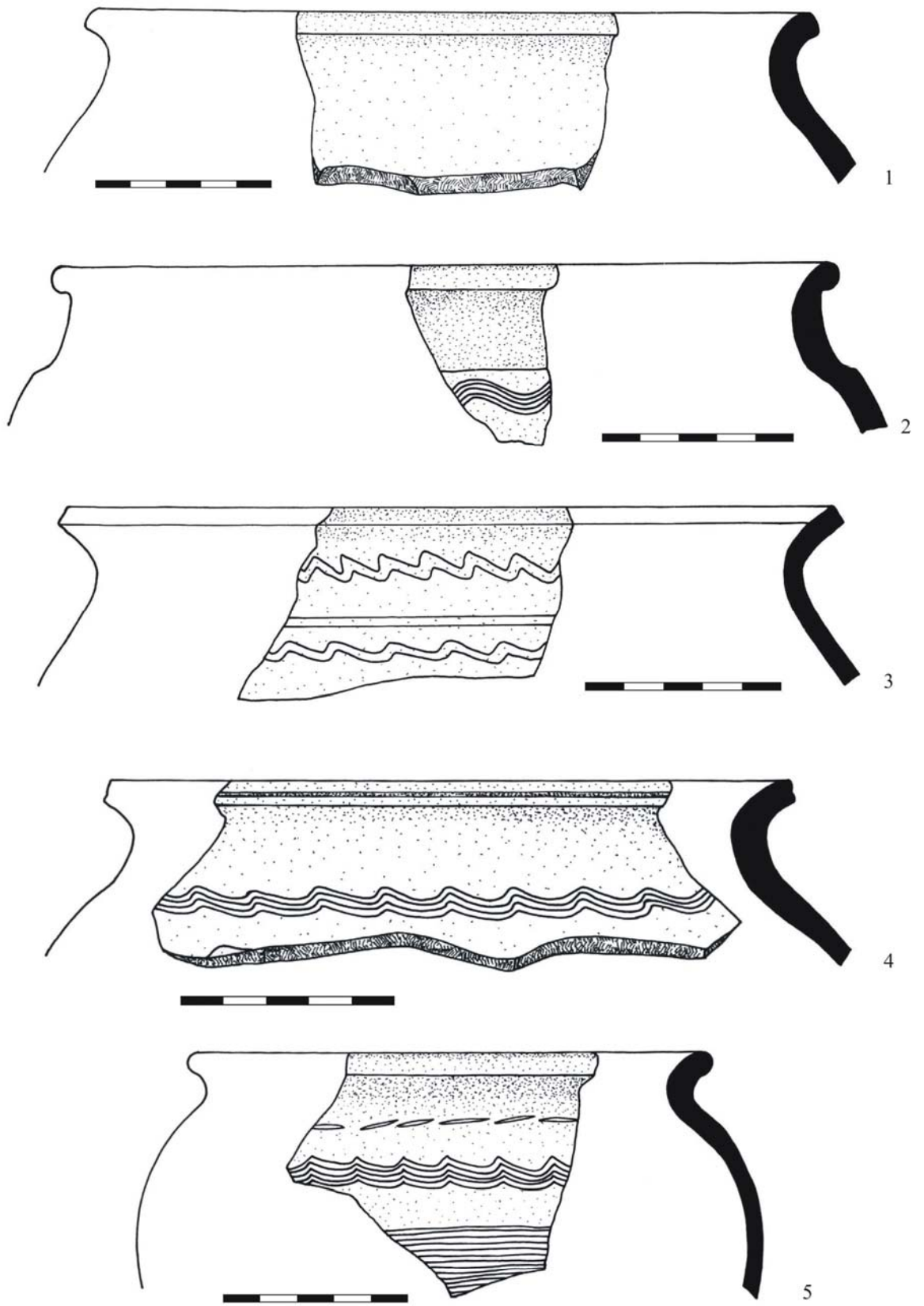

1-10 materiale din așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de la Alexandria-Podul Vechi:
 1-9 vase ceramice; 10 fibulă cu semidisc (după S. Dolinescu-Ferche și E. Țântăreanu).
 11 fibulă digitată (sec. VI-VII p. Chr.) de la Adămești-Vistireasa (pct. 31 A).

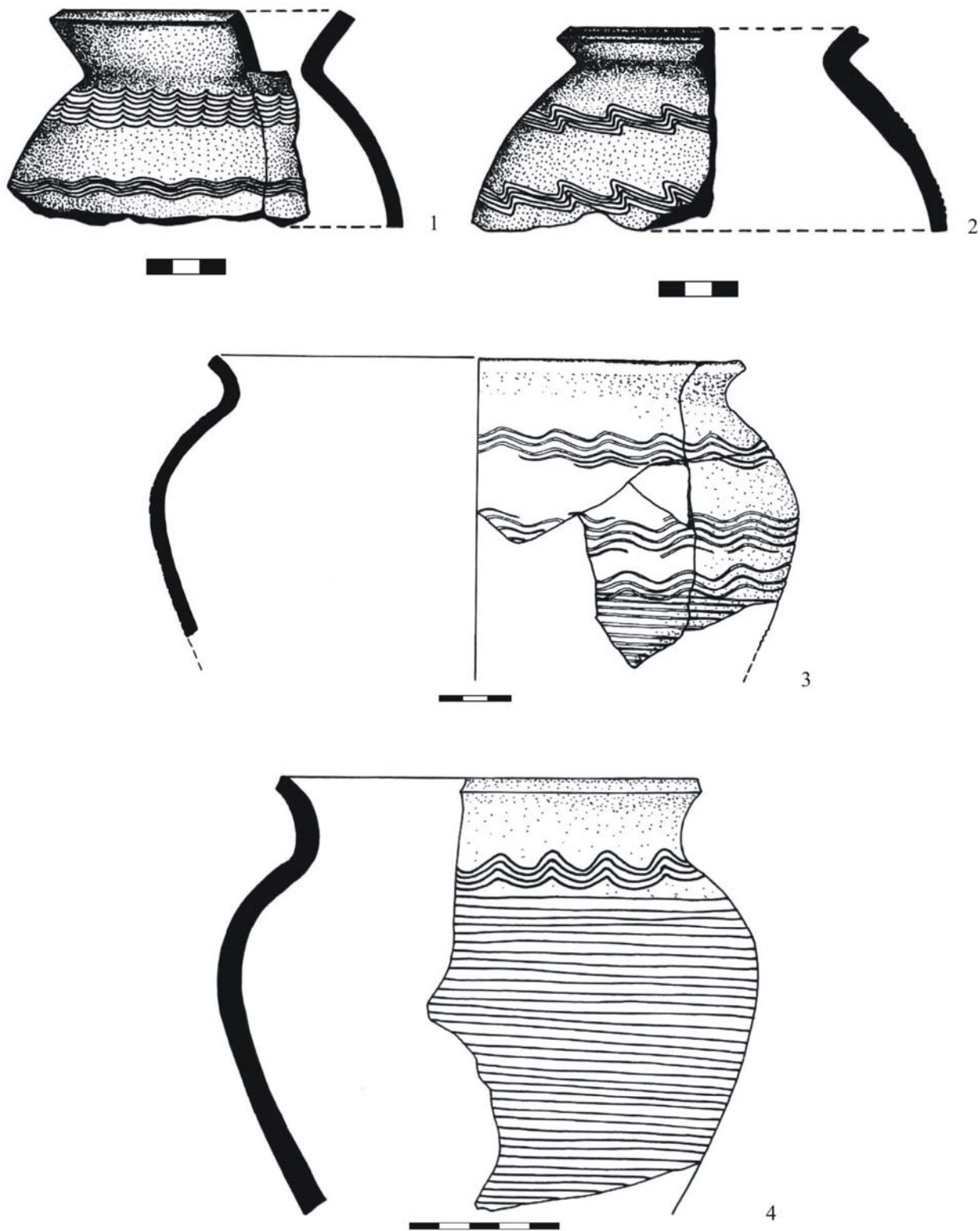
Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu): 1-3 Alexandria-Cărămidărie;
4-6 Alexandria-Podu Nou.

Fig. 50

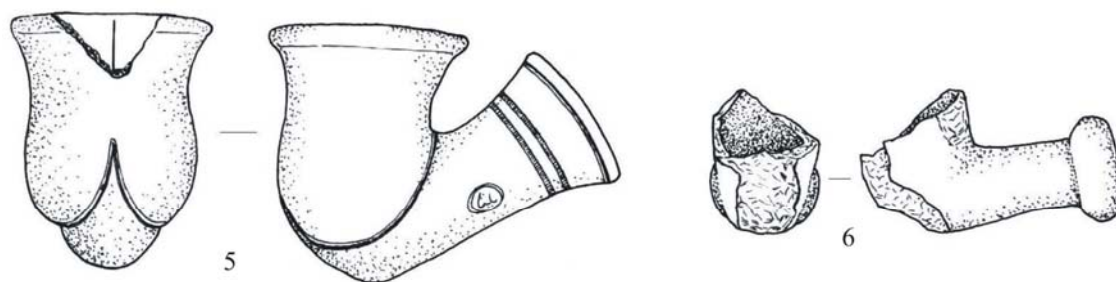
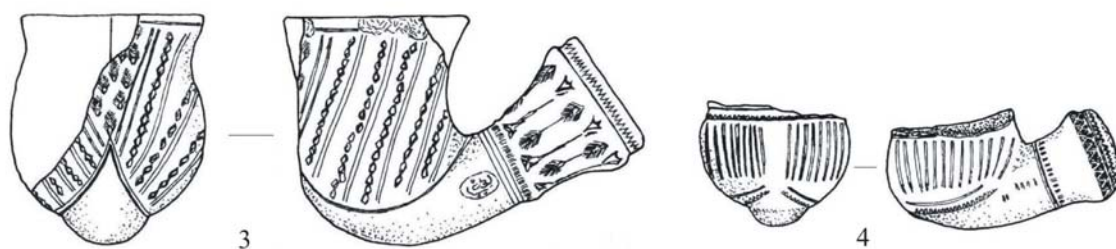
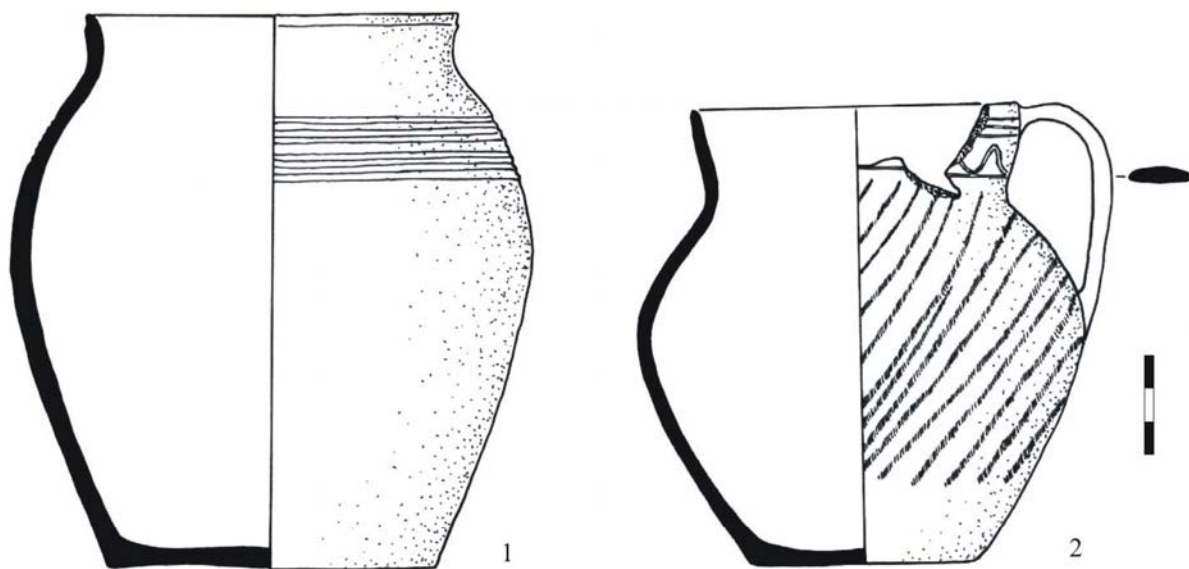

Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu) de la Poroschia-Râpe.

Fig. 51

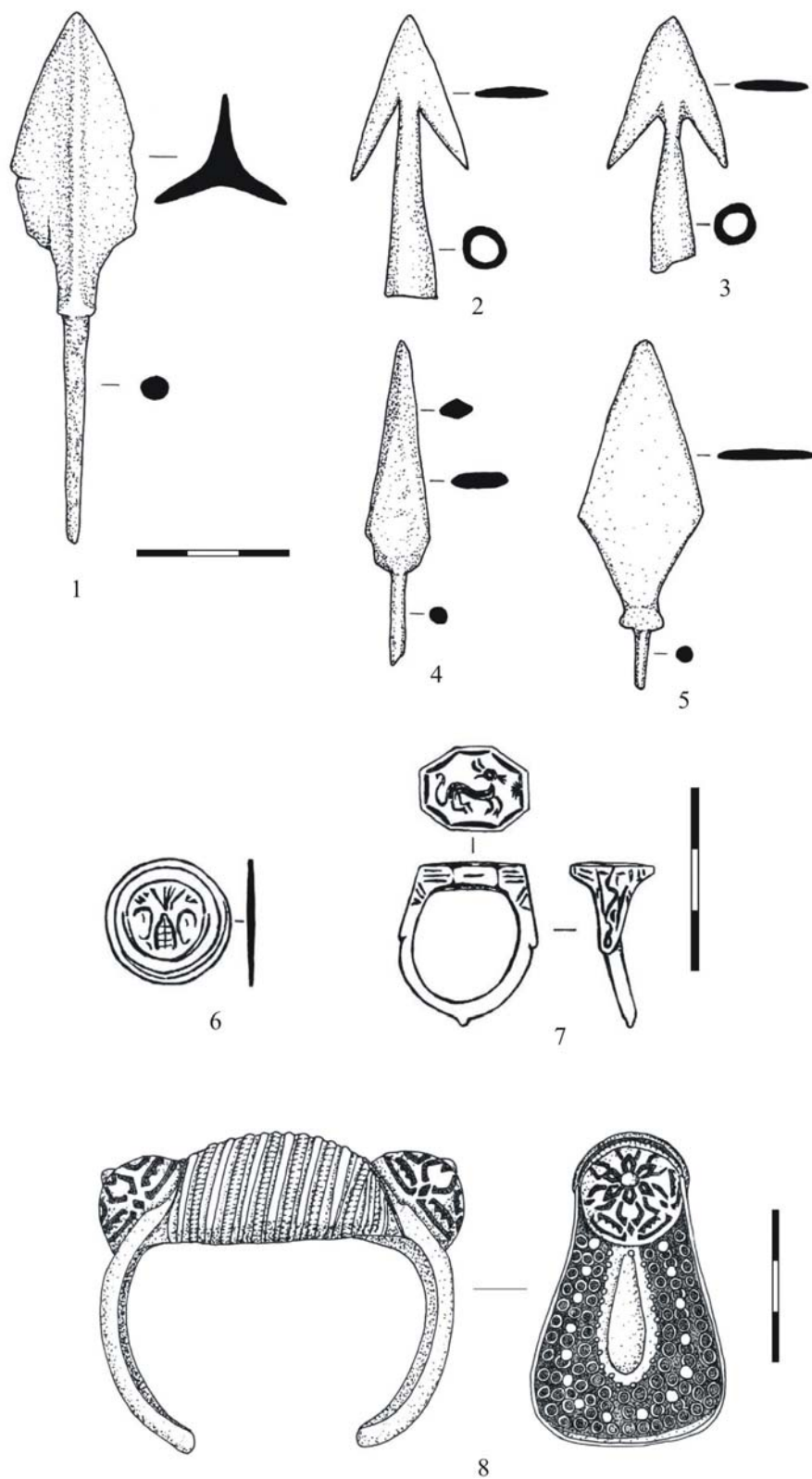

Ceramică din evul mediu timpuriu (cultura Dridu): 1,2 Valea Nanovului-Izvorul Rece; 3 Valea Nanovului-Grădina „CAP 7 Noiembrie”; 4 Alexandria-Terasa Vedeia.

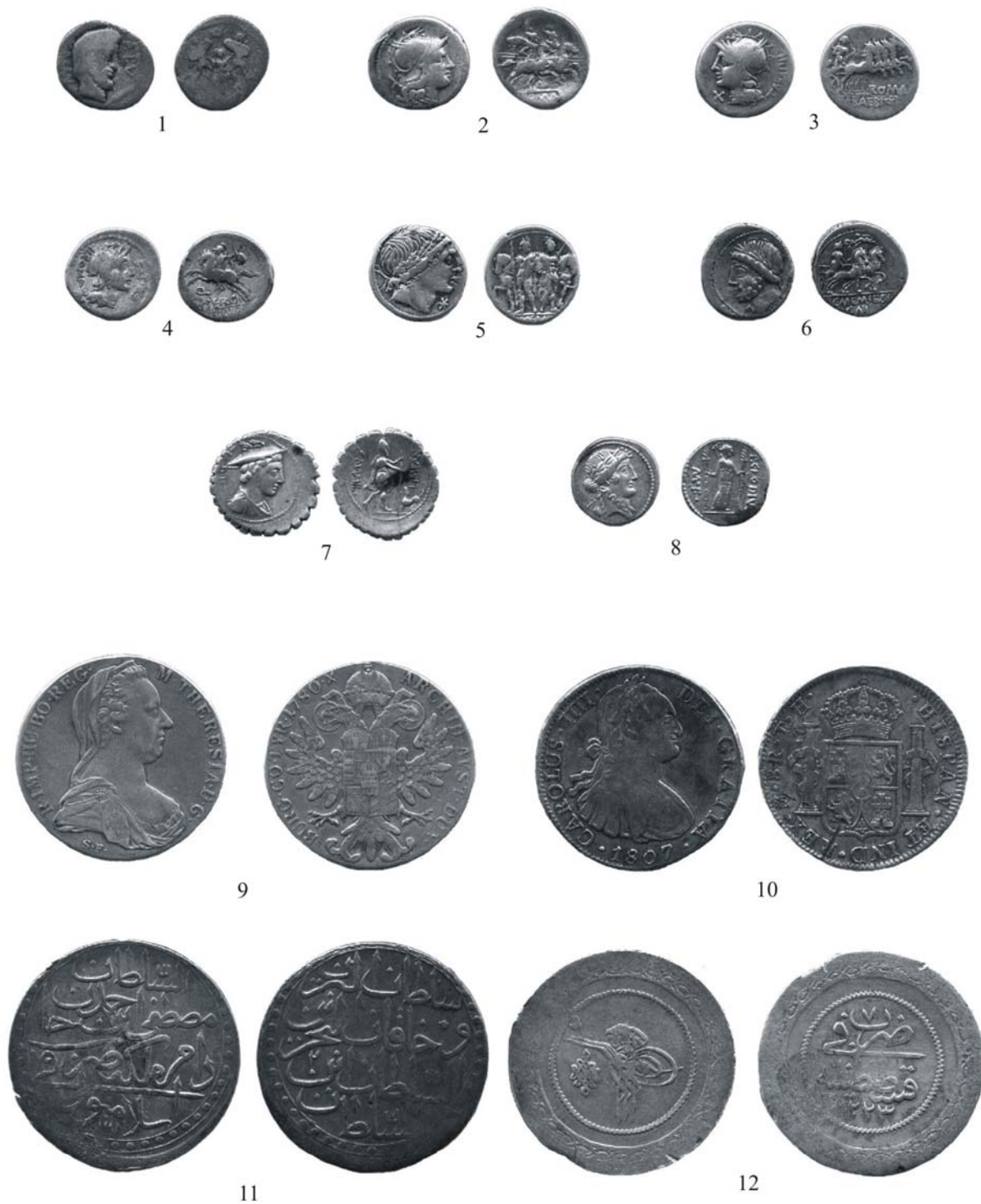

Vase din epoca medievală (sec. XIV-XV): 1 Alexandria-Barajul Vedeia; 2 Nanoveanca-Baraj.
 Pipe din epoca medievală (sec. XVII-XVIII): 3-5 Alexandria; 6 Valea Nanovului-Gostat 1.

Fig. 53

Obiecte din epoca medievală: vârfuri de săgeți (1-5 Alexandria); inele sigilare (6 Nanov; 7 Alexandria-*pct.* 60); brățară (8 Alexandria-*pct.* 61).

Monede descoperite în zona Alexandriei:

1 denar roman republican (*Podul Nou*); 2-8 denari romani republicani din tezaurul de la Poroschia-Vii; 9-12 monede medievale din tezaurul de la *Valea Maricâi* (9 taler austriac de la Maria Teresa; 10 taler spaniol de la Carol al IV-lea; 11 piastru de la Mustafa al III-lea; 12 piastru de la Mahmud al II-lea).

Fig. 55